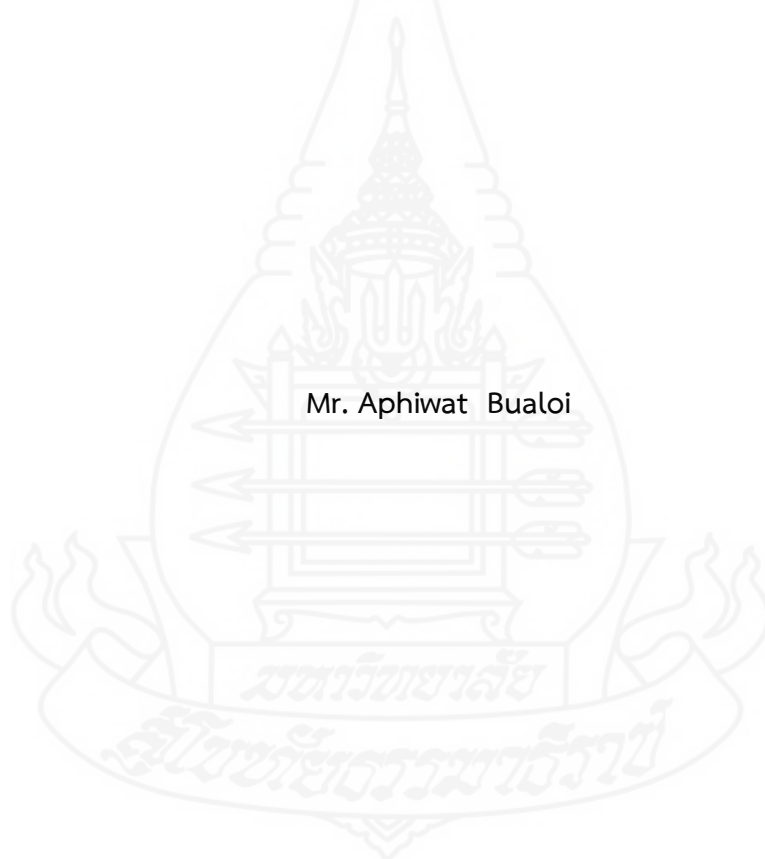

ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจของ
นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะเทคโนโลยีการประมง และทรัพยากรทางน้ำ
มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2558

The Effects of Using a Guidance Activities Package to Develop Life Skills
for Decision Making of Third Year Students of Faculty of Fisheries
Technology and Aquatic Resources, Maejo University,
Chiang Mai Province

Mr. Aphiwat Bualoi

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Guidance and Psychological Counseling
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University
2015

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจของ
นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะเทคโนโลยีการประมง และทรัพยากรทางน้ำ
มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อและนามสกุล นายอภิวัฒน์ บัวลอย

แขนงวิชา การแนะแนว

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจโท หญิง ดร. สุขอรุณ วงษ์ทิม
2. รองศาสตราจารย์ ดร. ลัดดาวรรณ ณ ระนอง

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2559

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. มณฑิรา จารุเพ็ง)

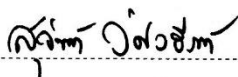
กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจโท หญิง ดร. สุขอรุณ วงษ์ทิม)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ลัดดาวรรณ ณ ระนอง)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิทวธีรานนท์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 3 คณะเทคโนโลยีการประมง และทรัพยากรทางน้ำ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
จังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัย นายอภิวัฒน์ บัวลอย รหัสนักศึกษา 2552800282

ปริญญา ศีษศาสตรมหาบัณฑิต (การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจโท หลิง ดร. สุขอรุณ วงษ์ทิม

(2) รองศาสตราจารย์ ดร. ลัดดาวรรณ ณ ระนอง ปีการศึกษา 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ
ของนักศึกษากลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว (2) เปรียบเทียบทักษะชีวิต
ด้านการตัดสินใจของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง และ (3) ศึกษา
ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 30 คน คณะเทคโนโลยี
การประมงและทรัพยากรทางน้ำ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2558 ได้มาโดย
การสุ่มแบบกลุ่ม จากนักศึกษาที่มีระดับทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลางลงมา
แล้วสุ่มอย่างง่ายเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 15 คนเท่ากัน กลุ่มทดลองได้ใช้
ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ กลุ่มควบคุมได้รับกิจกรรมแนะแนว
แบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แบบวัดทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ซึ่งมีค่าความเที่ยง
เท่ากับ .71 (2) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ (3) กิจกรรมแนะแนว
แบบปกติ และ (4) แบบวัดความพึงพอใจต่อการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
ด้านการตัดสินใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ภายหลังจากทดลอง นักศึกษากลุ่มทดลองมีทักษะชีวิต
ด้านการตัดสินใจเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) ภายหลัง
การทดลองนักศึกษากลุ่มทดลองมีทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจสูงกว่าของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา
ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ ชุดกิจกรรมแนะแนว ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ นักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้

Thesis title: The Effects of Using a Guidance Activities Package to Develop Life Skills for Decision Making of Third Year Students of Faculty of Fisheries Technology and Aquatic Resources, Maejo University, Chiang Mai Province

Researcher: Mr. Aphiwat Bualoi; **ID:** 2552800282;

Degree: Master of Education (Guidance and Psychological Counseling);

Thesis advisors: (1) Police Lieutenant Colonel Dr. Sukaroon Wongtim, Assistant Professor; (2) Dr. Laddawan Na Ranong, Assistant Professor; **Academic year:** 2015

Abstract

The purposes of this research were (1) to compare levels of life skills for decision making in the experimental group students before and after using a guidance activities package; (2) to compare post-experiment levels of life skills for decision making of students in the experimental and control groups; and (3) to study the students' satisfaction with the guidance activities package to develop life skills for decision making.

The research sample consisted of 30 third year students of the Faculty of Fisheries Technology and Aquatic Resources, Maejo University, Chiang Mai province, obtained by cluster sampling from those whose life skills for decision making were at the moderate level or lower. Then, they were randomly divided into the experimental group and the control group, each of which consisting of 15 students. The experimental group students used a guidance activities package to develop life skills for decision making; while the control group students undertook traditional guidance activities. The employed research instruments were (1) a guidance activities package to develop life skills for decision making; (2) a scale to assess life skills for decision making, with reliability coefficient of .71; (3) the traditional guidance activities; and (4) a scale to assess the student's satisfaction with the guidance activities package to develop life skills for decision making. Statistics for data analysis were the mean, standard deviation, and t-test.

Research findings showed that (1) the post-experiment level of life skills for decision making of the experimental group students was significantly higher than their pre-experiment counterpart level at the .01 level; (2) the post-experiment level of life skills for decision making of the experimental group students was significantly higher than the post-experiment counterpart level of the control group students at the .05 level; and (3) the students' satisfaction with the guidance activities package to develop life skills for decision making was at the high level.

Keywords: Guidance activities package, Life skills for decision making, Maejo University student

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้เกิดขึ้นได้การช่วยเหลือของบุคคลที่มีความปรารถนาดีต่อผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ คุณพ่อเสรี คุณแม่ปวีชยา บัวลอย ผู้สนับสนุนผู้วิจัยตลอดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนทั้งทางด้านวิชาการและด้านกำลังใจ จากอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจโทหญิง ดร. สุขอรุณ วงศ์ทิม ผู้เป็นตัวอย่างแก่ผู้วิจัยในการเดินทางในสายวิชาการมาตลอด อีกทั้งการสนับสนุนและการให้การปรึกษาด้านการทำวิทยานิพนธ์ และการถ่ายทอดประสบการณ์ทำวิจัยด้านสังคมศาสตร์ ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. บัญชาทองมี แห่งคณะเทคโนโลยีการประมงและทรัพยากรทางน้ำ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ และอาจารย์ บุชรินทร์ทองมี แห่งโรงเรียนบริหารศาสตร์แม่โจ้ สำหรับการให้คำแนะนำและกำลังใจในการเรียน ขอขอบคุณนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการประมงและทรัพยากรทางน้ำ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ สำหรับการสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมตลอดการทดลองจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี การดำเนินกิจกรรมร่วมกันกับนักศึกษา ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการให้บริการด้านการแนะแนวและการศึกษาเชิงจิตวิทยา และขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณความช่วยเหลือจากภรรยาผู้วิจัย นางกนกนันทน์ บัวลอย ที่สนับสนุนและให้กำลังใจตลอดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา และ สิบเอก พีรวิษณุ บัวลอย ที่ให้คำแนะนำที่ดีในการทำวิจัย และเพื่อนนักศึกษาที่เป็นกำลังใจให้กันและกันมาตลอดช่วงระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยไม่อาจตอบแทนคุณความดีที่พวกท่านที่กล่าวมาข้างต้นได้ทั้งหมด แต่ขอตั้งปณิธานในการเป็นนักแนะแนวและการศึกษาเชิงจิตวิทยาที่ดี และตอบแทนแก่สังคมในฐานะปัญญาชนที่จะขึ้นนำสังคมในทางที่จะวัฒนาสถาพรสืบไป และขอยกคุณงามความดีที่อาจจะเกิดจากงานวิจัยนี้ให้แก่ครูบาอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการความรู้แก่ผู้วิจัยมาจนถึงปัจจุบันนี้

นายอภิวัฒน์ บัวลอย
กุมภาพันธ์ 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดงานวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของงานวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
นิยามและแนวคิดเกี่ยวกับทักษะชีวิต	7
นิยามและแนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ	21
นิยามและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ	33
การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
การสร้างเครื่องมือวิจัย	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	54
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	59
สรุปการวิจัย	59
อภิปรายผล	60
ข้อเสนอแนะ	65
บรรณานุกรม	66

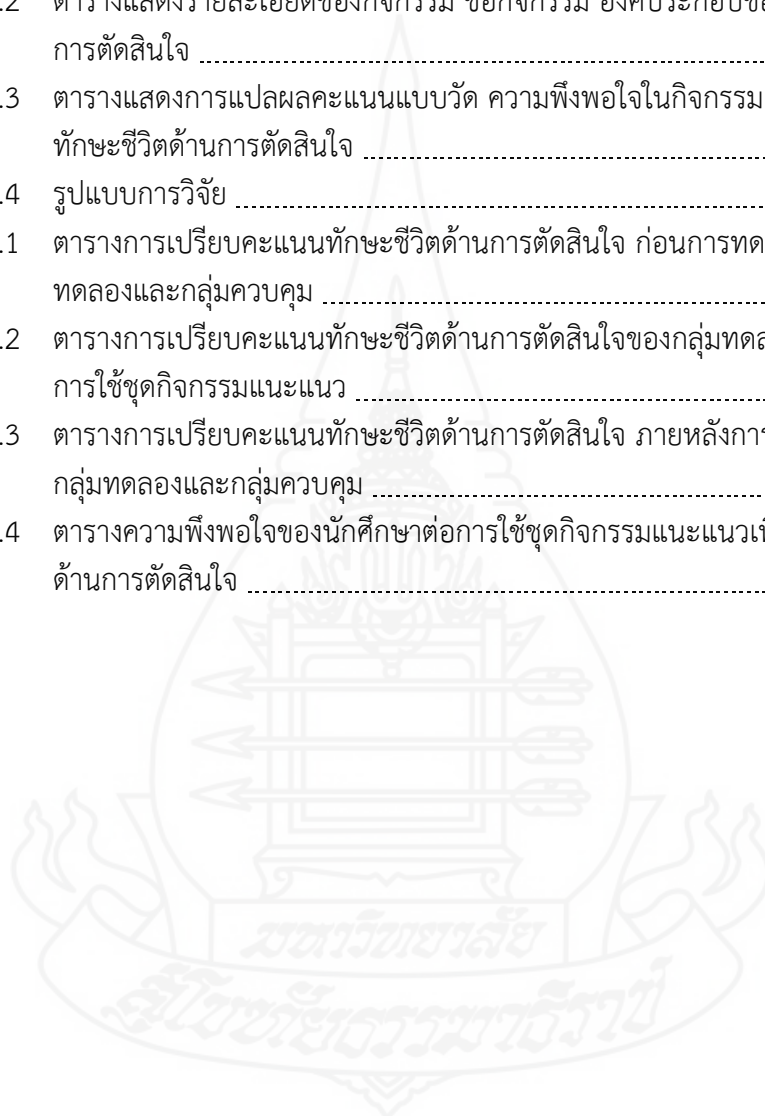
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	76
ก ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	77
ข เครื่องมือวิจัย.....	79
ค ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ.....	84
ง คุณภาพของเครื่องมือ.....	141
ประวัติผู้วิจัย	148

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ตารางขององค์ประกอบของทักษะชีวิต	16
ตารางที่ 3.1 ตารางแสดงการแปลผลคะแนนแบบวัดทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ	47
ตารางที่ 3.2 ตารางแสดงรายละเอียดของกิจกรรม ชื่อกิจกรรม องค์ประกอบของทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ	48
ตารางที่ 3.3 ตารางแสดงการแปลผลคะแนนแบบวัด ความพึงพอใจในกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ	49
ตารางที่ 3.4 รูปแบบการวิจัย	54
ตารางที่ 4.1 ตารางการเปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	56
ตารางที่ 4.2 ตารางการเปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจของกลุ่มทดลอง ก่อน และ หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว	56
ตารางที่ 4.3 ตารางการเปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ภายหลังจากการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	57
ตารางที่ 4.4 ตารางความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ	57

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัยแสดงความเชื่อมโยงระหว่างตัวแปร	4
ภาพที่ 2.1 ตัวอย่างการวิเคราะห์แบบก้างปลาเพื่อหาสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น (Cause-and -Effect Diagram)	23
ภาพที่ 2.2 ตัวอย่างตารางการตัดสินใจ	24
ภาพที่ 2.3 ตัวอย่างแผนปฏิบัติการ แคนท์ชาร์ต (Gantt Chart)	24
ภาพที่ 2.4 แผนผังพยากรณ์ผลของการตัดสินใจ	26
ภาพที่ 2.5 แผนผังแสดงกระบวนการตัดสินใจ	28
ภาพที่ 3.1 การสร้างแบบวัดทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ	50
ภาพที่ 3.2 การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ	52

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การสหประชาชาติ (2004, น. 4) ได้ให้ความสนใจเป็นพิเศษ ไปที่วัยรุ่นโดยจัดเป็นความสำคัญอันดับแรก เพราะวัยรุ่นเป็นอนาคตของสังคม ด้วยความกระตือรือร้น ความปรารถนาที่จะมีสันติภาพและความมั่นคงของวัยรุ่น จะส่งผลต่อสังคมของพวกเขาอาศัยอยู่ (United Nations 2005, น. 3)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาในทุกภาคส่วน เพื่อมุ่งสู่สังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาคเป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยมีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา และพัฒนาให้สมดุลกับคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเรียกว่าทุนทางสังคมที่เมืองค็ประกอบคือ ทุนมนุษย์ ทุนสังคม และทุนทางวัฒนธรรม ซึ่งมีพันธกิจในการพัฒนาคนไทยให้มีคุณธรรม เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554, น. 2)

สภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบันนี้ มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กายส์เบอร์ (Gysber, 2000, อ้างใน Yuen 2003, p. 22) ได้กล่าวว่า ท่ามกลางสังคมที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว ที่เรียกว่า โลกาภิวัตน์ (Globalization) มีผลกระทบต่อทุกคนในสังคม ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม และคุณธรรมจริยธรรม ทำให้คนหนุ่มสาวสับสนว่าตนมีบทบาทและสถานะใดในสังคมจึงเกิดปัญหา เช่น การใช้สารเสพติด ปัญหาเรื่องเพศ และแรงกดดันจากเพื่อน เกิดความสงสัยว่าตนเองเป็นใคร ตนเองจะทำอะไรต่อไป เพราะวัยรุ่นส่วนใหญ่ไม่มีทักษะชีวิตที่จำเป็น (Yuen, 2003, p.22; Elster and Lamb, 2013, pp. 2-4; สัจจาทาโต, 2550, น. 19)

สภาพปัจจุบันของนักศึกษามหาวิทยาลัยในยุคสมัยของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ ต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ๆ เช่นการเรียนในระบบมหาวิทยาลัย การเลือกคบเพื่อน การเลือกกิจกรรมเสริม การทำงานพิเศษระหว่างเรียน จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่าปัญหาของนักศึกษา ที่เกิดขึ้นคือ ปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหาการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย การเที่ยวสถานบันเทิงในเวลากลางคืน ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ปัญหาติดการพนัน ปัญหาการสูบบุหรี่ ปัญหาการคิดฆ่าตัวตาย ปัญหาการใช้สารเสพติด ไม่มีความสามารถคิดไตร่ตรองแก้ปัญหาให้เป็นระบบ ส่งผลให้มีการกระทำโดยไม่คิดถึงผลที่จะตามมา อีกทั้งตัดสินใจเร็ว จัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นตามอารมณ์ และเมื่อตัดสินใจก็มีการคล้อยตามกลุ่มโดยปราศจากการยั้งคิด ไม่ทราบเป้าหมายในการดำเนินชีวิตของตน ทั้งการเรียนและการใช้ชีวิตในสังคม โดยสาเหตุของปัญหา

จากการเลี้ยงดูจากครอบครัว และเยาวชนขาดการอบรมในทางด้านทักษะชีวิต และขาดทักษะการปฏิเสธ (สกล วรเจริญศรี, 2550, น. 4)

การพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจในนักศึกษาโดยเฉพาะ มีความสำคัญในการมีทักษะเพื่อเผชิญหน้ากับการตัดสินใจที่หลากหลายในชีวิต ทั้งการตัดสินใจทางการเรียน การวางแผนการศึกษาและอาชีพ ที่เพิ่มความยากลำบากในการตัดสินใจเพราะมีการแข่งขันที่สูง รวมไปถึงการปรับตัวในสังคมกับกลุ่มเพื่อนใหม่ และการคบเพื่อนต่างเพศ (อัจฉรา อินโต, 2551, น. 4) ในส่วนของการตัดสินใจตามเพื่อน จากการศึกษาพบว่าเพื่อนหรือรุ่นพี่ และสื่อสารมวลชน มีส่วนสำคัญในการตัดสินใจดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อต้องการให้บุคคลอื่น โดยเฉพาะเพื่อนต่างเพศยอมรับ (อุรปริย เกิดในมงคล, 2557, น. 51) และ (สุริยัน อันทองทิม, 2014) อีกทั้งปัญหาจากสถาบันครอบครัว เพราะโครงสร้างของสังคมเปลี่ยนแปลงไป จากครอบครัวขยายเป็นครอบครัวเดี่ยว ทำให้สมาชิกในครอบครัวมีภารกิจที่หลากหลาย ขาดการสนับสนุนและการดูแลกันและกันทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีเวลาให้กันน้อยลง และมีความเครียดมากขึ้นเมื่อมีปัญหาลำบากใจพบว่า วัยรุ่นหันไปปรึกษาเพื่อนมากกว่าบิดามารดา อีกทั้งบิดามารดา ไม่ได้มีบทบาทในการปรับพฤติกรรม แม้รู้ว่าสิ่งนั้นไม่ถูก บิดามารดากลับยอมรับ และตักเตือนมากกว่าที่จะห้ามปราม (เพ็ญนภา กุลนภาดล, 2014, น. 65)

อีกปัญหาหนึ่งที่วัยรุ่นในระดับมหาวิทยาลัยพบเจอคือ คือการที่สังคมเน้นการแบ่งสถานะทางสังคมโดยใช้วัตถุ (ผกามาศ ไชยวิสุทธิกุล, 2014) เพื่อแสดงสถานะทางการเงินแก่คนอื่น โดยเฉพาะเรื่องแฟชั่น กลายเป็นชีวิตที่แข่งขัน ฉาบฉวย ชอบความสะดวกรสบาย ให้ความสำคัญกับวัตถุเป็นเครื่องแสดงสถานะทางสังคมมากขึ้น เพราะวัยรุ่นมีธรรมชาติที่มีความอยากรู้อยากลอง เนื่องจากกำลังค้นหาอัตลักษณ์ของตน ต้องการอิสระ และการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน โดยมี ดารา นักร้อง นักแสดง มีอิทธิพลในการเป็นตัวแบบและอยากเลียนแบบบุคคลต้นแบบ จึงเป็นตัวอย่างที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นในภาพรวม (ทิพย์สุตา โภยวาณิชย์, ประชา อินัง และ ดลดาว ปุรณานนท์, 2014)

จากการสังเกตของผู้วิจัย กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาในระดับชั้นปีที่ 3 คณะเทคโนโลยีการประมงและทรัพยากรทางน้ำ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เป็นกลุ่มวัยรุ่นที่กำลังต้องทำการตัดสินใจที่สำคัญในชีวิตเช่น การตัดสินใจเลือกอาชีพ การตัดสินใจด้านส่วนตัวและสังคม และมีปัญหาที่หลากหลาย ได้แก่แรงกดดันจากเพื่อนในการเที่ยวสถานบันเทิง การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน การต้องการการยอมรับจากเพื่อน โดยมหาวิทยาลัยได้ให้ทักษะความรู้ทางวิชาการแต่การเรียนรู้ทางทักษะชีวิตยังไม่เพียงพอ โดยอาจจะสังเกตได้จากหลักสูตรการเรียนที่มีการสอนวิชาทักษะชีวิตในหลักสูตร หรือกิจกรรมนอกหลักสูตรอื่นๆ ก็มีการสอนทักษะชีวิตไม่เพียงพอเช่นกัน ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องเห็นความสำคัญของการศึกษาในด้านทักษะชีวิต เพื่อส่งผลที่ดีต่อทั้งตัวนักศึกษาเอง (Yuen, 2003)

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางที่จะช่วยเหลือให้นักศึกษาให้สามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต โดยเฉพาะทักษะการตัดสินใจที่เป็นทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา โดยการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจแก่นักศึกษาชั้นปีที่ 3

การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ อีกทั้งยังมีส่วนสำคัญในการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ด้วยเพราะกระบวนการตัดสินใจเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการแก้ไขปัญหา หากผู้ทำการตัดสินใจสามารถเข้าใจกระบวนการและใช้เครื่องมือที่เหมาะสมแล้วจะช่วยให้ผู้ทำการตัดสินใจมีผลในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งมีอิทธิพลต่อการพัฒนาส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพเพราะการมีความสามารถในวิชาการหรือทางทักษะชีวิตนั้นต้องมีการตัดสินใจที่มีเหตุผล (สัจจา ทาโต, 2550, น. 19) (วโรชา คล้ายแจ้ , 2552; ทิพย์สุดา โกยวานิชย์, ประชา อินัง และ ดลดาว ปุรณานนท์, 2014; Roaten, 2004) โดยมีตัวอย่างการนำเอาชุดกิจกรรมแนะแนวมาใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ เช่น การศึกษาของ สกล วรเจริญศรี (2550) ที่ได้ศึกษาทักษะชีวิตและการสร้างโมเดลกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของวัยรุ่น โดยเน้นทักษะด้านสังคม และทักษะด้านความคิด ได้แก่ ทักษะการตัดสินใจ และ ทักษะการแก้ไขปัญหา (วโรชา คล้ายแจ้ 2552) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศศึกษาต่างประเทศ วิลเลียม (Williamson 2006) ได้ศึกษาผลของหลักสูตรระยะสั้นด้านการศึกษาเกี่ยวกับอาชีพ ด้านการมีทักษะการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา และ องค์การอนามัยโลก (1997:4) ได้ใช้โปรแกรมฝึกทักษะชีวิต ทั้งการฝึกระยะสั้นในรูปแบบค่ายกิจกรรม หรือการเรียนการสอนในโรงเรียนเกี่ยวกับทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของเด็ก เยาวชน และในผู้ใหญ่ต่อการใช้สารเสพติดและการป้องกันโรคเอดส์ ซึ่งส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงอย่างมากต่อพฤติกรรมของผู้เข้าร่วม จนมีการนำการอบรมทักษะชีวิตไปใช้อย่างแพร่หลาย เพื่อนำไปปรับปรุงคุณลักษณะของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ส่งผลถึงการป้องกันการเกิดปัญหาที่ไม่พึงประสงค์ การแก้ไขปัญหา และการพัฒนาตัวผู้รับบริการ

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ส่งเสริมการพัฒนาของนักศึกษาให้เข้าสู่ผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ เป็นทรัพยากรที่มีค่ากับกับครอบครัว ชุมชน สังคม และ ประเทศชาติ

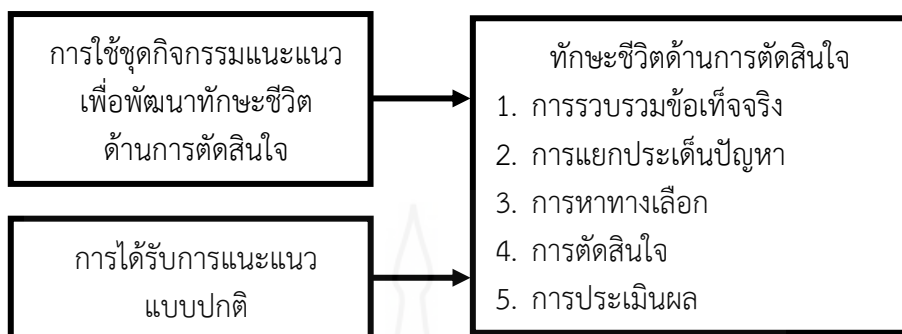
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจของนักศึกษากลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว

2.2 เพื่อเปรียบเทียบทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 นักศึกษาที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ มีทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจสูงขึ้น

4.2 นักศึกษาที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ มีทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม ที่ได้รับการแนะแนวแบบปกติ

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะเทคโนโลยีการประมงและทรัพยากรทางน้ำ ปีการศึกษา 2558 ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 118 คน

5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะเทคโนโลยีการประมงและทรัพยากรทางน้ำ ปีการศึกษา 2558 ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม จากนักศึกษามีระดับทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลางลงมา แล้วสุ่มอย่างง่ายเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 15 คนเท่ากัน

5.2 ตัวแปรในการวิจัย

5.2.1 ตัวแปรอิสระ คือ

- 1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ
- 2) การแนะแนวแบบปกติ

5.2.2 ตัวแปรตาม คือทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ หมายถึง การกระทำของบุคคล ที่แสดงออกถึง การใช้กระบวนการแสวงหาทางเลือก ที่มีหลากหลายทาง จนสามารถเลือกทางเลือกที่คาดว่าจะได้รับผลดีที่สุด จากข้อมูลที่ต้องการ และปฏิบัติตามทางเลือกนั้น ครอบคลุม 5 องค์ประกอบ ได้แก่

6.1.1 การรวบรวมข้อเท็จจริง หมายถึง การกระทำของนักศึกษาที่แสดงออกถึงความสามารถในการแสวงหาข้อมูล จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และการเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ การตระหนักถึงความต้องการของตนเอง หรือองค์กรที่ต้องทำการตัดสินใจ ตลอดจนคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหา นั้น เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบในการตัดสินใจ อย่างมีประสิทธิภาพ

6.1.2 การแยกประเด็นปัญหาที่ต้องตัดสินใจ หมายถึง การกระทำของนักศึกษาที่แสดงออกถึง การแยกแยะว่าสิ่งใดคือปัญหา การเห็นโครงสร้างของปัญหา การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และระบุว่าควรเน้นถึงประเด็นใดในการจัดการกับปัญหา และมีความสามารถในการสร้างเกณฑ์สำหรับการตัดสินใจ

6.1.3 การหาทางเลือก หมายถึง การกระทำของนักศึกษาที่แสดงออกถึง การใช้ความคิดเพื่อคิดหาทางเลือกในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย สามารถปฏิบัติได้จริงโดยการใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสม ในการระดมสมอง เพื่อจะสามารถมีทางเลือกเพื่อใช้ในการตัดสินใจ โดยมี การพิจารณาอย่างรอบด้าน ทั้งข้อดี และข้อเสียที่เกิดขึ้น รวมถึงพยากรณ์ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม และสอดคล้องกับเกณฑ์ และการหาแผนสำรองประกอบเมื่อไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้

6.1.4 การตัดสินใจ หมายถึง การกระทำของนักศึกษาที่แสดงออกถึง การตัดสินใจ แก้ไขปัญหาโดยมี การคัดสรรทางเลือกต่างๆ ที่ได้แสวงหาไว้โดยการพิจารณาอย่างรอบด้าน เปิดรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำการเลือกบนพื้นฐานของการตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้นในอนาคต จากการตัดสินใจนั้น และนำผลของการตัดสินใจนั้นไปปฏิบัติ ตามแผนที่วางไว้ ในกรอบระยะเวลา ความจำเป็นเร่งด่วน ลำดับก่อนหลัง และมีความสามารถในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยคำนึงถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้

6.1.5 การประเมินผล หมายถึง การกระทำของนักศึกษาที่แสดงออกถึง การพิจารณาและวัดคุณค่าของผลจาก การตัดสินใจ และความสำเร็จจากการกระทำตามวัตถุประสงค์ และ เกณฑ์ที่ตั้งไว้ถึงผลที่ตามมาจากการตัดสินใจ และสามารถประเมินผลของการตัดสินใจนั้น ว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์และสามารถแก้ไขปัญหา นั้นได้ รวมถึงการประเมินว่าปัญหาใดจะเกิดตามมาจากการตัดสินใจแก้ไขปัญหา นั้น และพร้อมที่จะแก้ไขปัญหา นั้นต่อไปอย่างมีสติ

6.2 ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ หมายถึง การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับใช้กับ นักศึกษากลุ่มทดลอง โดยชุดกิจกรรมแนะแนวดังกล่าวประกอบไปด้วย ชุดกิจกรรมแนะแนวจำนวน 12 กิจกรรม แต่ละกิจกรรมใช้เวลาดำเนินกิจกรรม 50 นาที ชุดกิจกรรมดังกล่าว ประกอบด้วย

กิจกรรมที่ 1 ปฐมนิเทศ: จุดเริ่มต้นของการตัดสินใจ

- กิจกรรมที่ 2 การรวบรวมข้อเท็จจริง: ข้อมูลสำหรับการตัดสินใจ
- กิจกรรมที่ 3 การรวบรวมข้อเท็จจริง: คิครอบด้านเพื่อการตัดสินใจ
- กิจกรรมที่ 4 การแยกประเด็นปัญหาที่ต้องตัดสินใจ: แยกแยะปัญหา
- กิจกรรมที่ 5 การแยกประเด็นปัญหาที่ต้องตัดสินใจ: เครื่องมือในการตัดสินใจ
- กิจกรรมที่ 6 การแสวงหาทางเลือก: ระดมความคิดพิชิตปัญหา
- กิจกรรมที่ 7 การแสวงหาทางเลือก: ระดมสมองประลองปัญหา
- กิจกรรมที่ 8 การตัดสินใจ: ตัดสินใจให้ดี เพื่อชีวิตมีสุข
- กิจกรรมที่ 9 การตัดสินใจ: ทางเลือกของฉัน
- กิจกรรมที่ 10 การประเมินผล: ตรวจสอบตราเพื่อหาผล
- กิจกรรมที่ 11 การประเมินผล: ทางที่ฉันเลือกเดิน
- กิจกรรมที่ 12 ปัจฉิมนิเทศ: ก้าวต่อไป

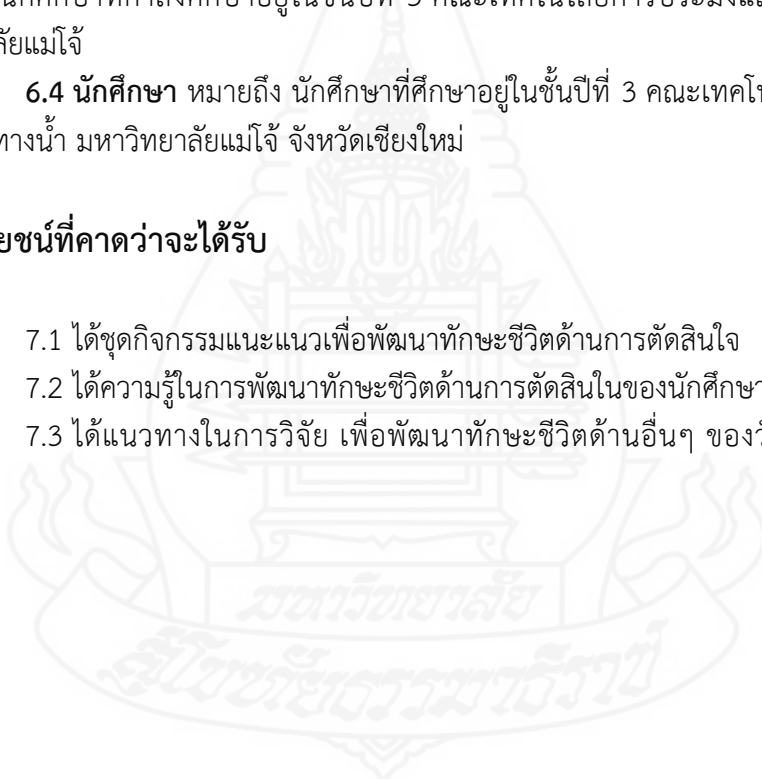
6.3 การแนะนำปกติ หมายถึง บริการแนะนำของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่บริการเป็นปกติให้แก่นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 คณะเทคโนโลยีการประมงและทรัพยากรทางน้ำ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

6.4 นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 คณะเทคโนโลยีการประมงและทรัพยากรทางน้ำ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 7.1 ได้ชุดกิจกรรมแนะนำเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ
- 7.2 ได้ความรู้ในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา
- 7.3 ได้แนวทางในการวิจัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านอื่นๆ ของวัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่

ตอนต้น

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับ ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ โดยประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

1. นิยามและแนวคิดเกี่ยวกับทักษะชีวิต
 - 1.1 ความหมายของ ทักษะชีวิต
 - 1.2 องค์ประกอบของทักษะชีวิต
 - 1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. นิยามและแนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ
 - 2.1 ความหมายของการตัดสินใจ
 - 2.2 องค์ประกอบของการตัดสินใจ
 - 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. นิยามและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ
 - 3.1 ความหมายของการทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ
 - 3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะชีวิตการพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ
 - 3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว
 - 4.1 ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนว
 - 4.2 แนวคิดเกี่ยวกับชุดกิจกรรมแนะแนว
 - 4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ต่อไปเป็นการรายงานเอกสารและงานวิจัยที่ได้ประมวลมา ซึ่งเสนอตามลำดับดังกล่าว

1. นิยามและแนวคิดเกี่ยวกับทักษะชีวิต

1.1 ความหมายของทักษะชีวิต

ธมลวรรณ เหล่าวิทยานุรักษ์ (2545, น. 7) ทักษะชีวิตคือ ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิตไว้ว่าเป็นความสามารถในการปรับตัว และเลือกทางเดินที่เหมาะสม ในการเผชิญปัญหาต่างๆที่อยู่รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เสาวภา ไพทยวัฒน์ (2546, น. 4) ทักษะชีวิตคือ ความสามารถเชิงจิตสังคม (Psychosocial Competency) ซึ่งเป็นความสามารถที่สำคัญในการส่งเสริมทั้งสุขภาพจิต และสุขภาพกาย เพื่อการอยู่ในสังคมอย่างมีปกติสุข และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนได้อย่างเหมาะสม

ธนพัชร แก้วปฏินา (2547, น. 7) ทักษะชีวิตคือ ความสามารถโดยรวมของบุคคลอันประกอบด้วย กระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ และการประเมิน ถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม โดยนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณา เพื่อตัดสินใจเลือกใช้ทักษะต่างๆ ในการแก้ปัญหาและปรับตัว จนสามารถเป็นผู้ที่ดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

ขวัญยืน มูลศรี (2548, น. 5) ได้กล่าวถึงความหมายของทักษะชีวิตไว้ว่าเป็นความสามารถในการปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน คือความสามารถในการเผชิญหน้ากับปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคต

นิริมา หงษ์ขำ (2549, น. 12) ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิตไว้ว่าเป็นความสามารถ ในการคิด การตัดสินใจตัดสินใจ แก้ปัญหาและปรับตัวเพื่อให้ มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปทางที่เหมาะสม ถูกต้อง สามารถจัดการกับความต้องการ และสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อส่งผลต่อสุขภาพที่ดีทั้งด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์และสังคม

สกล วรเจริญศรี (2550, น. 23) ทักษะชีวิตเป็นทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในสังคมที่ซับซ้อนในปัจจุบัน รวมไปถึงทักษะที่ลดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นให้แก่บุคคล ช่วยให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม ช่วยส่งเสริมการดำเนินชีวิตในมิติต่างๆ เช่น มิติส่วนตัว มิติครอบครัว และมิติสังคม

สุริยาพร ชูเลิศ (2550, น. 1) ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิตคือ ความสามารถในการตัดสินใจกับเรื่องราวที่เกิดขึ้น ความสามารถในการควบคุมตนเองให้มีการแสดงออกที่เหมาะสม รวมถึงจัดการกับสถานการณ์ต่างๆรอบตัวอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

วโรชา คล้ายแจ้ (2552, น. 35) คือทักษะทางด้านจิตวิทยาสังคมและความสำคัญในการปฏิบัติตนของบุคคล ทางด้านการใช้ความคิด การตัดสินใจที่สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรม ประกอบด้วยทักษะต่างๆ ที่ให้เกิดการเรียนรู้ที่ชาญฉลาด การลงมือทำและการบังคับตน เพื่อจะเป็นบุคคลที่มีเหตุผล รู้จักทำการเลือกที่เหมาะสม ส่งผลให้สังคมที่มีทักษะชีวิตเป็นสังคมในอุดมคติ

มีเรียม ชื่นสุวรรณ (2554, น. 9) ทักษะชีวิตคือ ความสามารถที่ทำให้แต่ละบุคคลนั้น จัดการกับสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในแต่ละวันได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ โดยการแสดงออกอย่างเหมาะสม สามารถบริหารจัดการความขัดแย้ง และปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ได้อย่างดีตลอดจนพัฒนาสิ่งต่างๆได้อย่างถูกต้อง

สมเดช มุงเมือง (2555, น. 7) ทักษะชีวิตคือ ความสามารถในการปรับตัวและมีพฤติกรรมไปในทิศทางที่ถูกต้องในการที่จะเผชิญกับสิ่งท้าทายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์การสหประชาชาติ (World Health Organization 1999:1) ทักษะชีวิต คือ ทักษะทางจิตวิทยา ที่เหมาะสมกับวัฒนธรรม และการพัฒนาในวิธีทางที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทั้งทางด้านส่วนตัวและด้านสังคม เป็นทักษะที่ใช้ในการป้องกันปัญหาด้านสุขภาพและด้านสังคม และเพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชนไปพร้อมๆกัน

องค์การสุขภาพ รวมกลุ่มอเมริกัน (Pan American Health Organization, 2001: 5) ทักษะชีวิตคือ เป็นทักษะที่จะสร้างมนุษย์ให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ พัฒนา และปรับตัวในการใช้พฤติกรรมที่เหมาะสม เพื่อจัดการกับสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

องค์การสหประชาชาติ (United Nations, 2003, pp. 7-2) ความหมายของทักษะชีวิต คือทักษะที่จำเป็นในการส่งเสริมสุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดี ในชีวิตของเด็กและเยาวชน เมื่อพวกเขาเหล่านั้นได้เผชิญหน้ากับความจริงในชีวิต เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น และพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เพื่อส่งเสริมชีวิตของบุคคลในองค์กรรวม

ฮานเบอร์รี่ (Hanbury, 2008, p. 9) ได้อธิบายความหมายของทักษะชีวิตไว้ว่า ทักษะต่างๆไม่ได้มีความหมายว่าเป็นทักษะชีวิตเสมอไป เพราะอาจจะเป็นทักษะ ด้านเทคนิค ด้านสุขภาพ หรือด้าน การดำเนินชีวิต แต่หมายความว่า เป็นความสามารถที่ช่วยให้ปรับตัวและมีพฤติกรรมทางบวกเพื่อเผชิญหน้ากับความท้าทายอย่างมากมายในแต่ละวัน

องค์การสหประชาชาติ (United Nations, 2009, p. 1) ทักษะชีวิตเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการ พัฒนาบุคคล ในการตัดสินใจ และการตัดสินใจที่ถูกต้องผลที่จะเกิดขึ้น ช่วยลดแนวโน้มของความเสียหาย และเสริมความมั่นใจ ในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อ เอาชนะความยากลำบากทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อพัฒนาไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน

แดนิช และคณะ (Danish et al., 2004, p. 40, อ้างใน Carson, 2010, p. 5) ทักษะชีวิตคือ ทักษะที่ช่วยให้แต่ละบุคคล ประสบความสำเร็จในแต่ละสภาพแวดล้อม ที่เขาอาศัยอยู่ ยกตัวอย่างเช่น ในสภาพแวดล้อมของโรงเรียน บ้าน และชุมชน โดยทักษะชีวิตอาจจำแนกได้เป็น ทักษะทางด้านพฤติกรรมเช่น การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ทักษะด้านการคิดเช่น ทักษะด้านการตัดสินใจ ทักษะด้านการสื่อสารกับคนอื่น ทักษะด้านการตระหนักในตนเอง

เวกส์แพค (Waguespack, 1988) และเฮ็นดริกส์ (Hendricks, 1998; อ้างใน Holder, 2010, p. 12) ทักษะชีวิตคือ ความสามารถที่เป็นประโยชน์ สำหรับการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมไปถึง ทักษะด้านการคิด ทักษะด้านความรู้สึก และทักษะด้านการกระทำ

ฮานเบอร์รี่ และมาลตี (Hanbury and Malti, 2011, p. 11) ทักษะชีวิตคือ ความสามารถที่จะช่วยให้บุคคลเพื่อจัดการกับความท้าทายในชีวิตของเขา โดยสอดคล้องกับอายุ และประสบการณ์ ได้แก่ การพัฒนาตนเอง และสังคม โดยประกอบไปด้วยการจัดการกับตนเอง และการติดต่อสื่อสารกับคนอื่น ในทักษะชีวิตที่สำคัญ

สรุปได้ว่าทักษะชีวิตคือ ความสามารถของบุคคลในการปรับตัวกับสภาพแวดล้อม โดยมีพฤติกรรมในทางที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อสามารถดำเนินชีวิตได้ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีความสามารถในการจัดการกับสถานการณ์รอบตัวได้ถูกต้องเหมาะสม และเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตได้อย่างมีความสุข

1.2 องค์ประกอบของทักษะชีวิต

สุริยาพร ชูเลิศ (2550, น. 37-38) ได้แจกแจงองค์ประกอบของทักษะชีวิตไว้ดังนี้

1. การคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) คือ ความสามารถในการสังเคราะห์และแยกแยะข้อมูล โดยการตระหนักถึงข้อดีและข้อเสีย ในการชั่งน้ำหนักในสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น

2. การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) คือ ความสามารถในการมีแนวทางในการมองข้อมูลด้วยแนวคิดที่แปลกใหม่ หลากหลาย

3. การตัดสินใจแก้ไขปัญหา (Decision making and Problem Solving) คือ การเลือกปฏิบัติตามแนวทางที่เหมาะสม จากข้อมูลที่หลากหลาย โดยผ่านกระบวนการประเมินต่อสถานการณ์เฉพาะหน้า

4. การรู้จักตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-awareness and self-esteem) คือ รู้จักความสามารถส่วนต่างๆ ของตนเอง ภาควุฒิใจในความสามารถของตน เชื่อมั่นในการกระทำสิ่งต่างๆ ในแต่ละสถานการณ์

5. การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) คือ ความสามารถในการตระหนักถึง ความต้องการ ความจำเป็นของผู้อื่น ในสถานการณ์ต่างๆ ของชีวิต

6. การสื่อสาร และการสร้างสัมพันธภาพ (Effective communication and interpersonal relationship) คือ ความสามารถในการติดต่อ โดยใช้ภาษา คำพูดและท่าทาง เพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิด และตระหนักถึงผู้อื่น เพื่อสร้างและคงไว้ ซึ่งความสัมพันธ์นั้นได้ และการจัดอันดับความสัมพันธ์ที่ไม่พึงปรารถนา และสิ้นสุดความสัมพันธ์นั้นได้ และมีความสุขในการดำรงตนในสังคม

7. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด (Coping with emotions and stress) คือ การตระหนักถึงอารมณ์ ของตนเองและผู้อื่น และควบคุมอารมณ์และจิตใจ ผ่อนคลายตนเองจากความกดดันจากสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ได้ดี

8. ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) คือ การกระทำที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม การรู้ว่าตนเป็นกลไกหนึ่งในสังคมใหญ่ และรับผิดชอบต่อความเป็นไปของสังคมไม่ว่าดีหรือร้าย

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 1997, p. 2) ได้ให้องค์ประกอบของทักษะชีวิตไว้เป็น 10 ทักษะคือ

1. ทักษะการตัดสินใจ (Decision making) คือ ทักษะที่ช่วยให้เผชิญกับการตัดสินใจต่างเกี่ยวกับชีวิต เช่นการตัดสินใจเกี่ยวกับสุขภาพ เพื่อผลที่ออกมาในการมีสุขภาพที่ดี

2. ทักษะการแก้ปัญหา (Problem solving) คือ ทักษะที่ใช้ในการจัดการกับปัญหาต่างๆ ในชีวิต โดยเฉพาะปัญหาที่ยังไม่มีทางออก เพราะจะก่อให้เกิดความเครียดทั้งทางร่างกายและจิตใจ

3. ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative thinking) คือ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับทักษะการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาคือการที่คิดถึงทางออกของปัญหาในทางที่แตกต่างออกไป

4. ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical thinking) คือ ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร และการมีส่วนร่วมในการวิพากษ์ ทักษะนี้จะช่วยให้ตระหนักและมีทางเลือกในพฤติกรรมที่เหมาะสมเช่นการเลือกรับสื่อ เป็นต้น

5. ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Effective communication) คือ การที่จะสามารถแสดงออกถึงตนเองทั้งการสื่อสารแบบ วัจนภาษา และ อวัจนภาษา ในวิธีที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัฒนธรรม และสถานการณ์ หมายความว่ารวมถึงความสามารถในการในการบอกถึง

ความคิดเห็นและความปรารถนา ความต้องการและความหวาดกลัว รวมถึงการขอคำแนะนำในเวลาที่ต้องการ

6. ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Interpersonal relationship skills) คือ ความสัมพันธ์ทางบวก กับบุคคลที่เราทำงานด้วย หมายความว่าสามารถสร้างและรักษามิตรภาพ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่ง กับความผาสุกทั้งทางจิตใจและสังคม หมายความว่ารวมถึงการมีสัมพันธภาพที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว เป็นการสนับสนุนทางสังคมที่สำคัญอย่างยิ่ง และรวมถึงการเลิกความสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสม

7. ทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) คือ การรู้ตนเอง บุคลิกภาพของตน จุดแข็ง จุดอ่อน ความปรารถนา ความไม่ชอบ หากพัฒนาทักษะนี้จะช่วยให้เราตระหนักถึงความเครียดหรือความไม่พอใจ เป็นคุณสมบัติของการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และร่วมไปถึงการที่มีทักษะการแสดงความคิดเห็นออกเห็นใจต่อผู้อื่น

8. ทักษะการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) คือ ทักษะในการจินตนาการว่าหากชีวิตของตนคล้ายกับชีวิตของผู้อื่น แม้ในสถานการณ์ที่เราไม่คุ้นเคย ช่วยให้บุคคล เข้าใจและยอมรับผู้อื่นที่แตกต่าง เป็นทักษะที่ช่วยส่งเสริม การติดต่อสื่อสารทางสังคม

9. ทักษะการจัดการกับอารมณ์ (Coping with emotions) คือ การตระหนักในอารมณ์ ของตนเองและของผู้อื่น การที่รู้ว่า อารมณ์มีผลกับพฤติกรรม การที่มีความสามารถในการตอบสนองต่ออารมณ์ในทางที่เหมาะสม อารมณ์เครียดหรือความเสียใจ นั้นจะส่งผลในทางลบต่อสุขภาพหากไม่สามารถตอบสนองได้อย่างเหมาะสม

10. ทักษะการจัดการกับความเครียด (Coping with emotions) คือ ทักษะการตระหนักถึงบ่อเกิดของความเครียดในชีวิตของบุคคล ตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น และสามารถควบคุมระดับของความเครียดได้ เป็นความสามารถในการลดและจัดการกับที่มาของความเครียด เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม หรือการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต การหาวิธีการผ่อนคลาย เพื่อให้ความเครียดที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้นั้นมีผลกระทบกับปัญหาสุขภาพจิต

เฮนดริกส์ (Hendricks, 1998, pp. 25-33) ได้แยกแยะองค์ประกอบของทักษะชีวิต ออกเป็น 4 ด้านใหญ่และมีองค์ประกอบย่อย ซึ่งโปรแกรม 4 H เป็นโปรแกรมที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตในเด็กและเยาวชน ที่ใช้อย่างแพร่หลายใน สหรัฐอเมริกา

1. Head การใช้ความคิด

1.1 การใช้ความคิด (Thinking)

1.1.1 เรียนรู้วิธีการเรียน (Learning to learn)

1.1.2 การตัดสินใจ (Decision Making)

1.1.3 การแก้ไขปัญหา (Problem solving)

1.1.4 การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking)

1.1.5 การบริการ (Service learning)

1.2 การจัดการ (Managing)

1.2.1 การตั้งเป้าหมาย (Goal setting)

1.2.2 การวางแผนและการจัดการ (Planning/organizing)

- 1.2.3 การใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด (Wise use of resources)
- 1.2.4 การบันทึก (Keep record)
- 1.2.5 พลังเข้มแข็ง (Resiliency)
- 2. Heart การใช้ความรู้สึก
 - 2.1 การเชื่อมสัมพันธ์ (Relating)
 - 2.1.1 การสื่อสาร (Communication)
 - 2.1.2 การให้ความร่วมมือ (Cooperation)
 - 2.1.3 ทักษะทางสังคม (Social Skills)
 - 2.1.4 การแก้ไขข้อขัดแย้ง (Conflict resolution)
 - 2.1.5 การยอมรับความแตกต่าง (Accepting differences)
 - 2.2 ความห่วงใย (Caring)
 - 2.2.1 ความห่วงใยต่อบุคคลอื่น (Concern for other)
 - 2.2.2 การเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy)
 - 2.2.3 การแบ่งปัน (Sharing)
 - 2.2.4 การถนอมรักษาความสัมพันธ์ (Nurturing relationships)
- 3. Hands การลงมือกระทำ
 - 3.1 การให้ (Giving)
 - 3.1.1 การรับใช้ในชุมชน การเป็นอาสาสมัคร (Community service/ volunteering)
 - 3.1.2 การเป็นผู้นำ (Leadership)
 - 3.1.3 การเป็นพลเมืองที่รับผิดชอบ (Responsible citizenship)
 - 3.1.4 การอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม (Contribution to group effort)
 - 3.2 การทำงาน (Working)
 - 3.2.1 มีความสามารถในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (Useful/marketable skill)
 - 3.2.2 การทำงานเป็นทีม (Teamwork)
 - 3.2.3 การมีแรงจูงใจในตนเอง (Self-motivation)
- 4. สุขภาพ (Health)
 - 4.1 การดำเนินชีวิต (Living)
 - 4.1.1 การเลือกวิถีชีวิตด้านสุขภาพ (Healthy lifestyle choices)
 - 4.1.2 การจัดการกับความเครียด (Stress management)
 - 4.1.3 การป้องกันโรค (Disease prevention)
 - 4.1.4 ความปลอดภัยส่วนบุคคล (Personal safety)
 - 4.2 ภาวะจิตใจ (Being)
 - 4.2.1 ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-esteem)
 - 4.2.2 การรับผิดชอบต่อตนเอง (Self-responsibility)
 - 4.2.3 อุปนิสัย (Character)

4.2.4 การจัดการอารมณ์ (Managing feelings)

4.2.5 การรู้หน้าที่รับผิดชอบของตนเอง (Self-discipline)

องค์การสุขภาพ รวมกลุ่มอเมริกัน (Pan American Health Organization, 2001, p. 5) ได้แยกแยะองค์ประกอบของทักษะชีวิต เป็นสามกลุ่ม และมีทักษะย่อย โดยแต่ละทักษะดังกล่าวไม่สามารถแยกออกจากกันได้ แต่ส่งเสริมกันและกัน

1. ทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมไปถึง การสื่อสาร ทักษะการปฏิเสธ การเห็นอกเห็นใจคนอื่น และ การกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเอง

2. ทักษะทางความคิด รวมถึง การตัดสินใจ การคิดเชิงวิพากษ์ และการตระหนักรู้ในตนเอง

3. ทักษะการควบคุมอารมณ์ รวมถึง การบริหารจัดการความเครียด และการเพิ่มการรับรู้ความสามารถของตนเอง

แอนเซล และคณะ (Ansell et al., 2004, p. 30) ได้แยกแยะองค์ประกอบต่างๆ ของทักษะชีวิตออกเป็น กลุ่ม (Domain) ต่างๆ ดังนี้

1. กลุ่มการวางแผนด้านวิชาชีพ (Career Planning Domain)

1.1 การวางแผนด้านการทำงาน (Work Goal) เช่น การค้นหาความสนใจด้านวิชาชีพของตนเอง การตัดสินใจด้านการหางานที่ชื่นชอบ ความสามารถในการสร้างแผนการทางอาชีพของตนเอง

1.2 การวางแผนการเป็นลูกจ้าง หรือนายจ้าง (Employment) เช่น เข้าใจความสำคัญของการจ้างแรงงาน การแสวงหางาน บางเวลา (Part time) ในชุมชน มีทักษะการหางานอาชีพ

1.3 การสื่อสารภายในสถานที่ทำงาน (Work Place Communication) เช่น เข้าใจการเหยียดเชื้อชาติ และ การตัดสินคนจากภายนอก การแสดงความคิดเห็นต่างในบ้าน โรงเรียน และ สถานที่ทำงาน

2. กลุ่มการติดต่อสื่อสาร (Communication Domain)

2.1 การพัฒนาการสื่อสารของตนเอง (Personal Development) เช่น การรู้จัก และ เข้าใจ ถึงคุณค่าในตนเอง การรู้จักและเข้าใจ จุดแข็งและความต้องการของตนเอง การรู้จักห่วงใย การให้เกียรติ ความรับผิดชอบ และความซื่อสัตย์ในความสัมพันธ์ต่อคนอื่น

2.2 การพัฒนาการสื่อสารระหว่างบุคคลอื่น (Interpersonal Communication) เช่น การสื่อสารกับสมาชิกในครอบครัวและเพื่อน การสื่อสารในโรงเรียน การใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารอย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ และ การรู้จักการแก้ไขข้อขัดแย้ง

2.3 การพัฒนาความสัมพันธ์ (Relationship) เช่น มารยาทบนโต๊ะอาหาร การรักษาสุขภาพจิต

3. กลุ่มการดำเนินชีวิตประจำวัน (Daily Living Domain)

3.1 โภชนาการ (Nutrition) เช่น รู้และเข้าใจหมู่อาหาร ผลของโภชนาการต่อสุขภาพการและใจ การอ่านฉลากโภชนาการ

3.2 การวางแผนการรับประทานอาหาร (Menu Planning) เช่น เรียนรู้การวางแผนการรับประทานอาหารตลอดสัปดาห์ การวางแผนอาหารที่ประหยัด

3.3 การจ่ายตลาด (Grocery Shopping) เช่น การวางแผนการจ่ายตลาดที่ประหยัดและมีประโยชน์ การประเมินคุณภาพของอาหาร

3.4 การประกอบอาหาร (Meal Preparation) เช่น รู้จักและสามารถใช้อุปกรณ์ทำครัว การใช้และบำรุงรักษาเครื่องทำอาหาร การทำอาหารที่ปลอดภัย

3.4 การรับประทานอาหาร (Dining) เช่น การมีมารยาทบนโต๊ะอาหาร การมีมารยาทในการรับประทานอาหารในร้านอาหาร

3.5 การจัดการบ้าน (Home management) เช่น การทำความสะอาดบ้าน การเก็บห้องให้สะอาด การรักษาความสะอาดบ้านเป็นประจำ การรักษาความสะอาดของเสื้อผ้า

3.6 การจัดการการเงิน (Money Beliefs) เช่น การตัดสินใจด้านการเงิน การช่วยเหลือ บุคคลอื่นด้านการเงิน การออม แผนการออม และเป้าหมายการออม

4. กลุ่มการดูแลตนเอง (Self-Care Domain)

4.1 ความสะอาดของตนเอง (Personal Hygiene) เช่น รู้ถึงความสำคัญของสุขอนามัย การรักษาความสะอาด

4.2 สุขภาพ (Health) เช่น การรักษาสุขภาพให้แข็งแรงเสมอ การรักษาพยาบาลตนเองเบื้องต้น

4.3 รู้จัก แอลกอฮอล์ ยาเสพติด และ บุหรี่ (Alcohol, Drug, and Tobacco) เช่น รู้และเข้าใจความเสี่ยงทางด้านสุขภาพ สังคม และ กฎหมายของการใช้ การตัดสินใจ

4.4 การเรียนรู้เรื่องทางเพศ (Sexuality) เช่น รู้และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงร่างกายของ ชาย และ หญิง ในช่วงวัยรุ่น รู้ความแตกต่างระหว่างเพศ

4.5 ความสัมพันธ์ (Relation) เช่น เรียนรู้และป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ป้องกันการตั้งครรภ์ การป้องกันอันตรายจากการคุกคามทางเพศ

5. กลุ่มสัมพันธ์ภาพทางสังคม (Social Relationship Domain)

5.1 การพัฒนาตนเอง (Personal Development) เรียนรู้และเข้าใจความภาคภูมิใจในตนเอง เข้าใจมารยาทสังคม เข้าใจถึงผลกระทบของความไม่ซื่อสัตย์ และการไม่ให้ความเคารพ

5.2 การตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม (Cultural Awareness) เช่น เข้าใจเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง และผู้อื่น เข้าใจความแตกต่างและเอกลักษณ์ของบุคคลอื่น

5.3 การติดต่อสื่อสารกับคนอื่น (Interpersonal Communication) เช่น รู้วิธีการสื่อสารกับสมาชิกในครอบครัวและเพื่อน

6. กลุ่มการทำงานและการเรียน (Work and Study Domain)

6.1 เป้าหมายการทำงาน (Work Goal) เช่นความสามารถในการแยกแยะความสนใจทางอาชีพ การพัฒนาการวางแผนทางอาชีพ

6.2 ทักษะการตัดสินใจ (Decision Making) เช่น เรียนรู้การตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ การตั้งเป้าหมายที่ปฏิบัติได้ สามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยดี

6.3 ทักษะการทำงาน (Work Life) เช่น การทำงาน การสัมภาษณ์งาน การใช้เทคโนโลยีในที่ทำงาน ฐิติศัพท์และผลประโยชน์จากการทำงาน การรักษางานที่ทำอยู่ และการเปลี่ยนงาน

ฮานเบอร์รี่ (Hanbury, 2008, p. 9) ได้แยกออกจากทักษะชีวิตตามความหมายของเขาและได้แบ่งทักษะชีวิต ออกเป็นคู่ที่คล้ายคลึงกันดังต่อไปนี้

1. ทักษะการตัดสินใจ คู่กับ ทักษะการแก้ไขปัญหา

การตัดสินใจ ยกตัวอย่างเช่น การตัดสินใจที่จะเลิกสูบบุหรี่และช่วยเหลือเพื่อนๆ ที่จะตั้งเป้าหมายเป็นกำลังใจกันและกัน

การแก้ไขปัญหา ยกตัวอย่างเช่น เมื่อเกิดการล้อเลียนกับเด็กหญิง เด็กนั้นได้หาทางขอความช่วยเหลือหากเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นอีกครั้ง

2. การคิดวิพากษ์ คู่กับ การคิดสร้างสรรค์

การคิดวิพากษ์ ยกตัวอย่างเช่น เด็กหญิงสามารถรู้ถึงผลที่จะเกิดขึ้นหากไปกับคนแปลกหน้าที่อาสาพาไปส่ง

การคิดสร้างสรรค์ ยกตัวอย่างเช่น ความสามารถในการคิดเกี่ยวกับทางเลือกของงานในอนาคตและหาทางทำตามแนวทางนั้น

3. การสื่อสาร และ การทำงานร่วมกับผู้อื่น

การสื่อสาร ยกตัวอย่างเช่น การที่เด็กสามารถสนทนาเกี่ยวกับปัญหา

การทำงานร่วมกับผู้อื่น ยกตัวอย่างเช่น การที่เด็กสามารถต่อต้านการล้อเลียนจากเพื่อนที่ล้อว่าไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

4. การรู้จักตนเอง และ การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

การรู้จักตนเอง ยกตัวอย่างเช่น เด็กผู้หญิงตระหนักถึงความรู้สึกทางเพศและรู้ว่าความรู้สึกนี้จะมีอิทธิพลกับการตัดสินใจที่ผิดๆหากไม่ควบคุม ช่วยให้เธอหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ทำให้เกิดเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย

การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มของเด็กๆ คิดถึงวิธีที่จะช่วยเหลือเด็กพิการ

5. การจัดการกับอารมณ์ และ การจัดการกับความเครียด

การจัดการกับอารมณ์ ยกตัวอย่างเช่น เด็กเรียนรู้วิธีการจัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้นจากการเรียน

การจัดการกับความเครียด ยกตัวอย่างเช่น เด็กชายเรียนรู้วิธีที่จะจัดการกับความโกรธต่อบิดาที่ทำร้ายร่างกาย

ฮานเบอร์รี่ และ มาลตี (Hanbury and Malti, 2011, p. 12) ได้ทำตารางขององค์ประกอบของทักษะชีวิต เป็นตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 ตารางขององค์ประกอบของทักษะชีวิต

มิติหลักของทักษะชีวิต		
ระดับ	มิติ	ทักษะชีวิต
การรู้จักตนเอง	การคิดเชิงวิพากษ์และทักษะการคิด	การสะท้อนคิดด้วยตนเอง (Self-reflection) การอยู่ได้ด้วยตนเอง (Autonomous) การผ่อนสั้นผ่อนยาว (Flexible) การคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative thinking) การแก้ไขปัญหา (Problem-solving) การตัดสินใจ (Decision-making)
	การจัดการตนเองและการปรับตนเอง	การรู้จักตนเอง (Self-awareness) ความมั่นใจในตนเอง (Self-confidence) ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-esteem) การกำกับอารมณ์ (Emotion regulation) การจัดการความเครียด (Stress management)
ความสัมพันธ์กับคนอื่น	ทักษะทางสังคมและศีลธรรม	ความรับผิดชอบต่อสังคม และ การให้ความร่วมมือ (Social responsibility and cooperativeness) การเอาใจเขามาใส่ใจเรา และการห่วงใยผู้อื่น (Empathy and caring for others) การสร้างและรักษาความสัมพันธ์ (Establishing and maintaining) relationships) การนับถือและ การชื่นชมคนอื่น (Respecting and appreciating others)
	การติดต่อสื่อสาร	การแสดงความรู้สึกของความคิด อารมณ์ แรงจูงใจ และคุณค่า (Adequate expression of thoughts, emotions, motives, and values) การกล้าแสดงออก (Assertiveness)

เซีย (Shea, 2011, p. 43) ได้แจกแจงองค์ประกอบของทักษะชีวิตว่าประกอบไปด้วย องค์ประกอบต่างๆดังนี้

1. การพัฒนาทางการศึกษา (Academic Progress) เช่น ความสามารถในการวางแผนทางการศึกษา และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป การฝึกฝน และจัดการกับทักษะด้านการเรียน และการวัดผลประเมินผล

2. การพัฒนาในด้านส่วนตัว และในด้านสังคม (Personal and Social Development) เช่น การพัฒนาตนเอง การพัฒนาทางการสื่อสารกับคนอื่น การเข้าใจตนเองและผู้อื่น การประเมินผลตนเอง การปฏิเสธ ยาเสพติด บุหรี่ และ แอลกอฮอล์การฝึกทักษะทางร่างกาย

การพัฒนาจิตวิญญาณของการทำงานเป็นทีม และความรู้สึกมีส่วนร่วมในงาน ทักษะการเป็นผู้นำ การแสดงความรู้สึก การเข้าใจความรับผิดชอบในครอบครัว และการจัดการด้านการเงิน

3. การวางแผนอาชีพในทางบวก (Positive Career Planning) เช่น การวางแผนอาชีพของตนเอง การรู้จักพรสวรรค์ของตนเอง ทักษะการทำงาน และการทำงานในที่ทำงานที่มีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุปทักษะชีวิตประกอบไปด้วยทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อการดำเนินชีวิตที่มีความสุข โดยผู้วิจัยได้เน้นถึงทักษะชีวิตขององค์การสหประชาชาติ ประกอบไปด้วยทักษะหลัก 10 ทักษะคือ

1. ทักษะการตัดสินใจ (Decision making)
2. ทักษะการแก้ปัญหา (Problem solving)
3. ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative thinking)
4. ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical thinking)
5. ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Effective communication)
6. ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Interpersonal relationship skills)
7. ทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness)
8. ทักษะการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy)
9. ทักษะการจัดการกับอารมณ์ (Coping with emotions)
10. ทักษะการจัดการกับความเครียด (Coping with emotions)

หัวข้อที่ผู้วิจัยได้สนใจแนวทางทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจซึ่งจะอธิบายในหัวข้อต่อไป

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต

1.3.1 งานวิจัยในประเทศ

จรรยา ลากศิริอนันต์กุล (2543) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาสูบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผ่านชุมนุมนักเรียน บ้านโป่งราชบุรี โดยเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยมีรูปแบบการทดลองแบบ 1 กลุ่ม วัดก่อนและหลังการทดลอง (One-group pretest posttest) โดยพัฒนาทักษะชีวิตในด้าน การรู้จักตนเอง การเข้าใจตนเอง การเห็นคุณค่าของตัวเอง การแก้ปัญหา การปฏิเสธและต่อรอง และ ทักษะการจัดการความเครียด โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2542 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยใช้ชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น และ แบบวัด แบบวัดความรู้เกี่ยวกับยาสูบ แบบทักษะชีวิตที่ปรับปรุงจาก แบบวัดเจตคติของ ไลเคิร์ท (Likert scale) แบบวัดการแก้ปัญหาเมื่อเผชิญความกดดัน แบบวัดทักษะการปฏิเสธและต่อรอง ที่มีค่าความเที่ยง 0.75 ได้จัดกิจกรรมกลุ่มโดยให้มีตัวแทนนักเรียน 10 คนเข้าค่าย เป็นระยะเวลา 2 วัน และ ให้นักเรียน 10 คนนั้นเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมกลุ่มให้กับเพื่อนนักเรียน จำนวน 10 กลุ่มกลุ่มละ 4-5 คน โดยมีการจัดกิจกรรมกลุ่มในช่วงโม่งชุมนุมของโรงเรียน 10 ครั้ง มีใช้แบบวัดทักษะก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมทั้ง 10 ครั้ง จากนั้น ได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ (Paired Simple T-test) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS ผลการวิจัยพบว่า

ระดับความรู้ความเข้าใจในยาบ้าและระดับทักษะชีวิตของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม ชุมชุมเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นพวรรณ วงศ์ชัยวัฒน์ (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะชีวิตในการปฏิบัติตนให้รอดพ้นจากปัญหาสังคม โดยใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) จำนวน 20 คน โดยใช้เครื่องมือ แบบวัดทักษะชีวิตในการปฏิบัติตนให้รอดพ้นจากปัญหาสังคม และ แบบวัดเจตคติในการปฏิบัติตนให้รอดพ้นจากปัญหาสังคม แบบสอบถามพฤติกรรม การปฏิบัติตนของนักเรียน และแบบบันทึกผลการเรียนรู้และการนำทักษะชีวิตไปประยุกต์ใช้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย สหสัมพันธ์เพียร์สัน และ การทดสอบค่าที่ t-test ผลการวิจัยพบว่า ทักษะชีวิตด้านการปฏิบัติตนให้รอดพ้นจากปัญหาสังคมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เจตคติในการปฏิบัติตนให้รอดพ้นจากปัญหาสังคมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สุเมธ กิตติสุรกุลชัย (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะชีวิตและศีลธรรมด้วยตัวแบบเชิงพุทธในการป้องกันสารเสพติด กรณีศึกษาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดนครปฐม โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนทุกคนของโรงเรียนวัดมะเกลือ จำนวน 203 คน แบ่งตัวอย่างออกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แบบสอบถาม และชุดกิจกรรม และนำมาวิเคราะห์ ด้วยสถิติ ค่าที่ t-test ผลการทดลองพบว่า ทักษะชีวิตในการต่อต้านการใช้ยาเสพติดดีขึ้นหลังได้รับโปรแกรมตัวแบบเชิงพุทธ หลังการทดลองของกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

นฤมล ชำนิ, นิตยา เลิศสมพร และวิฑูรย์ สิริประเสริฐศิลป์ (2551) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโสนพิทยาคมจังหวัดพิจิตร โดยกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 80 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน และกลุ่มควบคุม 40 คน โดยใช้เครื่องมือโปรแกรมพัฒนาทักษะชีวิตจำนวน 14 กิจกรรม และแบบวัดทักษะชีวิต ที่พัฒนาขึ้นเอง โดยทดลองในกลุ่มทดลอง 14 ครั้งๆ ละ 60 นาทีเป็นเวลา 5 สัปดาห์ติดต่อกัน และกลุ่มควบคุมให้อยู่ในสภาพแวดล้อมปกติ โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าที่ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีคะแนนทักษะชีวิตเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะชีวิตสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ .01

รุ่งริษา โพธิ์ไต้ (2552) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนที่มีคะแนนทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนเองต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 20 คน ในชั้น ป. 6 โรงเรียนหนองบัววิทยายน จังหวัดขอนแก่น โดยสุ่มอย่างง่ายเข้ากลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองกลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองเข้ารับการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตระหนักรู้ในตนเอง จำนวน 10 ครั้งๆ ละ 50 นาที เป็นเวลา 10 สัปดาห์ โดยใช้แบบวัดทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนเอง ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .79 และโปรแกรมกิจกรรมแนะแนว ใช้สถิติการทดสอบแบบ The Mann-Whitney U Test ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนน

ทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และกลุ่มทดลองมีระดับคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ระดับ .05

กมลวรรณ จินหน่อ (2553) ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมการแนะแนวเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตด้านการเรียน เวลา และความสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นวิจัยแบบกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดี่ยววัดก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างจำนวน 43 คน สุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือกิจกรรมการแนะแนว จำนวน 12 กิจกรรม และแบบสอบถามทักษะชีวิตด้านการเรียน เวลา และความสัมพันธ์ สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบแบบค่าที่แบบจับคู่ ผลการวิจัยพบว่า หลังการจัดกิจกรรมแนะแนวนักเรียนมีทักษะชีวิตเพิ่มขึ้นแตกต่างจากก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มีเรียม ชื่นสุวรรณ (2554) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 40 คน ใช้การสุ่มแบบกลุ่ม จำนวน 1 ห้องเรียน โดยมีเครื่องมือในการทดลองคือ ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านสังคม กิจกรรมแนะแนวอื่นๆ และแบบวัดทักษะชีวิตด้านสังคม สถิติที่ใช้ในการทดลองคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง ผลการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวทักษะชีวิตด้านสังคมมีทักษะชีวิตด้านสังคมสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวทักษะชีวิตด้านสังคมมีทักษะชีวิตด้านสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

บ็อทวิน และแคนเทอร์ (Botvin and Kantor, 2000) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่เข้าสู่อายุ 281 คน ในเกรด 8-10 นักเรียนที่ดื่มแอลกอฮอล์ที่เรียนอยู่ในเกรด 7 จำนวน 239 คน ที่มีการดื่มหนักและบ่อย ในท้องที่มหานครนิวยอร์ก โดยมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยให้การอบรมทักษะชีวิต โดยรูปแบบชุดกิจกรรมเป็นแบบ 15 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที โปรแกรมจัดขึ้นโดยนักส่งเสริมสุขภาพ ผลการทดลองพบว่า มีนักเรียนที่เลิกสูบบุหรี่ลดลง ร้อยละ 75 หลังการทดลองและ ในระยะติดตามผลในอีก 3 เดือน มีนักเรียนที่เลิกสูบบุหรี่ร้อยละ 67 นักเรียนที่ใช้แอลกอฮอล์ไม่พบความแตกต่างหลังจากการวัดหลังการทดลอง แต่พบความแตกต่าง เมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุมหลังจากการทดลองในระยะติดตามผล 6 เดือน ที่ ร้อยละ 54 นักเรียนที่ไม่ได้ดื่มภายใน 1 เดือน มีร้อยละ 73 และ นักเรียนที่ดื่มน้อยลง ร้อยละ 79

ฮาน และคณะ (Hahn et al., 2002) ได้ศึกษาประสิทธิผลของการฝึกอบรมและความแม่นยำ ของการประยุกต์ใช้โปรแกรมการฝึกอบรมทักษะชีวิต โดยศึกษาการนำเอาโปรแกรมการฝึกอบรมทักษะชีวิตไปใช้ในองค์กรและชั้นเรียนของตนเอง เป็นการศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของบุคคล ในช่วงระยะเวลาต่อเนื่องหลายปี (Longitudinal Study) ที่เก็บข้อมูลจาก ครู 45 คน และ วิทยากร 44 คน ในช่วงปีการศึกษา 1999-2001 โดยวิทยากรได้เชิญ ตัวแทนจากองค์กร

ต่างๆเช่น โรงเรียน องค์การส่งเสริมสุขภาพ นักป้องกันการใช้สารเสพติด และศูนย์มะเร็งแห่งรัฐเคนทักกี จาก 24 เมือง และครูมาจาก โรงเรียนประถมศึกษาจาก 16 เมือง โดยเมื่อหลังจากการอบรมจะให้แต่ละคนกลับไปเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของตน โดยใช้แบบสอบถามและแบบสังเกต เครื่องมือปรับปรับปรุงจาก โรบาค และคณะ และ โนแลนด และคณะ (Rohrbach et.al. And Noland et.al.) ที่ใช้วัดผลโปรแกรมการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 27 ของวิทยากร และ ร้อยละ 60 ของครู นำเอาการฝึกอบรมไปใช้ในองค์กรของตนเอง มีผลจากการจัดการเรียนการสอนที่สูง และครูที่เข้าร่วมการฝึกอบรมมีความกระตือรือร้น เกี่ยวกับโปรแกรมการอบรมมากกว่าผู้ไม่เข้าร่วมอบรม

สมิธ สไวเซอร์ และวิคารี (Smith, Swisher, and Vicary, 2004) ได้ศึกษาการวัดผลการฝึกอบรมทักษะชีวิต ในพื้นที่ชนบท โดยเปรียบเทียบผลการใช้ชุดฝึกอบรม ทักษะชีวิต (Life Skill Training) ที่มีบทเรียนเป็นบท จำนวน 15 บท กับ ชุดฝึกอบรมทักษะชีวิตแบบซึมซับ (Infused*Life Skill Training) ที่ไม่ได้สอนเป็นบทแต่แทรกในการอบรมอื่นๆ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนในพื้นที่ชนบท ในชั้นเกรด 7 ในปีการศึกษา 1999-2000 จำนวน 732 คน ที่ได้รับการสุ่มให้รับ ชุดฝึกอบรม ที่แตกต่างกัน การใช้ชุดฝึกอบรม ทักษะชีวิต (Life Skill Training) 234 คน ชุดฝึกอบรมทักษะชีวิตแบบซึมซับ (Infused - Life Skill Training) 297 คน และ เป็นกลุ่มควบคุม 201 คน ผลการทดลองพบว่า ชุดฝึกอบรม ทักษะชีวิต (Life Skill Training) มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างก่อนและหลังการฝึกอบรมในการลดการใช้ แอลกอฮอล์การดื่มอย่างหนัก การใช้กัญชา และสารละลาย และยังคงลดลงในระยะติดตามหลังการทดลอง 1 ปี ผลของการใช้ชุดฝึกอบรมทักษะชีวิตแบบซึมซับ (Infused-Life Skill Training) มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในการลดการใช้ ยาสูบ การดื่มอย่างหนัก และกัญชา ต่อนักเรียนหญิง ในระยะติดตามผล 1 ปี ผลยังคงทนในการใช้ยาสูบของนักเรียนหญิง แต่ปัจจัยอื่นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และในนักเรียนชายไม่มีผลที่เป็นนัยสำคัญทางสถิติทั้งหลังการทดลองและระยะติดตามผล 1 ปี แต่อย่างไรก็ตาม

ไบรอนีส (Briones, 2007) ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว การจัดการความเครียด และทักษะการแก้ไขปัญห สำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษา จัดโปรแกรมเป็นระยะเวลา 12 สัปดาห์ โดยจัดในช่วงเรียนแนะแนวปกติ เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง โดยมีกลุ่มตัวอย่าง 81 คน ที่เรียนในระดับ เกรด 3,4,6 ในเมืองคอร์ปัส คริสตีล รัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกา (Corpus Christi, Texas, USA) มีกลุ่มทดลอง 43 คน กลุ่มควบคุม 38 คน ที่รับชุดกิจกรรมแนะแนวตามปกติ โดยใช้เครื่องมือวัด ทักษะชีวิต และการรับรู้ความสามารถในตน สถิติที่ใช้คือสถิติความแปรปรวนพหุคูณ MANCOVA ผลการทดลองพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวการจัดการความเครียด และทักษะการแก้ไขปัญหา สำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษา และ ชุดกิจกรรมแนะแนวปกติ

คอร์ทนี ซิน และซีเลียสกี (Courtney, Zinn, and Zielewski, 2008) ผลของการใช้โปรแกรมฝึกอบรมทักษะชีวิตในเมืองลอสแอนเจลิส แคลิฟอร์เนีย ใช้ชุดกิจกรรมที่มีระยะเวลาการฝึกอบรม 5 สัปดาห์ ฝึกอบรม 10 ครั้ง ครั้ง ละ 3 ชั่วโมง ใน 19 ชุมชนในเมืองลอสแอนเจลิส จำนวน 482 คน มีกลุ่มทดลองจำนวน 234 คน และ กลุ่มควบคุม 248 คน มีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ครั้งแรก ร้อยละ 97 คน ได้รับการสัมภาษณ์ และ รอบสอง ร้อยละ 88 ได้รับ

การสัมภาษณ์ ในระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีจำนวน ร้อยละ 70.1 ที่เข้าร่วมกิจกรรมและมีร้อยละ 65 ที่สำเร็จหลักสูตร กลุ่มควบคุมได้รับการฝึกอบรมอื่น ได้เรียนจำนวน ร้อยละ 25 และ สำเร็จหลักสูตรจำนวนร้อยละ 22.6 ผลการทดลองพบว่าไม่พบนัยสำคัญทางสถิติในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

2. นิยามและแนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ

2.1 ความหมายของการตัดสินใจ

วารีย์ คชศิลา (2546, น. 10) การตัดสินใจ หมายถึง การตกลงใจเลือกแนวทางปฏิบัติ จากทางเลือกหลายทางเลือกโดยผ่านการคิดพิจารณาอย่างเป็นระบบและนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

อมรรัตน์ อุณจิตร (2547, น. 41) การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการแก้ปัญหา ทางด้านความคิด ความรู้สึกและการกระทำ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจในการเลือกทางออกของปัญหา โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของปัญหา การกำหนดทางเลือกต่างๆ ตามลำดับ การประเมินทางเลือกเพื่อสนองความต้องการ โดยใช้เหตุผลที่สอดคล้องกับความจริงมา ตัดสินใจ และรวมไปถึงการลงมือทำสิ่งนั้นอย่างถูกต้อง

ฤกษ์ฤดี เสนเรือง (2549, น. 24) ได้กล่าวถึงความหมายของการตัดสินใจว่าเป็น การพิจารณาเลือกวิธีการเพื่อแก้ปัญหาอย่างหนึ่ง จากวิธีการที่หลากหลายเพื่อเป็นแนวทางในการ แก้ไขปัญหาได้สำเร็จ

ปวีณา ยอดสิน (2551, น. 15) การตัดสินใจ หมายถึง การใช้ความคิดวิเคราะห์ องค์ประกอบทุกด้าน เพื่อเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด ที่สอดคล้องกับความต้องการได้อย่างเหมาะสม

อุญณี ลิลตผสาน (2551, น. 31) การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการเลือกทางเลือก ที่จะมีแนวโน้มให้ประโยชน์มากที่สุด และปฏิบัติตามทางเลือกนั้น

ชุตินทร อาษากิจ (2552, น. 15) การตัดสินใจ หมายถึง การใช้ความคิดอย่างมีเหตุ มีผลในการพิจารณาแนวทางและการกระทำต่างๆ ที่นำไปสู่การเลือกแนวทางที่ดีที่สุด

บลอยซี คูก และ ฮานส์เกอร์ (Bloisi, Cook, and Hunsaker, 2003, p. 478) การตัดสินใจ หมายถึง การเลือกวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุดจากทางเลือกที่หลากหลายและสามารถเป็นไปได้ ในทางปฏิบัติ

สถาบันจัดการภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management Institute, 2005, p. 2.1) การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการที่ทำการเลือกในแต่ละกระบวนการของการแก้ไขปัญหา การตัดสินใจเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหา

สรุปได้ว่า การตัดสินใจ คือ การเลือกวิธีแก้ไขปัญหา ทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งซึ่ง พิจารณาจากทางเลือกที่หลากหลาย โดยใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล เพื่อนำไปแก้ปัญหาให้สำเร็จและ เกิดผลดีมากที่สุดต่อทุกฝ่าย

2.2 องค์ประกอบของการตัดสินใจ

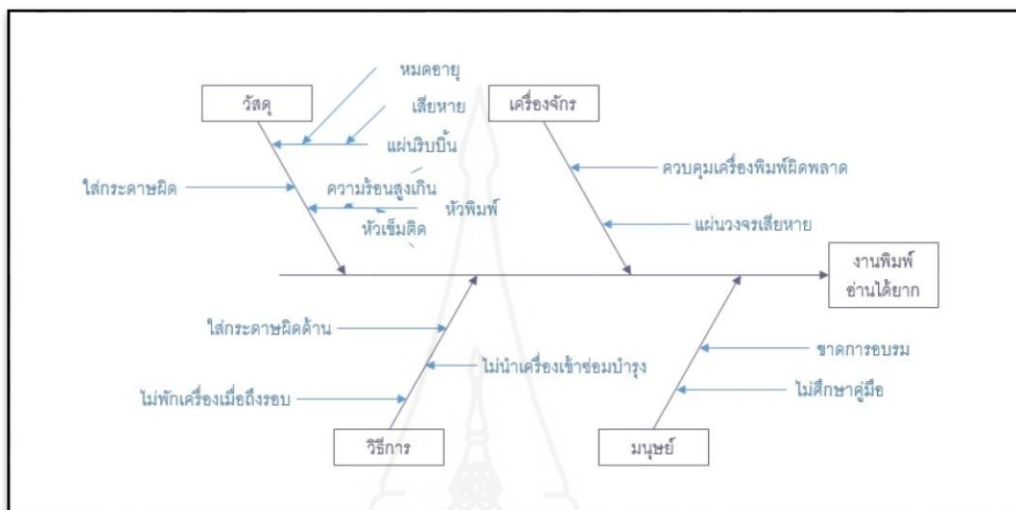
ฝ่ายหลักสูตรแห่งอัลเบอร์ตา (Alberta Curriculum Branch, 1986, p. 10) ได้กล่าวถึง แม่แบบในการตัดสินใจ ว่าประกอบไปด้วยกระบวนการต่างๆดังนี้

1. การแยกแยะปัญหา
 2. การแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา โดยการสอบถามบุคคลใกล้ชิดหรือผู้รู้
- เช่น

- 2.1 เพื่อนและครอบครัว
 - 2.2 ครูแนะแนว บาทหลวง นักบวช หรือ ผู้นำทางจิตวิญญาณ
 - 2.3 สังเกตจากตัวอย่างของบุคคลอื่นที่ประสบความสำเร็จจากการตัดสินใจ
 - 2.4 อ่าน หรือ ค้นคว้าแนวความคิดใหม่ๆ
 3. พิจารณาถึงแนวทางแก้ปัญหที่เป็นไปได้
 4. ตัดสินใจบนพื้นฐานของ การพิจารณาข้อดีและข้อเสีย ของแต่ละทางเลือก และผลที่จะเกิดขึ้นตามมา ต่อตนเองและผู้อื่นในแต่ละสถานการณ์
 5. ตัดสินใจในทางที่จะปฏิบัติได้จริง
 6. รับผิดชอบกับการตัดสินใจของตนเอง ไม่ว่าจะผลของการตัดสินใจนั้นจะออกมาอย่างไร ยกตัวอย่างเช่น ยอมรับทั้งข้อดี และข้อเสีย จากการตัดสินใจ ผลที่จะเกิดขึ้นกับคนอื่น กำลังใจ ความรัก หรือ ถูกล้อเลียน
 7. นำแผนที่วางไว้ออกไปสู่การปฏิบัติ
 8. วัดผลของความสำเร็จจากการกระทำ
 9. เปลี่ยน แผนการใหม่ หากผลที่เกิดขึ้นตามมาไม่ประสบความสำเร็จ
- บลอยซี คูก และ ฮานส์เกอร์ (Bloisi, Cook, and Hunsaker 2003: 479) ได้กล่าวถึงกระบวนการตัดสินใจโดยแยกองค์ประกอบของการตัดสินใจ ได้แก่

1. การรับรู้ถึงปัญหา (Problem awareness) โดยการทำให้เกิดความสะดอกในการสื่อสารกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 สร้างความไว้วางใจ เมื่อเกิดปัญหาขึ้นต้องสร้างความไว้วางใจกับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องว่าปัญหานั้นจะสามารถแก้ไขได้ เป็นโอกาสในการเรียนรู้ ไม่ใช่การจับผิดเพื่อลงโทษ
 - 1.2 ระบุถึงจุดประสงค์ เป็นการกำหนดเป้าหมายในการจัดการกับปัญหา ระบุว่าต้องการได้อะไร และสร้างแรงจูงใจเพื่อผลักดันให้สามารถแก้ไขปัญหาให้ลุล่วง
 - 1.3 ตระหนักถึงสถานการณ์ปัจจุบัน ระบุว่าองค์กรต้องการอะไร และมีใครมีส่วนเกี่ยวข้อง
 - 1.4 แยกแยะปัญหา เข้าใจปัญหาจากทุกมุมมอง จากทุกๆความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สร้างบรรยากาศที่ทุกฝ่ายปรารถนาที่จะแสดงความคิดเห็น
2. การอธิบายปัญหา (Problem Definition) เป็นขั้นตอนการหาสาเหตุของปัญหา
 - 2.1 วิเคราะห์ปัญหา เป็นการวิเคราะห์เพื่อหาต้นเหตุโดยการใช้เครื่องมือที่จำเป็น เช่น การวิเคราะห์แบบก้างปลาเพื่อหาสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น (Cause-and -Effect Diagram)

2.2 เห็นด้วยกับปัญหาที่จะแก้ หากการค้นพบสาเหตุของปัญหาบ่งชี้ให้เห็นปัญหาที่หลากหลาย ขั้นตอนนี้อาจเป็นที่จะต้อง จัดลำดับความสำคัญของปัญหา ว่าควรจะจัดการกับปัญหาใดก่อนหลัง

ภาพที่ 2.1 ตัวอย่างการวิเคราะห์แบบก้างปลาเพื่อหาสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น (Cause-and -Effect Diagram)

ที่มา: บลอยซี คูก และ ฮานส์เกอร์ (Bloisi, Cook, and Hunsaker, 2003, p. 479)

3. การตัดสินใจ (Decision-Making) เป็นกระบวนการการสร้างแผนที่จะปฏิบัติจริง และเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ออกความคิดเห็นในการแก้ปัญหา และได้รับการรับฟังสร้างเกณฑ์การตัดสินใจ เป็นจุดประสงค์ที่จะต้องทำให้ได้เพื่อจะแก้ปัญหา โดยใช้ SMART Model ประกอบไปด้วย

- Specific เฉพาะเจาะจง
- Measurable วัดผลได้
- Achievable เป็นไปได้
- Relevant สอดคล้องกัน
- Time Scale ทันเวลา

เพื่อที่จะแสวงหาทางเลือกที่หลากหลาย ซึ่งทางเลือกที่ได้คัดสรรมานั้นจำเป็นต้อง สอดคล้องกับ เกณฑ์การตัดสินใจที่วางไว้ ตามภาพที่ 2.2

ทางเลือก	เกณฑ์การประเมิน					
	ประโยชน์	โอกาสสำเร็จ	ค่าใช้จ่าย	ผลที่จะตามมา	ระยะเวลา	อื่นๆ
ทางเลือกที่						
ทางเลือกที่						
ทางเลือกที่						

ภาพที่ 2.2 ตัวอย่างตารางการตัดสินใจ

ที่มา: บลอยซี คูก และ ฮานส์เกอร์ (Bloisi, Cook, and Hunsaker, 2003, p. 480)

4. การนำแผน (Action Plan Implementation)

4.1 แบ่งความรับผิดชอบและภารกิจมอบหมาย แจกแจงภารกิจให้แต่ละคนเพื่อจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาได้ โดยต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร ว่าใครทำอะไร เมื่อไหร่ และอย่างไร

4.2 ทำแผนปฏิบัติการ ทุกภารกิจจำเป็นต้องมีกรอบเวลาเพื่อการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของแต่ละกระบวนการ โดยอาจใช้เครื่องมือของ Harry Gantt ที่สร้างขึ้นในปี 1990 ที่เรียกว่า Gantt chart ตามรูป โดย Gantt chart จะแสดงให้เห็นถึงกระบวนการ ภารกิจที่ต้องทำทั้งหมด และความสอดคล้องกันของ แต่ละภารกิจ และใครได้มอบหมายให้ปฏิบัติภารกิจอะไร เมื่อไหร่ และจะสิ้นสุดเมื่อไหร่

ที่	ภาระงาน	Feb 2016				Mar 2016				Apr 2016				May 2016				
		1-5	6-12	13-19	20-26	6-3	13-3	20-3	27-3	3-4	10-4	17-4	24-4	1-5	8-5	15-5	22-5	29-5
1	วางแผน และทำตารางการทำงาน																	
2	ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง																	
3	ดำเนินการตามแผนงาน																	
6	ติดตามและประเมินผล																	

ภาพที่ 2.3 ตัวอย่างแผนปฏิบัติการ แกนท์ชาร์ต (Gantt Chart)

ที่มา: บลอยซี คูก และ ฮานส์เกอร์ (Bloisi, Cook, and Hunsaker, 2003, p. 482)

5. การติดตามผล (Follow-Through)

5.1 สร้างเกณฑ์ความสำเร็จ แม้ว่าสถานการณ์จะเปลี่ยนไปก็ตามแต่ ความสำเร็จของการแก้ปัญหาควรวัดที่ ระยะเวลา คุณภาพ และ ปริมาณ ที่ได้วางแผนไว้ตั้งแต่ต้น เพื่อให้เป็นเกณฑ์เปรียบเทียบสมรรถนะ (Benchmark) เพื่อวัด และเปรียบเทียบกับผลที่เกิดขึ้นจริง

5.2 ติดตามผลที่เกิดขึ้น เป็นการดูข้อมูลที่มีว่าเข้ากับเกณฑ์ที่วางไว้หรือไม่ หากผล หรือสมรรถนะไม่ตรงตามเกณฑ์มาตรฐานที่วางไว้ ปัญหานั้นจำเป็นต้องนำมาแยกแยะและจัดการอีกครั้ง โดยเข้าสู่กระบวนการแก้ไขปัญหา

ฮอย และ ทาร์เตอร์ (Hoy and Tarter, 2004, p. 14-22) ได้กล่าวถึงกระบวนการตัดสินใจว่า เป็นกระบวนการที่เป็นพลวัต เมื่อแก้ไขปัญหานั้น อีกปัญหาอาจจะเกิดขึ้น ประสบการณ์ที่ได้รับจากการแก้ปัญหาไม่ได้หายไปไหน ประสบการณ์นั้นจะสามารถนำมาแก้ปัญหาใหม่ๆที่เกิดขึ้นได้ เมื่อเจอกับสถานการณ์ใหม่ๆจะเกิดการเรียนรู้และเป็นอิทธิพลกับปัญหาใหม่ๆที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ในการตัดสินใจนั้นกระบวนการตัดสินใจ จะเป็นไปตามลำดับตามกระบวนการดังนี้

1. การตระหนักและระบุถึงปัญหา (Recognize and define the problem) การรับรู้ถึงปัญหาเป็นกระบวนการแรกของการตัดสินใจ จำเป็นต้องได้รับการเอาใจใส่จากทุกฝ่ายถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และ แสวงหาทางออกร่วมกัน ในสถานการณ์ที่สลับซับซ้อน จำเป็นต้องมีกระบวนการแก้ไขปัญหานั้นที่ทันท่วงที การตัดสินใจไม่ใช่เพียงการมีปฏิริยาต่อปัญหาที่เกิดขึ้นแต่เป็นการกำจัดข้อโต้แย้งและส่งเสริมให้องค์กรได้เติบโต

2. การวิเคราะห์ถึงความยากลำบากในสถานการณ์ปัจจุบัน (Analyze the difficulties in the existing situation) การวิเคราะห์ว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเคยเกิดขึ้นแล้วหรือไม่ มีความแตกต่างอย่างไร และจะสร้างปัญหาให้กับองค์กรได้อย่างไรบ้าง หากเคยเกิดขึ้นมาแล้ว ได้มีการแก้ไขปัญหามาแล้วแต่ไม่ดีขึ้นหรือผ่านพ้นความยากลำบากนั้นมาได้ ในสถานการณ์การแก้ไขปัญหขององค์กร การแก้ไขปัญหานั้นที่เกิดขึ้นเป็นประจำ เกิดจากการวางแผนผิดพลาด หลัการ และกฎระเบียบไว้เมื่อเกิดปัญหาดังกล่าวซ้ำขึ้นอีก ก็สามารถปฏิบัติ ตามแนวทางที่วางไว้ แต่การแก้ไขปัญหานั้นที่แตกต่างออกไป จำเป็นต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของหลากหลายฝ่ายมากขึ้น และ คิดนอกกรอบที่องค์กรวางไว้เดิม และผู้ที่ทำการตัดสินใจจำเป็นต้องได้รับข้อเท็จจริง โดยการแสวงหาโดยตรง การโทรศัพท์ การวิเคราะห์ปัญหาที่ดีจะสามารถทำให้แก้ปัญหาได้ดีตามไปด้วย

3. สร้างเกณฑ์มาตรฐานสำหรับสถานการณ์ที่พึงประสงค์ (Establish criteria for satisfactory solution) ควรมีการตระหนักถึงเกณฑ์มาตรฐานขององค์กร ว่ามีการตั้งไว้หรือยัง เกณฑ์ที่วางไว้ดีพอหรือไม่ กระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่ต้องนำเอาแนวคิดในการแก้ปัญหาที่อยู่ในอุดมคติ มาไปสู่การปฏิบัติที่เป็นไปได้ โดยการจัดอันดับว่าอยากได้ผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหาออกมาอย่างไร และกำหนดขอบข่าย เป็นขีดจำกัดที่ผู้ทำการตัดสินใจจะสามารถทำได้มากเพียงไรตามกรอบที่วางไว้ และข้อจำกัดควรชัดเจน เพื่อผู้ทำการตัดสินใจจะนำการประเมินผลของการตัดสินใจก่อนทำการตัดสินใจออกไป และเกณฑ์มาตรฐานนี้ควรจะเข้ากันกับพันธกิจ Mission ขององค์กร

4. พัฒนากลยุทธ์ของแผนการที่จะสามารถนำไปปฏิบัติได้ (Develop a strategy for action) เป็นการบวนการพัฒนาระบบ และแผนปฏิบัติการ ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 4 ขั้นตอนคือ

4.1 การแสวงหาทางเลือกในการแก้ไขปัญหานั้นที่หลากหลาย (Specifying alternative) เป็นขั้นตอนที่ต้องแสวงหา ค้นคว้า และตั้งคำถามต่อปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างรอบด้าน และต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการตระหนักถึงทางเลือก โดยคำนึงถึงหลักต่างๆ ดังนี้ การมองเห็น

ความแตกต่างของสถานการณ์ การใช้การคิดเชิงสร้างสรรค์ และการใช้เวลาที่มากพอในการคิดถึงแนวคิดที่หลากหลาย และเทคนิคการ ระดมสมองเป็นเทคนิคที่นำมาใช้ในการแสวงหาทางออกนี้

4.2 การพยากรณ์ถึงผลที่จะเกิดขึ้น (Predicting consequences) เมื่อได้แนวทางเลือกแต่ละแนวทางมาแล้ว กระบวนการต่อไปคือ การนำมาพยากรณ์ เพื่อการวิเคราะห์

4.3 การไตร่ตรองถึงทางเลือกที่มี (considering options) เมื่อได้ทางเลือกมาแล้ว และ ทำการพยากรณ์ถึงผลที่จะเกิดขึ้นแล้ว การไตร่ตรองถึงทางเลือกจำเป็นต้องเกิดขึ้น โดยสามารถอธิบายได้ตามแผนผังต่อไปนี้

ทางเลือก	ผลที่เกิดขึ้น	ความน่าจะเป็น
A	C1A	P(C1A)
	C2A	P(C2A)
	C3A	P(C3A)
B	C1B	P(C1B)
	C2B	P(C2B)
	C3B	P(C3B)
C	C1C	P(C1C)
	C2C	P(C2C)
	C3C	P(C3C)

ภาพที่ 2.4 แผนผังพยากรณ์ผลของการตัดสินใจ

ทีมา ฮอย และ ทาร์เตอร์ (Hoy and Tarter, 2004, p. 20)

กล่าวคือ ทางเลือก A มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดผลต่างๆ สามอย่าง คือ C1 C2 C3 และ มีความน่าจะเป็นได้ 3 อย่าง คือ PC1 PC2 PC3 โดยแนวทางที่จะเป็นไปได้ของแต่ละทางเลือกนั้นอาจมีจำนวนที่มากกว่าที่กำหนดไว้ในตาราง

4.4 การเลือก แผนที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ (Plan of action) ผลของแต่ละทางเลือก จำเป็นต้องนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน และผู้ที่ทำการตัดสินใจจะทำการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด และ หาก การเลือกนั้นไม่สามารถบรรลุผลแล้ว ก็จะต้องมีทางเลือกสำรองไว้ แต่หากไม่สามารถหาแนวทางที่เหมาะสมได้จำเป็นที่จะต้องย้อนกลับไปทบทวนเกณฑ์มาตรฐานอีกครั้ง

5. สร้างแผนการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ (Initiate the plan of action) การนำแผนที่วางไว้ไปปฏิบัติ ประกอบด้วยขั้นตอนย่อยดังนี้

5.1 การวางแผนงาน (Programming) การตัดสินใจจำเป็นต้องนำไปสู่การปฏิบัติ โดยแผนงานจำเป็นต้องระบุถึง บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องมีการทำอะไรที่จำเป็น ต้องมีการเตรียมการอะไรก่อน และแผนงานต้องสามารถเป็นไปได้ และสามารถเกิดขึ้นจริง

5.2 การติดต่อสื่อสาร (Communicating) เป็นการสื่อสารที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รู้ถึงบทบาทของตนเอง และรู้ว่าตนเองเกี่ยวข้องกับผู้ใดบ้าง และมีการประสานงานกันอย่างเป็นระบบ

5.3 การสังเกตการณ์ (Monitoring) เป็นการติดตามแผนงานว่าทุกอย่างได้ดำเนินตามแผนที่วางไว้หรือไม่ การติดตามและการรายงานผล และการให้ความเห็นย้อนกลับไปยังผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องแก่ผู้ดำเนินงาน เป็นส่วนหนึ่งในการประเมินผล

5.4 การประเมินผล (Evaluating) เป็นการประเมินถึงผลที่ตามมาจากการตัดสินใจทั้งกระบวนการ เพื่อประเมินความสำเร็จของการตัดสินใจ ประเมินความสำเร็จของแผนการที่วางไว้ ประเมินถึงปัญหาที่อาจจะตามมา

สถาบันจัดการเหตุฉุกเฉินเหตุร้าย Emergency Management Institute (2005, pp. 2.12-2.29) องค์ประกอบของการตัดสินใจ มีแบบจำลอง Model ของการตัดสินใจหลากหลายรูปแบบ รูปแบบที่เป็นที่นิยมแบบฉบับ Classical Model มีกระบวนการ 5 ขั้นตอนดังนี้

1. การระบุถึงปัญหา (Identify the problem) การระบุถึงปัญหามีแนวโน้มที่จะมีการเข้าใจผิดกับวิธีการแก้ปัญหา เช่น แทนที่จะบอกว่าในองค์กรมีปัญหาอะไรแต่ได้ระบุว่าควรทำอย่างไร การระบุถึงปัญหารวมไปถึง การตอบคำถามว่า เกิดอะไร หรือ ไม่เกิดอะไรขึ้น มีใครมีส่วนเกี่ยวข้อง

2. การแสวงหาทางเลือกที่หลากหลาย (Explore alternative) ประกอบไปด้วยสององค์ประกอบคือ การคิดถึงทางเลือก โดยมีวิธีการเช่น การระดมสมอง การสำรวจ และ การทำกลุ่มสนทนา (Discussion Group) และ การประเมินทางเลือก

3. การคัดเลือกทางเลือก (Select Alternative) คือ การเลือกทางเลือกทางใดทางหนึ่ง หลังจากการประเมินแต่ละองค์ประกอบแล้ว และพยากรณ์ว่าทางเลือกใดจะสามารถแก้ไขปัญหได้ดีที่สุด มีข้อดีมากที่สุด และมีข้อเสียที่น้อยที่สุด โดยคำนึงถึง ความสัมพันธ์ ความปลอดภัย การเงิน สภาพแวดล้อม และจรรยาบรรณ

4. การนำวิธีแก้ไขไปหาไปสู่การปฏิบัติ (Implement the solution) ประกอบไปด้วยองค์ประกอบย่อย ได้แก่

4.1 การสร้างแผนปฏิบัติการ

4.2 การคิดถึงวัตถุประสงค์

4.3 การเขียนแผน

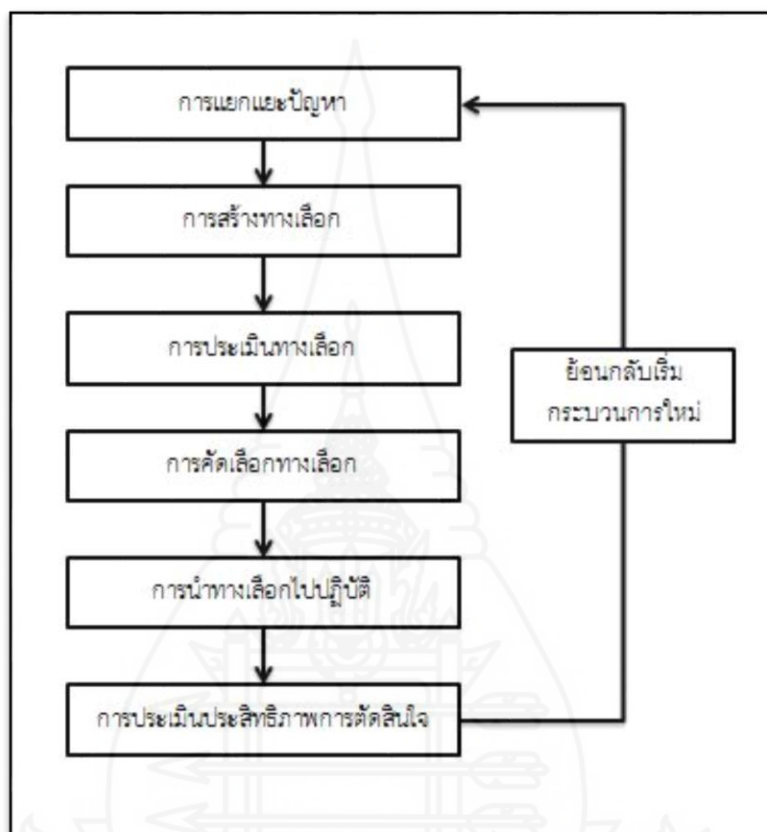
4.4 การนำแผนออกไปสู่การปฏิบัติ

5. การประเมินสถานการณ์ (Evaluate the situation) ประกอบไปด้วยสองส่วนคือ

5.1 การติดตามความก้าวหน้า (Monitoring Progress) ติดตามสถานการณ์ว่ามี การเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ต้องการทรัพยากรเพิ่มหรือไม่ และ ต้องมีวิธีการแก้ปัญหาอื่นอีกหรือไม่ เป็นต้น

5.2 การประเมินถึงความสำเร็จ (Evaluating the Results) โดยการใช้ บัญชีการตรวจสอบ (Check list) เพื่อช่วยในการประเมินที่แม่นยำ

ลูเนนเบิร์ก (Lunenburg, 2010, p. 3) ได้สร้างแบบจำลองการตัดสินใจแบบใช้เหตุผล คือ การทำการตัดสินใจจำเป็นต้องรู้ถึงปัจจัยต่างๆเช่น รู้ถึงทางเลือกต่างๆที่มี พยายามถึงผลที่จะเกิดขึ้น รู้หลักเกณฑ์การตัดสินใจ ทำการเลือกที่ถูกต้อง และนำไปปฏิบัติจริง โดยสามารถแยกออกได้เป็น 6 องค์ประกอบดังนี้

รูปที่ 2.5 แผนผังแสดงกระบวนการตัดสินใจ

ที่มา ลูเนนเบิร์ก (Lunenburg, 2010, p. 3)

1. การแยกแยะปัญหา (identifying the problem) จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ทั้งจากภายนอกและภายในองค์กร และต้องสามารถบอกได้ว่าสถานการณ์ปัจจุบันขององค์กรเป็นอย่างไร มีใครที่มีส่วนในการแก้ไขปัญหาคต้นเหตุของปัญหา

2. การสร้างทางเลือก (generating alternative) การแสวงหาแนวทางที่หลากหลาย ต้องคำนึงถึงเป้าหมายที่ปรารถนาจะบรรลุ และทางเลือกนั้นเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ต้องการแก้ไข ยิ่งการตัดสินใจนั้นสำคัญเพียงใดการที่จะต้องเอาใจใส่ในการแสวงหาทางเลือกยิ่งจำเป็นต้องเพิ่มมากขึ้น ปัญหาที่ยากมากๆ อาจแก้ไขได้โดยการสร้างทางเลือกที่หลากหลาย

3. การประเมินทางเลือก (evaluate alternative) คำถามที่นำมาประเมินได้แก่ ทางเลือกนั้นสามารถเป็นไปได้หรือไม่ หรือ จะสำเร็จได้หรือไม่ ทางเลือกนั้นเป็นที่น่าพอใจหรือไม่ และ หากตัดสินใจในทางนี้แล้วจะเกิดอิทธิพลใดบ้างกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง

4. การคัดเลือกทางเลือก (choosing an alternative) เป็นการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด คือการเลือกทางเลือกที่ผ่านการประเมินมาแล้ว และจำเป็นต้องมีทางเลือกสำรองในกรณีที่ไม่ประสบความสำเร็จ

5. การนำทางเลือกไปปฏิบัติ (implementing the Decision) การตัดสินใจที่ดีจะล้มเหลวหากมีการนำไปปฏิบัติที่แย่ การนำไปปฏิบัติที่ส่งผลดีจำเป็นต้องสื่อสารให้ทุกฝ่ายเข้าใจอย่างชัดเจน สร้างการยอมรับในแนวทางการตัดสินใจนั้นแก่ทุกฝ่าย จัดสรรทรัพยากร จัดกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน และมอบหมายงานให้แต่ละคนได้ชัดเจน

6. การประเมินประสิทธิภาพของการตัดสินใจ (evaluate decision effectiveness) หากผลที่ได้รับไม่เป็นอย่างที่พยากรณ์ไว้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น และย้อนกลับไปสู่การระบุปัญหาในขั้นตอนแรกอีกครั้ง เพราะกระบวนการตัดสินใจเป็นการบวนการที่ต่อเนื่อง

จากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้สรุปจากการนำองค์ประกอบของการตัดสินใจหลายแบบ และ วิเคราะห์ เพื่อใช้ในงานวิจัยนี้ และ สร้างนิยามเชิงปฏิบัติการในการวิจัยต่อไปนี้ คือ

1. การรวบรวมข้อเท็จจริง หมายถึง การกระทำของนักศึกษาที่แสดงออกถึงความสามารถในการแสวงหาข้อมูล จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และการเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ การตระหนักถึงความต้องการของตนเอง หรือองค์กรที่ต้องทำการตัดสินใจ ตลอดจนคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหา นั้น เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบในการตัดสินใจ อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การแยกประเด็นปัญหาที่ต้องตัดสินใจ หมายถึง หมายถึง การกระทำของนักศึกษาที่แสดงออกถึง การแยกแยะว่าสิ่งใดคือปัญหา การเห็นโครงสร้างของปัญหา การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และระบุว่าควรจะเน้นถึงประเด็นใดในการจัดการกับปัญหา และมีความสามารถในการสร้างเกณฑ์สำหรับการตัดสินใจ

3. การหาทางเลือก หมายถึง หมายถึง การกระทำของนักศึกษาที่แสดงออกถึง การใช้ความคิดเพื่อคิดหาทางเลือกในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย สามารถปฏิบัติได้จริงโดยการใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสม ในการระดมสมอง เพื่อจะสามารถมีทางเลือกเพื่อใช้ในการตัดสินใจ โดยมีการพิจารณาอย่างรอบด้าน ทั้งข้อดี และข้อเสียที่เกิดขึ้น รวมถึงพยากรณ์ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม และสอดคล้องกับเกณฑ์ และการหาแผนสำรองประกอบเมื่อไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้

4. การตัดสินใจ หมายถึง การกระทำของนักศึกษาที่แสดงออกถึง การตัดสินใจแก้ไข ปัญหาโดยมี การคัดสรรทางเลือกต่างๆ ที่ได้แสวงหาไว้โดยการพิจารณาอย่างรอบด้าน เปิดรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำการเลือกบนพื้นฐานของการตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้นในอนาคตจากการตัดสินใจนั้น และนำผลของการตัดสินใจนั้นไปปฏิบัติ ตามแผนที่วางไว้ ในกรอบระยะเวลา

ความจำเป็นเร่งด่วน ลำดับก่อนหลัง และมีความสามารถในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยคำนึงถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้

5. การประเมินผล หมายถึง หมายถึง การกระทำของนักศึกษาที่แสดงออกถึงการพิจารณาและวัดคุณค่าของผลจาก การตัดสินใจ และความสำเร็จจากการกระทำตามวัตถุประสงค์ และ เกณฑ์ที่ตั้งไว้ถึงผลที่ตามมาจากการตัดสินใจ และสามารถประเมินผลของการตัดสินใจนั้น ว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์และสามารถแก้ไขปัญหาได้ รวมถึงการประเมินว่าปัญหาใดจะเกิดตามมาจาก การตัดสินใจแก้ไขปัญหา และพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาต่อไปอย่างมีสติ

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

2.3.1 งานวิจัยในประเทศ

วารี คชศิลา (2546) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา จำนวน 12 คนที่สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ใช้เครื่องมือในการวิจัยคือชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ใช้ขั้นตอนการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ แบบทดสอบความเข้าใจเพื่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมแนะแนว เพื่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สถิติที่ใช้ในการทดลองได้แก่ การทดสอบค่าที การหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการทดลองพบว่าชุดกิจกรรมแนะแนวมีประสิทธิภาพ 80/80 ความเข้าใจของนักเรียนเพิ่มขึ้นก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 และมีความพึงพอใจในระดับพึงพอใจมาก

อมรรรัตน์ อุณจิตร (2547) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการแนะแนว การศึกษาและอาชีพตามแบบพุทธปัญญาสารสนเทศต่อการพัฒนาการรู้คิดแห่งตนและความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม โดยใช้รูปแบบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ประชากรคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม ปีการศึกษา 2546 จำนวน 10 ห้องเรียน จำนวน 476 คน โดยสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) เป็น 2 ห้องเรียน ให้อีกห้องเป็นกลุ่มทดลองและอีกห้องเป็นกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือโปรแกรมการแนะแนวการศึกษาและอาชีพตามแบบพุทธปัญญาสารสนเทศ แบบวัดการรู้คิดแห่งตนและความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ สถิติที่ใช้ในการทดลองคือสถิตินอนพาราเมตริก The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Rank Test ผลการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนการพัฒนาการรู้คิดแห่งตนและความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ มากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มทดลองมีคะแนนการพัฒนาการรู้คิดแห่งตนและความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ มากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปวีณา ยอดสิน (2551) ผลของการใช้โปรแกรมการแนะแนวการศึกษาและอาชีพตามทฤษฎีการตัดสินใจของเกแลตต์ ต่อการพัฒนาการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม เป็นรูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง ประชากรคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม สองห้องเรียน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการแนะแนวการศึกษา

และอาชีพตามทฤษฎีการตัดสินใจของเกแลตต์ ต่อการพัฒนาการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อและอาชีพ และกลุ่มควบคุมไม่ได้รับ ระยะเวลา 16 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 60 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ โปรแกรมการแนะแนวการศึกษาและอาชีพตามทฤษฎีการตัดสินใจของเกแลตต์ ต่อการพัฒนาการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อและอาชีพ มาตราวัดการตัดสินใจเรียนต่อและอาชีพ แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที่ Paired sample t-test และ Independent-sample t-test ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีระดับทักษะการตัดสินใจเรียนต่อและอาชีพ สูงกว่าหลังจากการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนกลุ่มทดลองมีระดับทักษะการตัดสินใจเรียนต่อและอาชีพ สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัจฉรา อินโต (2551) ได้ศึกษาผลของกลุ่มจิตศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการตัดสินใจเชิงจริยธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนดอนคาวิทยา จำนวน 28 คน สุ่มเข้ากลุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 14 คน กลุ่มทดลองได้รับการฝึกกลุ่มจิตศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการตัดสินใจเชิงจริยธรรม จำนวน 15 ครั้งๆ ละ 1 ชั่วโมง 30 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ โปรแกรมฝึกกลุ่มจิตศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการตัดสินใจเชิงจริยธรรม และแบบวัดการตัดสินใจเชิงจริยธรรม และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม สถิติที่ใช้คือ The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Rank Test และ The Mann-Whitney U Test ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีระดับคะแนนการตัดสินใจเชิงจริยธรรมสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนกลุ่มควบคุมมีระดับคะแนนการตัดสินใจเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีระดับคะแนนการตัดสินใจเชิงจริยธรรมสูงกว่า กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อุญณี ลิลตผसान (2551) ได้ศึกษาและพัฒนาแบบฝึกพัฒนาทักษะการตัดสินใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพการ บริหารเวลา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย: การประยุกต์ใช้ทฤษฎีเกม กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนโพธิสารพิทยากร ปีการศึกษา 2551 ประกอบไปด้วยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้รับการฝึกทักษะการตัดสินใจ และ กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการอบรม เก็บรวบรวมข้อมูลอนุกรมเวลาด้วยแบบประเมินประสิทธิภาพการบริหารเวลาของนักเรียน ประกอบกับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้วยกราฟเส้น ผลการทดลองพบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกการตัดสินใจมีทักษะการบริหารเวลามี ทักษะการตัดสินใจ และผลการเรียน เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความคงทนในระยะติดตามผล 2 สัปดาห์

ชุตินेत्र อาชากิจ (2552) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริงต่อการพัฒนาความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและทักษะการตัดสินใจของเด็กไร้สัญชาติในจังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กไร้สัญชาติในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยสุ่มเข้ากลุ่มทดลอง 10 คน กลุ่มควบคุม 10 คน กลุ่มทดลองใช้โปรแกรมการปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริง จำนวน 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง 30 นาที กลุ่มควบคุมไม่ได้รับโปรแกรม เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบวัดความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและ

ทักษะการตัดสินใจ และโปรแกรมการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ Dependent sample t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม ANCOVA ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและทักษะการตัดสินใจ สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการให้การปรึกษาแบบกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและทักษะการตัดสินใจ แตกต่างกันระหว่างก่อนและหลังการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญ กลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและทักษะการตัดสินใจ สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิทยา หล่อศิริ (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาและการตัดสินใจสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันการพลศึกษา มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาพลศึกษาในสถาบันพลศึกษาวิทยาเขตตรังจำนวน 30 คน ใช้การสุ่มเข้ากลุ่มแบบเจาะจง ใช้การทดลอง 16 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แผนการสอนรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ผสมการเผชิญหน้า แบบประเมินกิจกรรม แบบประเมินความพึงพอใจ และ แบบวัดทักษะการคิดและการตัดสินใจใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูลคือ สถิติประสิทธิภาพเครื่องมือ E_1/E_2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการทดลองพบว่า ประสิทธิภาพของเครื่องมือสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ที่ $81.21/80.11$ นักศึกษามีคะแนนการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมากที่สุด

2.3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

เบียร์ และคณะ (Beers et al., 2006) ได้ศึกษา ข้อตกลงร่วมกัน ปัญหาที่ซับซ้อน และการตัดสินใจ เป็นการศึกษากการตัดสินใจแบบกลุ่ม โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็น นักศึกษาชั้นปีที่สี่ คณะบริหารธุรกิจ ในมหาวิทยาลัยดัตช์ ประเทศเนเธอร์แลนด์ (Dutch University, Netherland) ที่ได้รับการฝึกในการแก้ไขปัญหา ใช้การสุ่มแบบเจาะจงโดยให้แต่ละกลุ่มมีนักศึกษาในแต่ละสาขาวิชาที่ไม่ซ้ำกันในแต่ละกลุ่ม และให้แก้ไขปัญหาเป็นกลุ่ม 3 กลุ่ม ได้มอบหมายให้ใช้วิธีการแบบเก่าในการทำงานร่วมกัน เช่น กระดานไวท์บอร์ด และกระดาษ เรียกว่ากลุ่มตัดสินใจแบบเป็นทางการ และอีก 3 กลุ่มได้ให้ทำการตัดสินใจโดยใช้อุปกรณ์อะไรก็ได้ที่ต้องการ เรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มพิเศษ ภารกิจที่มอบหมายให้เป็นคำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจทางธุรกิจ หลังจากการตัดสินใจทุกกลุ่มได้รับการประเมินด้วยการสัมภาษณ์ และใช้สถิติ Mann-Whitney test ผลการทดลองพบว่า กลุ่มตัดสินใจแบบเป็นทางการมีการใช้เวลามากกว่ากลุ่มที่ใช้วิธีแบบพิเศษ แต่มีการสนทนาในเนื้อหาที่กว้างกว่าและละเอียดกว่ากลุ่มพิเศษ พบนัยสำคัญใน ความสามารถในการค้นพบข้อเท็จจริงของกลุ่มที่ใช้วิธีแบบเป็นทางการสูงกว่าแบบพิเศษ

ลิลลี่ (Lilly, 2006) ได้ศึกษาผลของการฝึกอบรมด้านการตัดสินใจแก่ผู้นำในศาสนาจักรนิกายแบ็บติส (Baptist) เมืองเดยตัน รัฐ โอไฮโอ โดยมีผู้นำในโบสถ์ เป็นกลุ่มตัวอย่างในวัยผู้ใหญ่ จำนวน 11 คน ที่รับการอบรม 8 ครั้ง ในระหว่างชั่วโมงเรียนพระคัมภีร์ และหลังการน้อมสการ โดยมีเครื่องมือเป็นชุดฝึกอบรม แบบวัดการตัดสินใจ และการสังเกต พบว่าการฝึกอบรมทำให้มีความสามารถในการตัดสินใจเพิ่มขึ้น และความสามารถในการปฏิบัติงานในโบสถ์เพิ่มขึ้น

สตาคีล (Starkel, 2007) ได้ศึกษาผลของการฝึกอบรมการตัดสินใจ ต่อสมรรถภาพของคณะลูกขุนจำลอง โดยมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่เป็นคณะลูกขุน ประชากร เป็นนักศึกษาจำนวน 470 คนที่ลงทะเบียนเรียนวิชาจิตวิทยาเบื้องต้น กลุ่มตัวอย่างสุ่มเข้ากลุ่มๆ ละ 4-6 คน จำนวน 69 กลุ่ม ได้แสดงบทบาทสมมุติในการเป็นคณะลูกขุนแบบปรกติ และ 88 คนได้แสดง บทบาทสมมุติเป็นรายบุคคล เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ ชุดฝึกอบรม และ กรณีศึกษาที่ยกมาเป็น โจทย์ ให้มาการพิพากษาคดีจำลอง กลุ่มควบคุมได้รับคู่มือการเป็นคณะลูกขุนเท่านั้น ผลการทดลอง พบว่าคณะลูกขุนที่ได้รับการฝึกอบรมมีแนวโน้มที่จะให้เลือกการพิพากษาที่เหมาะสมกว่าคณะลูกขุนที่ ไม่ได้รับการฝึกอบรม

สไวเซอร์ (Swizer, 2009) ได้ศึกษาเรื่องการวัดการเปลี่ยนแปลงของทักษะ การตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางวิทยาศาสตร์ ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยศึกษาการทำ การเลือกของนักเรียน โดยมีการวัดผลก่อนหลัง ประชากรเป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาจำนวน 172 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 81คน ในการเรียนการสอนตามปรกติของนักเรียนโดยใช้หลักสูตร การแสวงหาความจริงในวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม: การใช้กรณีศึกษาเพื่อศึกษาวิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม (Investigations in Environmental Science: A Case-Based Approach to the Study of Environmental Science (CASES)), และ หลักสูตร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลของ การตัดสินใจ (The Stakeholder-Consequences Decision Making (SCDM)) ผลการทดลองพบว่า มีนัยสำคัญของการเพิ่มขึ้นของทักษะชีวิตของนักเรียน

3. นิยามและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

3.1 ความหมายของการทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

จอมขวัญ อร่ามชกร (2544, น. 9) การตัดสินใจ หมายถึง ความชำนาญในการคิด อย่างมีเหตุผลในการพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุด

นิธิมา หงษ์ขำ (2549, น. 6) ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจว่า เป็นกระบวนการ แสวงหาทางเลือกเพื่อการตัดสินใจและลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม

ฤกษ์ฤดี เสนเรือง (2549, น. 24) การตัดสินใจหมายถึง การพิจารณาเลือกวิธี แก้ปัญหาวิธีใดวิธีหนึ่ง จากวิธีการทั้งหลาย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาให้สำเร็จ

สุริยาพร ชูเลิศ (2550, น. 38) ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจว่า คือ ความสามารถของบุคคลในการตัดสินใจและเลือกปฏิบัติที่เหมาะสม บนข้อมูลที่ถูกต้อง โดยผ่าน กระบวนการประเมินของบุคคลนั่นเอง

อุญณี ลิลตผसान (2551, น. 31) การตัดสินใจ หมายถึง คือกระบวนการในการ เลือกทางเลือกที่คิดว่าจะได้รับผลตอบแทนดีที่สุด และปฏิบัติตามทางเลือกนั้น

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 1997, p. 2) ได้อธิบาย ความหมาย ของทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจว่าเป็นทักษะที่เราต่างใช้ในการจัดการตัดสินใจใน สถานการณ์ต่างๆ ที่สำคัญในชีวิตในชีวิต

สถาบันการจัดการเหตุฉุกเฉิน (Emergency Management Institute, 2005, p. 2.1) การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการที่ทำการเลือกในแต่ละกระบวนการของการแก้ไขปัญหา การตัดสินใจเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหา

สามารถสรุปได้ว่าทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจคือ ทักษะที่มีการแสดงความสามารถของบุคคลในการใช้กระบวนการแสวงหาทางเลือก ที่มีหลากหลายทาง จนสามารถเลือกทางเลือกที่คาดว่าจะได้รับผลดีที่สุด จากข้อมูลที่ต้อง และปฏิบัติตามทางเลือกนั้น

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

แก้วใจ สิทธิศักดิ์ (2551, น. 6) ทักษะการตัดสินใจเป็นทักษะที่สำคัญ 1 ใน หลายทักษะที่ช่วยในการป้องกันการใช้สารเสพติด ทักษะการตัดสินใจเป็นการประเมิน ทางเลือกในการตัดสินใจและนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ในการใช้เหตุผลในการคิด เมื่อตกอยู่ในสถานการณ์ที่กดดันก็สามารถระบุปัญหา ตัดสินใจ เช่นมีการชักชวนให้เสพสารแอมเฟตามีน (Amphetamine) ก็สามารถแสวงหาข้อมูลเพื่อจะตระหนักถึงโทษของยาเสพติด ความรุนแรง ผลกระทบ และตัดสินใจเพื่อรอดพ้นจากสถานการณ์ที่ไม่พึงปรารถนานั้น การจัดการเรียนการสอนด้านทักษะชีวิตจะสามารถสร้างให้เด็กและเยาวชนตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด และนำไปสู่การป้องกันการใช้สารเสพติดได้

องค์การสหประชาชาติ (United Nations, 2004, p. 271) นายโคฟี อันนัน (Kofi Annan)อดีตนายกรัฐมนตรีสหประชาชาติ ได้กล่าวว่า ไม่มีใครเกิดมาแล้วเป็นประชากรที่ดีทันที ไม่มีประเทศชาติใดที่ตั้งขึ้นแล้วเป็นประชาธิปไตยทันที กระบวนการทั้งสองอย่างเป็นกระบวนการตลอดชีวิต เยาวชนควรจะเป็นส่วนหนึ่งตั้งแต่เริ่มต้น สังคมที่ไม่ได้มีส่วนร่วมจากเยาวชนก็จะนำสังคมนั้นสู่ความตกต่ำ การให้เยาวชนมีส่วนร่วมในสังคมและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซึ่งเป็น 1 ใน 10 ทักษะชีวิตที่สำคัญ เพราะเยาวชนเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาของสังคม สังคมที่เจริญก้าวหน้าขึ้นมีผลกระทบต่อเยาวชน โครงการ และแผนงานที่ฝึกฝนเยาวชนให้มีทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ เป็นการทำให้ชีวิตและสังคมที่อยู่รอบข้างเขาเหล่านั้นดีขึ้น มีอิทธิพลกับนักการเมือง ผู้กำหนดนโยบาย องค์กรวิชาชีพและสื่อสารมวลชน เครือข่ายที่เยาวชนได้ร่วมกันสร้างขึ้นจะเป็นกระบอกเสียงให้แก่สังคม ปัญหาต่างที่เกิดขึ้น จะแก้ไขได้หากให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการแก้ไข เช่นปัญหาความยากจน ปัญหาด้านการแพร่ระบาดของเชื้อ HIV/AIDS การใช้สารเสพติด การเหยียดเชื้อชาติ

ในช่วงระยะเวลา 10-15 ปีที่ผ่านมา การที่เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีมากขึ้นในแต่ละส่วนของโลก โดยเยาวชนมีส่วนร่วมในการจัดตั้งองค์กรของตนเอง เช่น สโมสร สหภาพ เครือข่าย คณะกรรมการ หรือ สภาเยาวชน โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เยาวชนใช้ในการตัดสินใจ ดังนี้

1. การวิจัย (Research) มีการอบรม และการวิจัยที่เพิ่มขึ้น และค้นคว้าในประเด็นที่เป็นที่สนใจของเยาวชน
2. การออกแบบแผนงาน (Program Design) เยาวชนได้ออกความคิดเห็นเพื่อแบ่งปันความคิดเห็น และประสบการณ์ของเขา เพื่อออกแบบและจัดแผนงานที่เข้ากับความคิดเห็น
3. การสนับสนุนจากเพื่อน (Peer Support) เยาวชนได้มีโอกาสเป็นปากเสียง เรียกร้องให้ตนเอง และ แทนผู้อื่นในการเรียกร้องกับผู้ใหญ่เพื่อเขาจะมีสิทธิในสังคม

4. การวิเคราะห์ และพัฒนานโยบาย (Policy analysis and development) ในหลายประเทศได้เชิญเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและร่างกฎหมาย โดยให้เยาวชนได้แสดงความคิดเห็นในมุมมองของเยาวชน

5. การณรงค์ และการชักจูง (Campaigning and lobbying) เมื่อเยาวชนได้มาร่วมตัวกันเขาได้แบ่งปันประสบการณ์และข้อกังวลร่วมกัน และร่วมกันรณรงค์เพื่อการเปลี่ยนแปลงจากรากหญ้า glass-roots ถึงระดับสากล

6. มีส่วนร่วมและใช้สื่อ (Participation in and use of the media) ในบางประเทศมีเยาวชนที่เป็นนักข่าว นักหนังสือพิมพ์ สร้างสรรค์รายการวิทยุ และสร้างรายการเพื่อส่งเสริมสิทธิเสรีภาพ

7. มีส่วนร่วมในการประชุม (Conference participation) เยาวชนมีส่วนร่วมในการจัดการประชุม เป็นผู้บรรยาย และมีส่วนร่วมให้การจัดการประชุมนั้นสำเร็จขึ้นได้ ได้ทั้งการประชุมในระดับชุมชน ระดับชาติ หรือนานาชาติ

8. สภาเยาวชน (Youth councils and parliaments) ในหลายๆประเทศ เยาวชนมีส่วนร่วมในการสร้างประชาธิปไตย ควบคุมไปกับผู้ใหญ่ และมีโอกาสในการรับรู้ และมีอิทธิพลกับระบบเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

แคชท์แมน เลวี และ เลทเทินทริท (Chachtman, Levy, and Leichtentritt, 2005, p. 144) โปรแกรมการสอนทักษะชีวิต Life Skill Training Program (LST) เป็นโปรแกรมที่ใช้สอนทักษะทางจิตวิทยา ในสถานศึกษาทั่วโลก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเป็นอยู่ที่ดี (Well-being) ในบรรดานักเรียนนักศึกษา เพื่อจะมีชีวิตที่มีความพึงพอใจ และสมบูรณ์ (Satisfactory and fulfilling life) โดยทักษะชีวิตที่เน้นก็คือทักษะชีวิตด้าน การตัดสินใจและแก้ไขปัญหาเป็นส่วนหนึ่งในทักษะที่สำคัญ การพัฒนาทักษะชีวิตจะส่งผลถึงการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ในการที่จะประสบความสำเร็จนั้นจำเป็นที่จะต้องพัฒนาทักษะต่างๆ ไปตลอดช่วงเวลาสำคัญของชีวิต เช่น ทักษะการสื่อสารกับเพื่อนต้องได้รับการพัฒนาในช่วงเด็ก และทักษะการสร้างและรักษาความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ ควรที่จะส่งเสริมในช่วงวัยเด็ก ในการพัฒนาทักษะชีวิตนั้นจะมีอิทธิพลต่อชีวิตของบุคคลนั้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต ในแต่ละส่วนของชีวิต และเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นกับพฤติกรรมเด็กและเยาวชนควรได้รับการอบรมทักษะชีวิต ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐาน เพื่อสร้างการดำเนินชีวิตที่มีประสิทธิภาพ โดยทักษะชีวิตสามารถเรียนรู้ได้จากการฝึกอบรม และสถานศึกษาสมควรที่จะจัดการเรียนการสอนด้านทักษะชีวิต

เฮส และ บาซิกาลูโป (Hess and Bacigalupo, 2011, p. 710) ได้กล่าวถึงระบบเศรษฐกิจพื้นฐานความรู้ (knowledge-based economy) และ พนักงานที่มีความรู้ เกิดขึ้นได้จากการมีทักษะการตัดสินใจที่ดี โดยความสามารถในการตัดสินใจ ขององค์กร แม้จะมีปัจจัยจำนวนมากที่อยากจะควบคุมได้ แต่การส่งเสริมการพัฒนา ระบบความคิด และอารมณ์ของบุคลากรในองค์กร ด้วยการเพิ่มทักษะการตัดสินใจ และการพัฒนา ระบบการตัดสินใจ ในองค์กร มีการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของอารมณ์ของมนุษย์ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับระดับการตัดสินใจ และมีส่วนเพิ่มความมั่นคงทางอารมณ์

คูเปอร์สมิธ สเกาท และ เบ็นสัน (Kupersmidt, Scull, and Benson, 2012, p. 547) ความสำเร็จการป้องกันการใช้สารเสพติด โดยใช้การฝึกอบรมนั้น พบว่าการฝึกอบรมด้านการใช้ทักษะชีวิตด้านสังคมที่ถูกต้อง โดยเฉพาะทักษะด้านการตัดสินใจ การสอนด้านทักษะในการตัดสินใจในการรับสื่อ เป็นส่วนหนึ่งในการให้การอบรมเด็กและเยาวชนด้านการส่งเสริมสุขภาพ

สรุปได้ว่าทักษะการตัดสินใจมีบทบาทที่สำคัญอย่างมากในการพัฒนาทักษะชีวิตของวัยรุ่น เป็นการป้องกันปัญหา แก้อิทธิพลที่ไม่เหมาะสม และยังส่งผลถึงการพัฒนาตัววัยรุ่นเองเพื่อที่จะสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3.1 งานวิจัยในประเทศ

เพียงเพ็ญ เอี่ยมละออ (2542) ได้ศึกษา ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการพัฒนาทักษะชีวิตในเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ โดย เน้นเฉพาะทักษะชีวิตด้าน การเห็นคุณค่าในตนเอง การตัดสินใจ การปฏิเสธต่อรอง และการจัดการกับอารมณ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนชายที่กระทำผิดซ้ำ และอยู่ระหว่างฝึกอบรมที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดนครราชสีมา ที่มีคะแนนทักษะชีวิตอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย และสมัครใจเข้าร่วมการทดลองจำนวน 16 ราย แบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มคือ กลุ่มทดลองจำนวน 89 คน กลุ่มควบคุมจำนวน 8 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการให้การปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต จำนวน 10 ครั้ง และกลุ่มควบคุมไม่ได้รับ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แบบวัดทักษะชีวิต และโปรแกรมการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม สถิติที่ใช้ในการทดลองคือ The Wilcoxon Match Paired-Rank Test สำหรับวัดกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง และ สถิติ The Mann-Whitney U Test เพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนแบบทักษะชีวิต หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่าเยาวชนที่ได้รับการปรึกษาแบบกลุ่มมีคะแนนทักษะชีวิตสูงกว่าคะแนนก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05

จอมขวัญ อร่ามกชกร (2544) ได้ศึกษาเรื่องผลของโปรแกรมพัฒนาทักษะชีวิตต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสของนักเรียนหญิงวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ โดยเป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง แบบ การศึกษาสองกลุ่มวัดสามครั้ง The pre-posttest Design with Nonequivalent Group โดยมีวิธีเก็บข้อมูล ก่อนการทดลอง 1 สัปดาห์ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ และ 4 สัปดาห์ ตามลำดับ ประชากรในการวิจัยคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ 736 คน ใช้การสุ่มแบบเจาะจง โดยคัดเลือกนักศึกษาที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์มาก่อน เก็บข้อมูลโดยกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม และแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส ที่ปรับปรุงขึ้นที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.7770 ใช้โปรแกรมการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ด้านความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการตระหนักรู้ในตน ทักษะความภาคภูมิใจในตนเอง ทักษะการจัดการกับอารมณ์เพศ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพและการสื่อสาร และใช้แบบวัดที่พัฒนาขึ้น ผลการทดลองได้ใช้ สถิติทดสอบความแตกต่างของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วย Chi Square และ Student's t-Test Paired t-test Mann-Whitney U test และ Wilcoxon test ผลการทดลองพบว่า ความสามารถในการพัฒนาทักษะชีวิตเพิ่มสูงขึ้น

ภัทรภร รัตนวงศ์เจริญ (2547) ได้ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษา โดยการพัฒนาทักษะชีวิตที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในสังกัด คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดปทุมธานี โดยเน้นศึกษาในทักษะด้าน การตัดสินใจ และแก้ไขปัญหา ทักษะการปฏิเสธโดยไม่เสียสัมพันธภาพ ทักษะการจัด การความเครียด และพฤติกรรมกรรมการเสพยาบ้า โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 79 คน สุ่มเข้ากลุ่มแบบ เจาะจง Purposive sampling และใช้การสุ่มอย่างง่ายเพื่อจกเข้ากลุ่มทดลอง 40 คน และ กลุ่มควบคุม 39 คน โดยใช้โปรแกรมสุขศึกษาที่สร้างขึ้นเอง เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบในกลุ่มด้วย ค่าที่ Paired sample t-test และทดสอบระหว่างกลุ่มด้วยค่าที่ Independent sample t-test ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมสุขศึกษามีทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหา ทักษะการปฏิเสธโดยไม่เสียสัมพันธภาพ ทักษะการจัดการความเครียด และ พฤติกรรมการเสพยาบ้าเพิ่มขึ้น ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และ นักเรียน ที่ได้รับโปรแกรมสุขศึกษามี ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหา ทักษะการปฏิเสธโดยไม่เสีย สัมพันธภาพ ทักษะการจัดการความเครียด และพฤติกรรมกรรมการเสพยาบ้า ดีกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

นายภูมิภัทร ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2547) ได้ศึกษาผลของโปรแกรม แนะแนวกลุ่มต่อการพัฒนาทักษะชีวิต และเปลี่ยนเจตคติต่อการทะเลาะวิวาท ของเด็กและเยาวชน ชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนบ้านมูทิตา โดยส่งเสริม ทักษะชีวิตด้านการเห็นคุณค่า ในตนเอง การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล การปฏิเสธต่อรอง การจัดการกับอารมณ์ และ เจตคติต่อ พฤติกรรมทะเลาะวิวาทโดยวิจัยแบบกึ่งทดลอง มีกลุ่มควบคุมวัดก่อนและหลังการทดลอง โดยมี ประชากรเป็น เด็กและเยาวชนชายอายุ 12-15 ปี จากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กบ้านมูทิตา จังหวัด สมุทรปราการ โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่ายจากเด็กและเยาวชนชายที่มี คะแนนทักษะชีวิตและเจตคติต่อการทะเลาะวิวาทต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย และสุ่มเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุม กลุ่มละ 12 คน ใช้เครื่องมือ วัดทักษะชีวิตที่พัฒนาขึ้นจากแบบวัดทักษะชีวิตของ เพ็ญเพ็ญ เอี่ยมละออ แบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการทะเลาะวิวาทพัฒนาจากแบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรม กรรมการทะเลาะวิวาทของผ่องพรรณ แว่ววิเศษ และโปรแกรมการแนะแนวกลุ่มที่พัฒนาขึ้นเอง โดย ทดลองกับกลุ่มทดลอง 15 ครั้ง และกลุ่มควบคุมไม่ได้รับโปรแกรมการแนะแนว สถิติในการทดลองใช้ The Wilcoxon Match Paired Signed-Rank Test และ The Mann-Whitney U Test พบว่า เด็กและเยาวชนที่ได้รับการให้โปรแกรมแนะแนวกลุ่ม มีคะแนนทักษะชีวิตโดยรวม และ ทักษะชีวิต ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล การปฏิเสธต่อรอง การจัดการกับอารมณ์ และ เจตคติต่อพฤติกรรมทะเลาะวิวาท หลังการทดลอง ต่ำกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ

กาญจนา ปัญญาเพชร (2548) ได้ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมพัฒนา ทักษะชีวิตต่อความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เขตกรุงเทพมหานคร โดยเน้นทักษะชีวิตด้าน ความตระหนักในตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการตัดสินใจ การสร้างสัมพันธภาพและการปฏิเสธ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่

5 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 70 ราย เป็นกลุ่มทดลอง 37 คน และกลุ่มควบคุม 33 คน กลุ่มทดลองได้รับการเรียนการสอนเกี่ยวกับทักษะชีวิต และกลุ่มควบคุมไม่ได้รับ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ โปรแกรมพัฒนาทักษะชีวิต และแบบวัด สถิติที่ใช้ในการทดลองคือ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ paired t-test ผลการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นมากกว่าก่อน การทดลองอย่างมีนัยสำคัญ ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศที่เหมาะสม สูงกว่าก่อนทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และทักษะชีวิตด้านอื่น ไม่แตกต่างกัน กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองในความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ในด้าน การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการตัดสินใจ การสร้างสัมพันธภาพและการปฏิเสธ

บุษกร อรรถโกมล (2549) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมทักษะชีวิตต่อการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ โดยเน้นทักษะชีวิตด้าน การเห็นคุณค่าในตนเอง การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล การปฏิเสธต่อรอง การจัดการกับอารมณ์โดยกลุ่มตัวอย่างเป็น เยาวชนชายที่เหลือระยะเวลาฝึกอบรมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ ไม่เกิน 6 เดือน ที่มีคะแนนทักษะชีวิตต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยจำนวน 30 คน สุ่มเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแบบง่าย กลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมทักษะชีวิต และกลุ่มควบคุมไม่ได้รับ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แบบวัดทักษะชีวิต โปรแกรมทักษะชีวิต และแบบสัมภาษณ์ ใช้สถิติการทดสอบค่าที่ t-test ผลการทดลองพบว่า เยาวชนกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะชีวิตหลังการทดลองมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ เยาวชนกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะชีวิตหลังการทดลองมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สกล วรเจริญศรี (2550) ได้ศึกษาทักษะชีวิตและการสร้างโมเดลกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของวัยรุ่น ทักษะด้านสังคม ได้แก่ ทักษะการติดต่อสื่อสาร ทักษะการปฏิเสธและเจรจาต่อรอง ทักษะการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม ทักษะการให้ความร่วมมือ ทักษะการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทักษะด้านความคิด ได้แก่ ทักษะการตัดสินใจ และ ทักษะการแก้ไขปัญหา และทักษะ ด้านการเผชิญทางอารมณ์ ได้แก่ ทักษะการจัดการความเครียด ทักษะการเผชิญความโกรธ และทักษะการดูแลตนเอง กลุ่มตัวอย่างมีสองกลุ่ม กลุ่มแรกเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงปีที่ 1 และ 2 สังกัดสำนักงานการอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,196 และ กลุ่มที่สองคือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงปีที่ 2 วิทยาลัยพานิชการธนบุรี จำนวน 24 คน สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จำนวน 24 คน เป็นกลุ่มทดลอง 12 คน และกลุ่มควบคุม 12 คน กลุ่มทดลองได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกอบรมใดๆ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดทักษะชีวิต และใช้ชุดฝึกอบรม โมเดลกลุ่มฝึกอบรม ใช้สถิติ วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล โดยใช้สถิติ F-test โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ Two-Way ANOVA Repeated Measurement การวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทางเดียว One-Way ANOVA Repeated Measurement และ วิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ Two-Way ANOVA Repeated Measurement One Between and Two Within Design การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่และการทดสอบ

ภายหลัง Post Hoc Test และค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตโดยรวม และรายองค์ประกอบก่อนการทดลอง และระยะติดตามผล ด้วยวิธี LSD ผลการทดลองพบว่า ทักษะชีวิตของกลุ่มทดลองโดยรวมราย องค์ประกอบ ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 ทักษะชีวิตระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยรวมรายองค์ประกอบ ก่อน การทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

แก้วใจ สิทธิศักดิ์ (2551) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตต่อ พฤติกรรมการป้องกันการใช้สารแอมเฟตามีนในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเน้นการพัฒนา ทักษะชีวิตในด้าน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การปฏิเสธโดยไม่เสีย สัมพันธภาพกับเพื่อน โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 48 คน จาก 2 โรงเรียน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 24 คน จับคู่ให้มีลักษณะคล้ายคลึงกัน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมพัฒนาทักษะชีวิต จำนวน 5 ครั้งๆละ 60-90 นาที กลุ่มควบคุมไม่ได้รับโปรแกรม เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ โปรแกรมพัฒนาทักษะชีวิต แบบวัดพฤติกรรมการ ป้องกันการใช้สารแอมเฟตามีน แบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แบบวัดทักษะ การตัดสินใจ แบบวัดทักษะการแก้ปัญหา และแบบวัดทักษะการปฏิเสธ โดยเก็บข้อมูลก่อน การทดลอง หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ และระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ ใช้สถิติ Repeat ANOVA และ สถิติการทดสอบค่าที่ Independent t-test ผลการทดลองพบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการใช้ สารแอมเฟตามีนในกลุ่มทดลองหลัง การทดลอง 1 สัปดาห์ และ 4 สัปดาห์ สูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการใช้สารแอมเฟตามีนในกลุ่มทดลองหลัง การทดลอง 1 สัปดาห์ และ 4 สัปดาห์ สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อุญณี ลีลิตผสวน (2551) ได้ศึกษาและพัฒนาแบบฝึกพัฒนาทักษะ การตัดสินใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารเวลา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชน มัธยมศึกษาตอนปลาย : การประยุกต์ใช้ทฤษฎีเกม กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนโพธิสารพิทยากร ปีการศึกษา 2551 ประกอบไปด้วยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้รับการฝึกทักษะการตัดสินใจ และ กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการอบรม เก็บรวบรวมข้อมูล อนุกรมเวลาด้วยแบบประเมินประสิทธิภาพการบริหารเวลาของนักเรียน ประกอบกับคะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้วยกราฟเส้น ผลการทดลองพบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึก การตัดสินใจมีทักษะการบริหารเวลามีทักษะการตัดสินใจ และผลการเรียน เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความคงทนในระยะติดตามผล 2 สัปดาห์

วโรชา คล้ายแจ้ (2552) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเพศศึกษา ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และเปรียบเทียบผลการเรียนระหว่างนักเรียนที่ใช้การเรียนการสอน โดยใช้ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหากับนักเรียนที่ใช้การเรียนการสอนแบบปรกติ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย กรุงเทพมหานคร จำนวน 70 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง เป็นกลุ่มทดลอง 35 คน และกลุ่มควบคุม 35 คน โดยกลุ่ม ทดลองได้รับการให้แผนกรเรียนรู้โดยใช้ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและแก้ไข้ปัญหา และกลุ่มควบคุม

ได้รับการเรียนการสอนปรกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะการชีวิตด้านการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา แบบทดสอบความรู้เรื่องเพศศึกษา แบบสอบถามเจตคติเรื่องเพศศึกษา และแบบวัดทักษะการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา สถิติที่ใช้ในการทดลองคือ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ ผลการทดลองพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศศึกษาของกลุ่มทดลองหลังการทดลองมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศศึกษาของกลุ่มทดลองหลังการทดลองมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิทยา ครอบขอบ (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะชีวิตโดยกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาบ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในตำบลหนองไฮ อำเภอเมืองศรีสะเกษ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ Action research โดยเน้นทักษะชีวิตด้านการตระหนักรู้และ เห็นคุณค่าในตนเอง การคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา การจัดการกับอารมณ์และความเครียด การสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น มีกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว ประชากรคือนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนจินดาวิทยาการ จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนจินดาวิทยาการ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 40 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างด้านทั่วไป ด้านพฤติกรรมเสี่ยงด้านทักษะชีวิต แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และ กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ที่จัดโดยการอบรมจากวิทยากรภายนอก และการบูรณาการในวิชาเรียน และจัดกิจกรรมค่ายทักษะชีวิต เป็นเวลา 6 ชั่วโมง สถิติที่ใช้คือ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และการวัดค่าที่ Paired Sample t-test ผลการทดลองพบว่า ทักษะชีวิตของนักเรียนมากกว่าก่อนเข้าร่วมการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

โรเทนน์ (Roaten 2004) ได้ศึกษาผลของการพัฒนาการช่วยเหลือด้านอาชีพต่อทักษะการตัดสินใจด้านอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นการทดลองแบบ วัดผล ก่อนและหลังการทดลองโดยมีกลุ่มควบคุม โดยมีกลุ่มทดลองจำนวน 84 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 69 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจเลือกอาชีพที่พัฒนาขึ้นจากแบบวัด the Career Decision Scale (CDS), My Vocational Situation (MVS, and the Career Development Inventory (CDI) และโปรแกรมการสอนทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจทางอาชีพ ที่สอนในชั้นเรียนแนะแนว และ นักเรียนบางคนได้รับบริการให้การปรึกษาแบบเดี่ยว สถิติที่ใช้ในการทดลองคือ Mixed Factor MANOVA แบบวัดซ้ำ ผลการทดลองพบว่า มีนัยสำคัญต่อ ทักษะทางการเลือกอาชีพของนักเรียนในกลุ่มทดลอง

แคชท์แมน เลวี และ เลชเทนท์ริทท์ (Chachtman, Levy, and Leichtentritt, 2005) ได้ศึกษาเรื่องผลของการฝึกอบรมทักษะชีวิต ในครู โดยการประเมินสภาพแวดล้อมจากทัศนคติของผู้บริหาร และการรับรู้ความสามารถในตน โดยเน้นทักษะชีวิตด้านการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจ ทักษะการสื่อสาร และทักษะการดูแลสุขภาพตนเอง กลุ่มตัวอย่างคือ ครูจากชั้นเรียนระดับ เกรด 5-6 จำนวน 360 ห้องใน 97 โรงเรียนในประเทศอิสราเอล โดยการสุ่มจาก 600 โรงเรียนที่ใช้การเรียนการสอนทักษะชีวิต โดยมีครู 214 คนที่ใช้การฝึกอบรมทักษะชีวิตใน

ชั้นเรียน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ไม่เคยรับการอบรม 65 คน กลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมมาแล้ว 1 ปี 84 คน และ กลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมมาแล้ว 2 ปี 65 คน การทดลองทำ โดยให้การอบรมการเป็นผู้ฝึกอบรมทักษะชีวิต จำนวน 3 ชั่วโมงต่อเดือน ตลอดปีการศึกษา ใช้สถิติการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ พบว่ากลุ่มครูที่มีระยะเวลาในการฝึกอบรมมาแล้วสองปีมีทักษะการสอนทักษะชีวิตมากกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อยอย่างมีนัยสำคัญ จึงควรส่งเสริมการฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการใช้ชุดฝึกอบรมทักษะชีวิต

วิลเลียมสัน (Williamson, 2006) ได้ศึกษาผลของหลักสูตรระยะสั้น ด้านการศึกษาเกี่ยวกับอาชีพ ด้านการมีทักษะการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา โดยมีการรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และ เชิงคุณภาพ ใช้การสังเกต การสนทนากลุ่ม และคำถามปลายปิด ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้แบบวัดระดับการตัดสินใจด้านอาชีพ โดยมีประชากรเป็นนักเรียนมัธยมต้น 49 คน สุ่มตัวอย่าง จำนวน 32 ผู้ชาย 18 คน ผู้หญิง 14 คน อายุ 14-16 ปี ที่ได้รับบทเรียนด้านอาชีพ 11 ครั้ง ระยะเวลาครั้งละ 90 นาที ใช้สถิติ Dependent samples t-tests ผลการทดลองพบว่า ระดับคะแนนความสามารถในการตัดสินใจเพิ่มขึ้น แต่ระดับความลังเลใจไม่ตัดสินใจด้านอาชีพไม่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

4. การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว

4.1 ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนว

วารีย์ คชศิลา (2546, น. 6) ชุดกิจกรรมแนะแนว หมายถึง เครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบไปด้วย กิจกรรมแนะแนวหลายๆกิจกรรม ที่นำมารวมกันอย่างเป็นระบบตามเป้าหมายและขอบข่ายของการแนะแนว โดยจะประกอบไปด้วย คู่มือครูแนะแนว คำชี้แจงแผนการจัดกิจกรรม และแบบทดสอบก่อนและหลังการรับกิจกรรมแนะแนว

อุญญณี ลิลิตผสวน (2551, น. 10) ชุดกิจกรรมแนะแนว หมายถึง แบบฝึกที่มุ่งเน้นให้เรียนรู้และเข้าใจตามวัตถุประสงค์ ตามขั้นตอนที่วางไว้ ซึ่งพัฒนาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มีเรียม ชื่นสุวรรณ (2554, น. 6) ชุดกิจกรรมแนะแนว หมายถึง กิจกรรมแนะแนวที่ผู้ให้บริการแนะแนวสร้างขึ้นเป็นชุด โดยมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาทักษะใดทักษะหนึ่ง ประกอบด้วยกิจกรรมจำนวน 10-15 กิจกรรม มีการออกแบบให้มีการดำเนินกิจกรรมด้วยวิธีการอันหลากหลาย เช่น การเล่นเกม การอภิปราย และ กรณีศึกษา เป็นต้น

บุษกรณ์ สุวรรณรัตน์ (2554, น. 5) ชุดกิจกรรมแนะแนว หมายถึง เครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบด้วยกิจกรรมหลายๆกิจกรรมที่ประกอบกันเป็นชุด ซึ่งสร้างขึ้นมาเพื่อมีเป้าหมายเฉพาะเจาะจง เพื่อพัฒนาผู้รับบริการ

วิลเลียมสัน (Williamson, 2006, p. 7) ชุดกิจกรรมแนะแนว หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมที่จัดขึ้นช่วงระยะเวลาหนึ่งเพื่อให้ผู้รับบริการได้เรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ให้บริการเตรียมไว้ โดยผู้รับบริการได้รับการคาดหวังว่า จะเข้าร่วมกิจกรรม ส่งงานมอบหมายที่ให้ และเรียนรู้สิ่งที่ผู้ให้บริการจัดให้

ลอเรนเทน (Lorentzen, 2008, p. 3) ชุดกิจกรรมแนะแนว หมายถึง การออกแบบวิธีการซึ่งต้องอาศัยการประสานงานร่วมกันระหว่างผู้รับบริการแนะแนว เพื่อสร้างทักษะตามเป้าหมายที่วางไว้

สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมแนะแนวคือ แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวที่รวบรวมขึ้นอย่างเป็นระบบ อันประกอบไปด้วย เกม กิจกรรม การอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น เพื่อใช้กับผู้รับบริการแนะแนว โดยมีลักษณะเป็นกิจกรรม รวมกันเป็นชุดอันประกอบไปด้วยกิจกรรมหลายๆ กิจกรรม เพื่อพัฒนาผู้รับบริการแนะแนว เพื่อเป็นไปตามเป้าหมายของชุดกิจกรรม

4.2 แนวคิดเกี่ยวกับชุดกิจกรรมแนะแนว

มีการนำเอาชุดกิจกรรมแนะแนวมาใช้เพื่อพัฒนานักเรียนอย่างแพร่หลายทั้งในและต่างประเทศ คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียและแปซิฟิกได้มีการจัดการเรียนการสอนด้านทักษะชีวิตในเอเชียและแปซิฟิก ในช่วงปี 2005-2009 โดยเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันจากความเสี่ยงในการติดเชื้อ HIV และการใช้สารเสพติด ใน 4 ประเทศคือ กัมพูชา จีน ฟิลิปปินส์ และ ศรีลังกา โดยในโปรแกรมดังกล่าวได้ใช้กิจกรรม เพื่อนเตือนเพื่อน หรือ Peer-to-Peer เพื่อส่งเสริมสุขภาพของเด็กและเยาวชน

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization 1997: 5) ได้อธิบายว่าการจัดการศึกษาเกี่ยวกับทักษะชีวิต และการส่งเสริมการศึกษาด้านทักษะชีวิตนั้น มีพื้นฐานบนผู้เรียนเป็นสำคัญกล่าวคือขึ้นอยู่กับสภาพสังคมที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ทั้งด้านวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ โปรแกรมในการจัดการศึกษาไม่ควรให้เพียงสารสนเทศเท่านั้นหากแต่ควรนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมและสังคมของผู้เรียน เพื่อนำไปสู่พัฒนาการที่ดีของผู้เรียน และวิธีการสอนควรมีพื้นฐานบนประสบการณ์ของผู้เรียนและการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่นและผลที่มาจากพฤติกรรมตามทฤษฎีการเรียนรู้ สังคมของเบนดูรา

ในการจัดกิจกรรมควรที่จะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด มีกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การทำงานเป็นกลุ่มย่อย และเป็นคู่ การระดมสมอง การแสดงบทบาทสมมติ เกม และการโต้วาที ควรมีสถานการณ์ที่พวกเขาจะเลือกในการฝึกฝนทักษะต่างๆ ที่มี และนำทักษะนั้นไปใช้กับเพื่อนและกับสมาชิกในครอบครัวโดยจัดกิจกรรมในศูนย์เยาวชน และมีการจัดกิจกรรมที่ครอบคลุมไปถึงด้านจิตวิทยา และด้านสังคม โดยผลของการจัดกิจกรรมได้ช่วยให้เยาวชนที่เข้าร่วม สามารถเผชิญหน้ากับปัญหาได้ดีขึ้น สร้างภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันเยาวชนจากสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงได้ประสบความสำเร็จในการสร้างเครือข่ายสนับสนุน ในชุมชนเป้าหมาย โดยกิจกรรมทักษะชีวิตดังกล่าวได้เน้นถึงการส่งเสริมสุขภาพ การจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาและการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย โดยการสร้างเสริมให้มีทักษะทางสังคม ทักษะการคิดและการต่อรองโดยแบ่งชุดกิจกรรมออกเป็น 3 กลุ่มคือ (องค์การสหประชาชาติ United Nations 2009:3, 2009:2)

1. ทักษะทางสังคมและความสัมพันธ์กับผู้อื่น ประกอบไปด้วยการสอนทักษะการสื่อสาร การปฏิเสธ และการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
2. ทักษะด้านปัญญา ประกอบด้วยทักษะด้านการตัดสินใจ การคิดเชิงวิพากษ์ และการประเมินผลตนเอง (Self -Evaluation)

3. ทักษะด้านการจัดการกับอารมณ์ ประกอบด้วยเทคนิคการจัดการความเครียด และการเพิ่มการเชื่อความสามารถในตน

โดยการจัดกิจกรรมเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การสังเกตถึงอารมณ์ของผู้อื่น เทคนิคการปฏิเสธ จัดกิจกรรมที่กระตุ้นการคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

โดยมีการจัดทำชุดกิจกรรมชื่อว่า HIV Prevention among Young People: Life Skills Training Kit และจัดการอบรมแก่กระบวนกร (Training of Trainers) ในแต่ละห้องที่จัดกิจกรรม

ด้วยตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพ ในการพัฒนาผู้รับบริการ โดยเฉพาะในวัยรุ่นผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดการนำเอาชุดกิจกรรมแนะนำมาใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ เพื่อเป็นการเรียนรู้คู่กับการนำไปปฏิบัติ และส่งเสริมการสร้างทักษะการตัดสินใจที่ถูกต้อง และสามารถเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ และมีความสุขในสังคมต่อไป

4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชุดกิจกรรมแนะนำ

4.3.1 งานวิจัยในประเทศ

นันทการ อิ่มผ่อง (2552) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะนำควบคู่กับโปรแกรมดนตรีคลาสสิกที่มีผลต่อความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี โดยมีประชากรคือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนจำนวน 60 คนที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เป็นสองกลุ่มกลุ่มละ 30 คน กลุ่มที่ 1 ได้รับชุดกิจกรรมแนะนำควบคู่กับโปรแกรมดนตรีคลาสสิก และกลุ่มที่สองได้รับ ชุดกิจกรรมแนะนำ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบทดสอบความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ ชุดกิจกรรมแนะนำที่ใช้ควบคู่กับโปรแกรมดนตรีคลาสสิก และชุดกิจกรรมแนะนำ สถิติที่ใช้ในการทดลองคือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ t-test ผลการทดลองพบว่า กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมแนะนำควบคู่กับโปรแกรมดนตรีคลาสสิก และ กลุ่มที่ได้รับชุดกิจกรรมมีความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อลิสสา กรุมะสุวรรณ (2552) ได้ศึกษาผลของชุดกิจกรรมแนะนำที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกพานิชยการ วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกพานิชยการ วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี จำนวน 14 คน โดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ ชุดกิจกรรมแนะนำที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน และ แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมแนะนำที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่แบบไม่อิสระ ผลการทดลองพบว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะนำที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อารีพรณ อะทะวงษา (2553) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะนำ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 6

นครเชียงรายจังหวัดเชียงราย โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 60 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่มสองห้องเรียน และสุ่มเข้ากลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 30 คน และสุ่มเลือกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แบบสอบถามภูมิหลังด้านชีวะสังคมแบบวัดพฤติกรรมชื่อเสียงสุจริต แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมชื่อเสียงสุจริต และชุดกิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ อย่างละ 11 กิจกรรมเท่าๆ กัน สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง ผลการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมชื่อเสียงสุจริตสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กลุ่มทดลองที่มีภูมิหลังด้านชีวะสังคมที่แตกต่างกันมีระดับพฤติกรรมชื่อเสียงสุจริตไม่แตกต่างกัน

บุษกรณีย์ สุวรรณรัตน์ (2554) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมขยันหมั่นเพียร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจนะชนูปถัมภ์ จังหวัดสงขลา โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจนะชนูปถัมภ์ จังหวัดสงขลา จำนวน 60 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม 2 ห้องเรียน จากนั้นสุ่มเข้ากลุ่มสองกลุ่ม กลุ่มละ 30 คน และสุ่มเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แบบสอบถามภูมิหลังด้านชีวะสังคม แบบวัดความขยันหมั่นเพียร แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมขยันหมั่นเพียร จำนวน 10 กิจกรรม และชุดกิจกรรมแนะแนวอื่นๆ สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมขยันหมั่นเพียร มีระดับความขยันหมั่นเพียรสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนกลุ่มทดลองมีลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนแตกต่างกัน เมื่อใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมขยันหมั่นเพียร มีระดับของระดับพฤติกรรมขยันหมั่นเพียรไม่แตกต่างกัน และ นักเรียนที่มีภูมิหลังด้านชีวะสังคมที่แตกต่างกันเมื่อได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมขยันหมั่นเพียร เพิ่มขึ้นไม่ต่างกัน

พรทิพย์ ชื่นในเมือง (2554) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี ที่สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มทดลอง โดยกลุ่มทดลองได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพฤติกรรมนิยม โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพฤติกรรมนิยม แบบวัดพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะที่ผู้ทดลองสร้างขึ้นเอง สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการทดลองพบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

สต็อทท์ (Stott 2004) ได้ศึกษาผลของการใช้การเรียนรู้ด้วยบริการสังคม (Service Learning) ต่อการบรรลุผลของโปรแกรมแนะแนวแบบเบ็ดเสร็จ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อ ทราบผลของการเรียนรู้ด้วยบริการสังคมต่อการบรรลุผลของโปรแกรมแนะแนวแบบเบ็ดเสร็จ

(Comprehensive Program) ทดสอบผลของการการเรียนรู้ด้วยบริการสังคมในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประชากรในนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในชุมชนรัฐยูทาห์ จำนวน 1,463 คน และกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียน ได้เข้าชั้นเรียนการเรียนรู้ด้วยบริการสังคม และผู้ปกครองนักเรียน 142 คนที่ได้รับแบบสอบถาม และ นักเรียน 30 คนได้รับการสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured interview) การสัมภาษณ์ได้รับการบันทึก และวิเคราะห์ในประเด็นสำคัญ โดยใช้การวิเคราะห์แบบปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological analysis) พบว่ามีการเน้นถึงหัวข้อหลัก 8 หัวข้อได้แก่ การตระหนักรู้ในตน การพัฒนาทักษะชีวิต ทักษะการเรียนรู้ ความสนใจในอาชีพ การศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะ การนำการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ ความพึงพอใจของชั้นเรียน และการบริหารจัดการโปรแกรม ในแต่ละหัวข้อหลักมีหัวข้อย่อย 7 หัวข้อ และพบว่าการใช้การเรียนรู้ด้วยบริการสังคม มีประสิทธิภาพสำหรับการใช้โปรแกรมแนะแนวแบบเบ็ดเสร็จ และมีประโยชน์กับนักเรียน

ลินช์ (Lynch 2007) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมฝึกอบรมทักษะชีวิตต่อวัยรุ่นที่อยู่ในการดูแลของ สถานเลี้ยงเด็กกำพร้าในรัฐเท็กซัส เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ และปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชน 16 คน ที่ได้รับการใช้โปรแกรมฝึกอบรมทักษะชีวิต และ ผู้ใหญ่ 9 คน ที่ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ ขององค์กรปกป้องครอบครัวในรัฐเท็กซัส การรวบรวมข้อมูลใช้วิธีที่หลากหลาย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และสถิติพรรณนา และมีการเปรียบเทียบระดับของ สุขภาพจิต (resilience) การสนับสนุนทางสังคม และ ทักษะชีวิต ระหว่างก่อนทดลองและหลังทดลอง พบว่ามีนัยสำคัญของการวัดการสนับสนุนทางสังคม หลังการรับโปรแกรมการฝึกอบรมที่มีนัยสำคัญที่ .05 แต่ระดับของ สุขภาพจิต และทักษะชีวิตไม่พบนัยทางสถิติ แต่อยู่ในระดับสูง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะเทคโนโลยีการประมงและทรัพยากรทางน้ำ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ดังรายละเอียดการดำเนินการต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะเทคโนโลยีการประมง และทรัพยากรทางน้ำ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 118 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะเทคโนโลยีการประมง และทรัพยากรทางน้ำ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม จากนักศึกษา ที่มีระดับทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลางลงมา แล้วสุ่มอย่างง่ายเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 15 คนเท่ากัน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.1 แบบวัดระดับทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ที่เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ตามองค์ประกอบทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งด้านบวกและด้านลบ จำนวน 42 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราให้ประเมิน 5 ระดับจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ข้อความที่เป็นด้านบวก ให้คะแนน “จริงที่สุด” เท่ากับ 5 คะแนน ถึง “ไม่จริงเลย” เท่ากับ 1 คะแนน และข้อความที่เป็นด้านลบ ให้คะแนน “จริงที่สุด” เท่ากับ 1 คะแนน ถึง “ไม่จริงเลย” เท่ากับ 5 คะแนน ผู้ที่มีคะแนนมากเป็นผู้ที่มีทักษะชีวิตด้านตัดสินใจมากกว่าผู้ที่มีคะแนนน้อย โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนน ดังตารางที่ 3.1

ตัวอย่างแบบวัดทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

แบบวัดทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

ข้อ	หัวข้อ	ระดับความเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ก่อนที่จะตัดสินใจสิ่งใดฉันจะต้องมีข้อมูลมากพอเสียก่อน					
2	ในการตัดสินใจฉันจะนึกถึงเป้าหมายในชีวิตก่อน					
3	ก่อนที่จะตัดสินใจอะไรลงไปฉันต้องหาเหตุผลก่อน					
4	เมื่อมีเรื่องที่ยากที่จะต้องตัดสินใจฉันรู้ว่าฉันจะสามารถปรึกษาใคร					
5	ฉันตัดสินใจอะไรหุนหันพลันแล่น					
6	ฉันไม่สามารถจัดอันดับความสำคัญได้ว่าควรทำอย่างไรก่อนหลัง					
7	เป็นเรื่องที่ยากที่ฉันจะสามารถตระหนักถึงความต้องการของผู้อื่นก่อนการตัดสินใจ					

ตารางที่ 3.1 ตารางแสดงการแปลผลคะแนนทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

ช่วงค่าเฉลี่ย	ระดับทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ
4.51-5.00	สูงมาก
3.51-4.50	สูง
2.51-3.50	ปานกลาง
1.51-2.50	น้อย
1.00-1.50	น้อยที่สุด

2.2 ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับใช้กับกลุ่มทดลอง ประกอบไปด้วย ชุดกิจกรรมแนะแนวจำนวน 12 กิจกรรม กิจกรรมละ 90 นาที โดยสร้างขึ้นจากองค์ประกอบของทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ และ จากชุดกิจกรรม Decision Making and Problem Solving: Independent Study ของ Emergency Management Institute. MA, USA. เกมนำสู่บทเรียน และ กิจกรรมกลุ่ม ดังที่แสดงในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงรายละเอียดของชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

ชื่อกิจกรรม	องค์ประกอบทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ
1. จุดเริ่มต้นของการตัดสินใจ	ปฐมนิเทศ
2. ข้อมูลสำหรับการตัดสินใจ	การรวบรวมข้อเท็จจริง
3. คิครอบด้านเพื่อการตัดสินใจ	
4. แยกแยะปัญหา	การแยกประเด็นปัญหาที่ต้องตัดสินใจ
5. วิธีในการตัดสินใจ	
6. ระดมความคิดพิชิตปัญหา	การหาทางเลือก
7. ระดมสมองประลองปัญหา	
8. ตัดสินใจให้ดี เพื่อชีวิตมีสุข	การตัดสินใจ
9. ทางเลือกของฉัน	
10. ตรวจสอบตราเพื่อหาผล	การประเมินผล
11. ทางที่ฉันเลือกเดิน	
12. ก้าวต่อไป	ปัจฉิมนิเทศ

2.3 แบบวัดความพึงพอใจต่อการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีการแปลผลคะแนน ดังตารางที่ 3.3

ตัวอย่างของแบบวัดแบบวัดความพึงพอใจต่อการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นท่านมากที่สุด

หัวข้อ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการจัดการเรียนการสอน					
1. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
2. อาจารย์จัดบรรยากาศเหมาะสมต่อการเรียนรู้					
3. มีการแบ่งกลุ่มนักศึกษาเพื่อการทำงานเป็นทีม					
4. มีการจัดกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของนักศึกษา					
5. อาจารย์กระตุ้นให้นักศึกษาใช้ความคิด					

ตารางที่ 3.3 แสดงการแปลผลคะแนนความพึงพอใจต่อการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

ช่วงค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
4.50-5.00	มากที่สุด
3.51-4.50	มาก
2.51-3.50	ปานกลาง
1.51-2.50	น้อย
1.00-1.50	น้อยที่สุด

3. การสร้างเครื่องมือวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยนี้แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

3.1 การสร้างแบบวัดทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ มีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบวัดทักษะชีวิตด้านต่างๆ

3.1.2 เขียนข้อคำถามแบบวัดทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ โดย นิยามปฏิบัติการตัวแปรให้ชัดเจน ครอบคลุมองค์ประกอบย่อยที่สำคัญครบถ้วน ดำเนินการสร้างแผนผังตัวแปรพิจารณาองค์ประกอบของตัวแปรย่อย และวางแผนการใช้ข้อคำถามองค์ประกอบละก็ข้อ แบ่งแต่ละข้อออกเป็นด้านบวกและด้านลบ ดำเนินการเขียนข้อคำถาม ตามนิยามและตัวแปรที่วางแผนไว้ ซึ่งเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ ตามองค์ประกอบทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งด้านบวกและด้านลบ ซึ่งใช้เป็นข้อความแทนตัวเลข ดังนี้คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

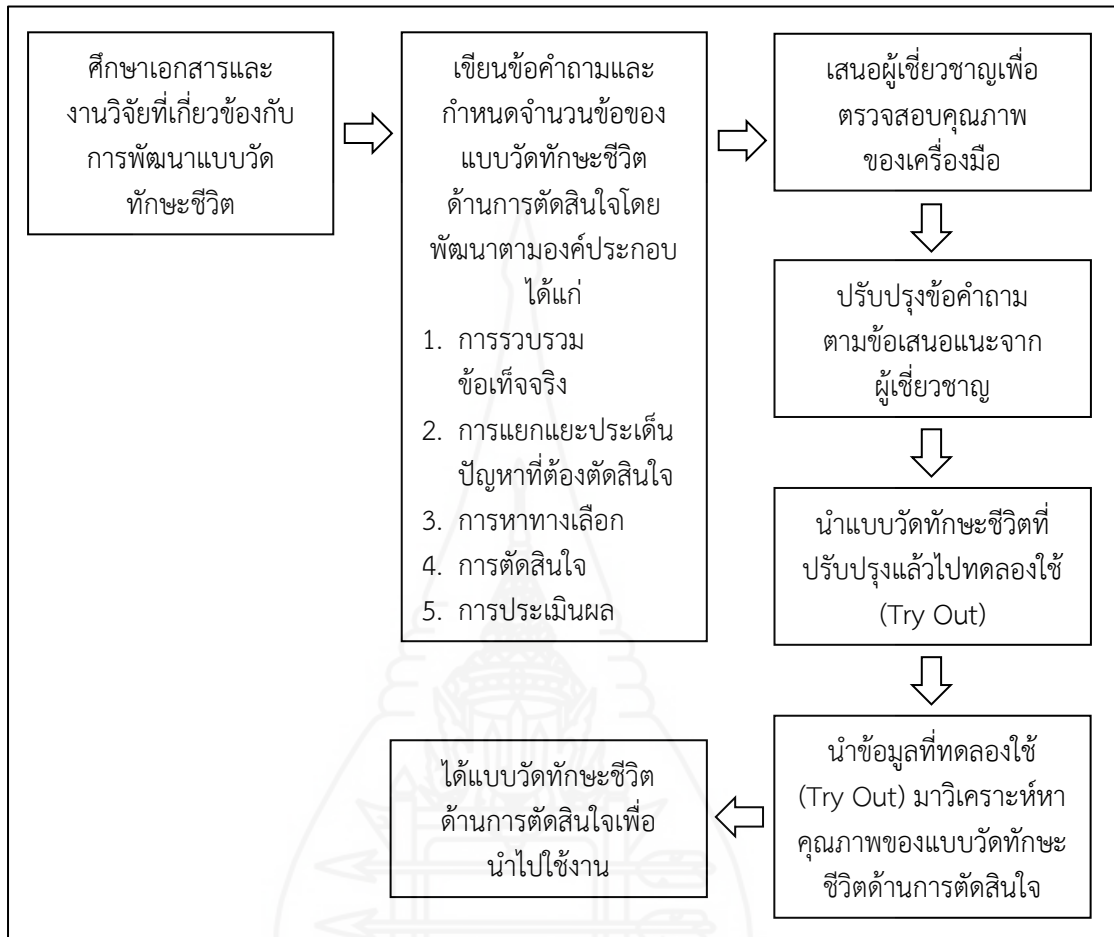
3.1.3 นำแบบวัดทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ที่สร้างขึ้นนำไปให้ ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความตรงเชิงเนื้อหา เพื่อหาค่าดัชนีของความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence) หรือค่า IOC พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .6 - 1

3.1.4 นำแบบวัดทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ที่ตรวจสอบแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับ นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำผลการทดลองใช้เครื่องมือมาวัด วิเคราะห์ ประเมิน และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1) การหาความเที่ยงโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .71 และ การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยวิธีหาค่าสหสัมพันธ์ของคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งหมด (Corrected Item-Total Correlation) พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .2-.65

3.1.5 นำแบบวัดทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนว จำนวน 12 กิจกรรม

ขั้นตอนการสร้างแบบวัดทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

ภาพที่ 3.1 การสร้างแบบวัดทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

3.2 การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว มีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

3.2.2 สร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ โดยสร้างขึ้นจากองค์ประกอบของทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ และ ปรับปรุงจากชุดกิจกรรม Decision Making and Problem Solving: Independent Study ของ Emergency Management Institute. MA, USA. เกมนำสู่บทเรียน และ กิจกรรมกลุ่ม

3.2.3 นำชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อ ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ที่สร้างขึ้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความตรงเชิงเนื้อหา เป็น ผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา 4 ท่าน และด้านจิตวิทยา 1 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีของความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence) หรือค่า IOC โดย พบค่าอยู่ระหว่าง 0.6 – 1

3.2.4 นำแบบวัดทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ที่ตรวจสอบแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับ นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 กิจกรรม

3.2.5 นำชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจที่ปรับปรุงแล้ว ไปใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนว จำนวน 12 กิจกรรม

ตัวอย่างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

กิจกรรมที่ 2

1. ชื่อกิจกรรม การรวบรวมข้อเท็จจริง: ข้อมูลสำหรับการตัดสินใจ
2. ระยะเวลาที่ใช้ 50 นาที
3. แนวคิด ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจเป็นทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตในทุกช่วงวัย การเรียนรู้ทักษะนี้และการรู้จักกระบวนการการตัดสินใจ เป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจที่ประสบความสำเร็จ และ ในการทำการตัดสินใจจำเป็นต้องมีข้อมูลครบถ้วนในเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ ในกิจกรรมนี้ นักศึกษาจะเรียนรู้ถึงข้อมูลที่สำคัญว่าข้อมูลใดบ้างที่ต้องรวบรวมก่อนการตัดสินใจ
4. จุดประสงค์การเรียนรู้
 - 4.1 เพื่อให้ นักศึกษาสามารถอธิบาย ความหมาย ความสำคัญของทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจได้
 - 4.2 เพื่อให้ นักศึกษาสามารถ บอกกระบวนการการตัดสินใจที่ประสบความสำเร็จได้
 - 4.3 เพื่อให้ นักศึกษาสามารถ บอกข้อมูลที่สำคัญในการตัดสินใจ และ รู้ถึงแหล่งข้อมูลที่จะนำมาประกอบการตัดสินใจ สามารถนำข้อมูลที่เป็นมาใช้ในการตัดสินใจได้
5. สื่อ อุปกรณ์

5.1 ใบความรู้ ที่ 1, 2	จำนวน	15	ชุด
5.2 ใบงาน ที่ 1, 2	จำนวน	15	ชุด
6. ขั้นตอนกิจกรรม
 - 6.1 ชี้นำสู่กิจกรรม ให้นักศึกษา 5 นาที แจกกระดาษ และดินสอ เล่าเรื่องต่อไปนี้ให้ฟัง “นักศึกษาต้องไปทำงานบนเกาะแห่งหนึ่งเป็นเวลา 1 ปี มีกฎว่า นักศึกษาสามารถนำ เพลงไปฟังได้ 1 เพลง หนังสือไปด้วย 1 เล่ม และ ของมีค่า 1 ชิ้น นักศึกษาจะเอาสิ่งใดไป เพราะอะไร” เมื่อหมดเวลา ให้แต่ละคนมีโอกาสได้บอกว่าการนำสิ่งใดไปด้วย อธิบายว่า เรื่องสำคัญๆในชีวิต จำเป็นต้องใช้กระบวนการ หรือ วิธีการในการตัดสินใจ
 - 6.2 ขั้นตอนกิจกรรม
 - 6.2.1 อธิบายถึงความสำคัญ และความหมายของ การตัดสินใจตาม ใบความรู้ที่ 1, 2 และ ใบงาน ที่ 1, 2 แจกตารางในการวางแผนให้กับนักศึกษา อธิบายที่ละขั้นตอนถึงการวางแผน ระยะสั้นและระยะยาว จากนั้นให้นักศึกษา 20 นาที เพื่อกรอกข้อมูลลงใน ตารางการวางแผน ให้นักศึกษาออกมาอธิบายกับกลุ่มถึงเป้าหมายจำนวน 3-4 คน
 - 6.2.2 สอบถามนักศึกษาวว่าในแต่ละวันมีการตัดสินใจอย่างไรบ้าง และในสถานการณ์ที่ยากลำบากมีขั้นตอน หรือกระบวนการ การตัดสินใจอย่างไร สอบถามนักศึกษาจำนวน 2 คนว่ามีวิธีการอย่างไร จากนั้น อธิบาย POWER Model ตามใบงาน

จากนั้นให้นักศึกษา จับคู่ ฝึกการใช้ POWER Model ในการตัดสินใจ จากตัวอย่างที่ให้ ในใบงานที่ 2 ให้เวลา 10 นาที จากนั้นให้กลับมาในกลุ่มใหญ่ และอภิปรายถึงการใช้ POWER Model ในการตัดสินใจ

6.3 ชั้นสรุป

6.3.1 ให้นักศึกษานั่งเป็นวงกลม อาจารย์กล่าวกับนักศึกษาจากนั้นอาจารย์อธิบายว่าการที่มีเป้าหมายที่ชัดเจน มีค่านิยมที่แน่นอน จะช่วยในการตัดสินใจที่ง่ายขึ้น และการตัดสินใจตามกระบวนการ POWER Model เป็น ขั้นตอนการตัดสินใจที่ช่วยให้ผู้ตัดสินใจมีการตัดสินใจที่มีคุณภาพ และการประยุกต์สิ่งที่เรารู้ กับชีวิตของตน

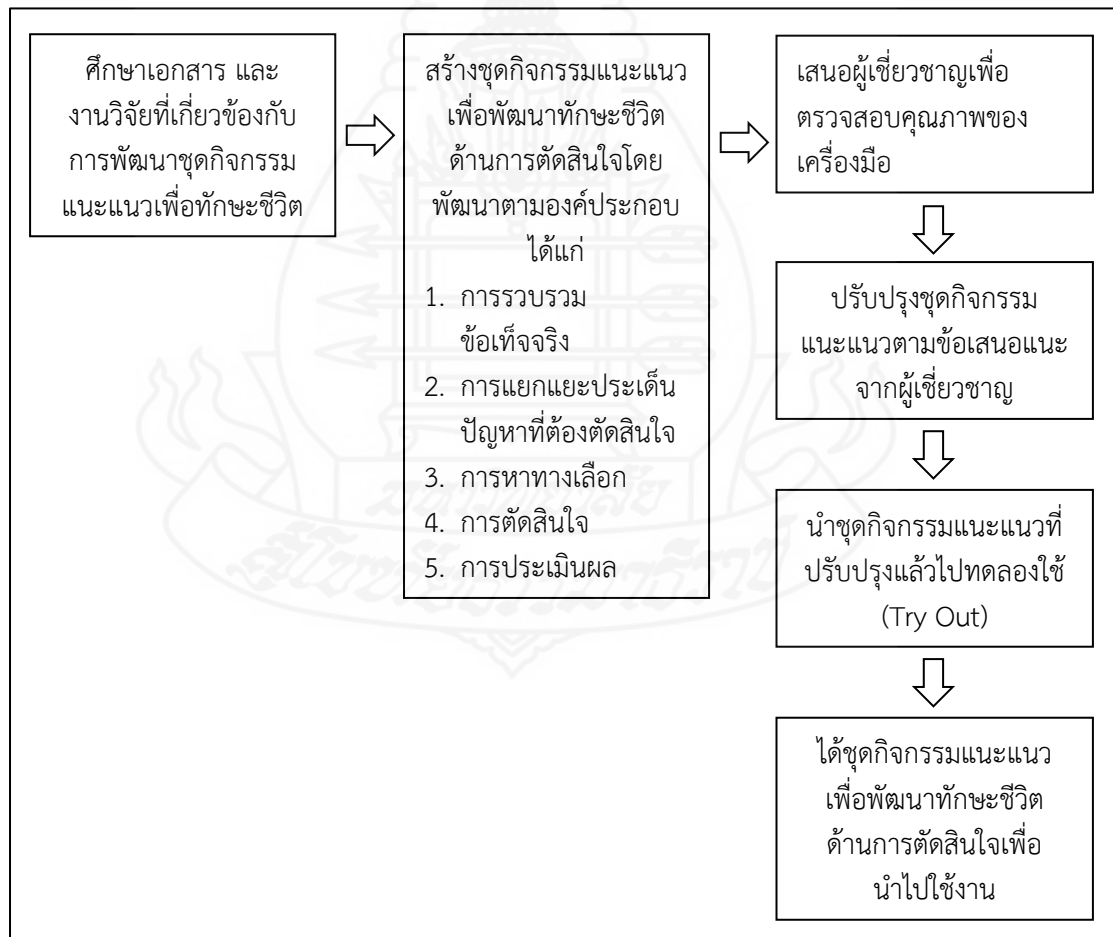
6.3.2 ให้นักศึกษาได้มีโอกาสพูดที่ละคน จากนั้นนัดหมายการร่วมกิจกรรมแนะแนวครั้งต่อไป

7. การประเมินผล

7.1 สังเกตความสนใจ ความตั้งใจในการรับฟังรับฟัง ชักถาม และการตอบคำถาม

7.2 สังเกตการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

ขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

ภาพที่ 3.2 การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

3.3 การสร้างแบบวัดระดับความพึงพอใจในกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ มีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนว

3.3.2 เขียนข้อคำถามของแบบวัดระดับความพึงพอใจต่อการทำกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

3.3.3 นำแบบวัดความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ที่สร้างขึ้นนำไปให้ ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความตรงเชิงเนื้อหา เป็น ผู้เชี่ยวชาญด้าน การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา 5 ท่าน เพื่อ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา เพื่อหาค่า ดัชนีของความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence) หรือค่า IOC พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8-1

3.3.4 นำแบบวัดความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล หลังการจัดกิจกรรมแนะแนว จำนวน 12 กิจกรรม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

4.1 ประสานงานกับมหาวิทยาลัยเพื่อนัดหมายกำหนดระยะเวลา และวันที่เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 จัดเตรียมแบบวัดทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ให้เพียงพอสำหรับจำนวนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำแบบวัดไปเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 30 คน

4.3 จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ให้กับนักศึกษากลุ่มทดลองจำนวน 15 คน โดยจัดกิจกรรมแนะแนวทั้งหมด 12 ครั้งดังต่อไปนี้

ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ: จุดเริ่มต้นของการตัดสินใจ

ครั้งที่ 2 การรวบรวมข้อเท็จจริง: ข้อมูลสำหรับการตัดสินใจ

ครั้งที่ 3 การรวบรวมข้อเท็จจริง: คิครอบด้านเพื่อการตัดสินใจ

ครั้งที่ 4 การแยกแยะประเด็นปัญหาที่ต้องตัดสินใจ: แยกแยะปัญหา

ครั้งที่ 5 การแยกแยะประเด็นปัญหาที่ต้องตัดสินใจ: วิธีในการตัดสินใจ

ครั้งที่ 6 การแสวงหาทางเลือก: ระดมความคิดพิชิตปัญหา

ครั้งที่ 7 การแสวงหาทางเลือก: ระดมสมองประลองปัญหา

ครั้งที่ 8 การตัดสินใจ: ตัดสินใจให้ดี เพื่อชีวิตมีสุข

ครั้งที่ 9 การตัดสินใจ: ทางเลือกของฉัน

ครั้งที่ 10 การประเมินผล: ตรวจสอบตราเพื่อหาผล

ครั้งที่ 11 การประเมินผล: ทางที่ฉันทเลือกเดิน

ครั้งที่ 12 ปัจฉิมนิเทศ: ก้าวต่อไป

4.4 หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว ให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบวัด ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ และให้กลุ่มทดลองทำแบบวัดความพึงพอใจต่อการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

ตารางที่ 3.4 รูปแบบการวิจัย

Sample	Random assignment	Pretest	Treatment	Posttest
Experimental Group	R	T ₁	X	T ₂
Control Group	R	T ₁	~X	T ₂

R	แทน	การสุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
X	แทน	การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจกับกลุ่มทดลอง
~X	แทน	การรับกิจกรรมแนะแนวปกติของกลุ่มควบคุม
T ₁	แทน	การวัดก่อนทดลอง
T ₂	แทน	การวัดหลังทดลอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ คือ ในการเปรียบเทียบคะแนน ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจของนักศึกษา

5.1 นักศึกษาที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ก่อนและหลังการทดลอง

5.2 ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย \bar{X} ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติการทดสอบค่าที่แบบอิสระ และ ค่าที่แบบไม่เป็นอิสระจากกัน (t-Independent test and t-dependent test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะเทคโนโลยีการประมง และทรัพยากรทางน้ำ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ เพื่อเปรียบเทียบทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจของนักศึกษากลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว เปรียบเทียบทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจของนักศึกษากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ซึ่งแบ่งเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มทดลอง และ กลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน จากนั้นนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
df	แทน	ค่าระดับแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาการทดสอบค่า t
*	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นลำดับขั้นดังต่อไปนี้

2.1 การเปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าทีอิสระ (Independent t-test)

2.2 การเปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว โดยการทดสอบ ค่าทีไม่อิสระ (Dependent t-test)

2.3 การเปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ภายหลังจากทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบ ค่าทีอิสระ (Independent t-test)

2.4 การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การเปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม (n = 15 คน)

กลุ่มตัวอย่าง	\bar{X}	S.D.	df	t	p-value
กลุ่มทดลอง	142.06	11.780	28	1.453	.157
กลุ่มควบคุม	148.80	13.534			

p < .05

จากตารางที่ 4.1 พบว่าก่อนการทดลองนักศึกษาทั้งสองกลุ่มมีคะแนนทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจไม่แตกต่างกัน

3.2 การเปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว

ผู้วิจัยได้ทดสอบความแตกต่างของคะแนน ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจของกลุ่มทดลอง ก่อน และ หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว (n = 15 คน)

กลุ่มตัวอย่าง	\bar{X}	S.D.	df	t	p-value
กลุ่มทดลอง	142.07	11.781	14	11.776	.00**
กลุ่มควบคุม	169.87	13.943			

**p < .01

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ภายหลังจากการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว นักศึกษามีคะแนนทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 การเปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ภายหลังจากทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยได้ทดสอบความแตกต่างของคะแนนทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ภายหลังจากทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ภายหลังจากทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (n = 15 คน)

กลุ่มตัวอย่าง	\bar{X}	S.D.	df	t	p-value
กลุ่มทดลอง	156.47	18.098	28	2.272	.031*
กลุ่มควบคุม	169.87	13.943			

*p < .05

จากตารางที่ 4.3 พบว่าภายหลังจากการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว คะแนนทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจของนักศึกษา กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.4 ดังนี้

ตารางที่ 4.4 ตารางแสดงความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

ข้อ	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.80	.561	มาก
2	อาจารย์จัดบรรยากาศเหมาะสมต่อการเรียนรู้	4.07	.594	มาก
3	มีการแบ่งกลุ่มนักศึกษาเพื่อการทำงานเป็นทีม	4.67	.488	มากที่สุด
4	มีการจัดกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของนักศึกษา	4.60	.507	มากที่สุด
5	อาจารย์กระตุ้นให้นักศึกษาใช้ความคิด	4.33	.488	มาก
6	มีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของนักศึกษา	4.27	.594	มาก
7	เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถามและแสดงความคิดเห็น	4.33	.817	มาก
9	การใช้เกมทำให้นักศึกษาเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น	4.27	.594	มาก
10	นักศึกษามีความสนุกสนานและได้ความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรม	4.47	.516	มาก
11	สื่อการสอนมีการเรียบเรียงสวยงามน่าอ่าน	3.67	.617	มาก
12	ใช้สื่อที่หลากหลายในการจัดกิจกรรม	3.80	.862	มาก
13	ใบงานและใบความรู้เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา	4.07	.594	มาก
14	ใช้เทคโนโลยีร่วมในการจัดกิจกรรม	3.80	.941	มาก
15	สื่อการสอนทำให้เข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น	4.00	.378	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
17	อาจารย์ใช้ภาษาที่สุภาพกับนักศึกษา	4.67	.488	มากที่สุด
18	อาจารย์มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีในระหว่างการจัดกิจกรรม	4.40	.632	มาก
19	อาจารย์สามารถควบคุมอารมณ์ได้มั่นคงตลอดการจัดกิจกรรม	4.60	.632	มากที่สุด
20	อาจารย์แต่งกายสุภาพเรียบร้อย	4.80	.414	มากที่สุด
21	อาจารย์มีการประเมินผลเป็นระยะโดยการถาม เพื่อแสดงความคิดเห็น	4.53	.640	มากที่สุด
22	นักศึกษาทราบผลการประเมินทุกครั้ง	4.27	.799	มาก
23	นักศึกษานำปัญหาที่พบในการร่วมกิจกรรมไป แก้ไขตนเองได้	4.20	.561	มาก
24	อาจารย์มีการปรับปรุงการจัดกิจกรรมจาก คำแนะนำของนักศึกษา	4.40	.632	มาก
25	อาจารย์มีการทบทวนเนื้อหา เพื่อให้ให้นักศึกษา สามารถเข้าใจมากขึ้น	4.33	.724	มาก
ผลรวม		4.30	.614	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้ชุดกิจกรรม
 แนวโน้มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ
 4.30 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .614 โดยนักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นในประเด็น
 อาจารย์แต่งกายสุภาพเรียบร้อย มีคะแนนมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.80 และค่าเบี่ยงเบน
 มาตรฐานเท่ากับ .414 และในประเด็น สื่อการสอนมีการเรียบเรียงสวยงามน่าอ่าน มีคะแนนน้อยที่สุด
 มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 3.67 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .617

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผลการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะเทคโนโลยีการประมงและทรัพยากรทางน้ำ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ผลการศึกษานำมาสรุปอภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อเปรียบเทียบทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจของนักศึกษากลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

1.1.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

1.2 สมมุติฐานการวิจัย

1.2.1 นักศึกษาที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ มีทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจดีขึ้นหลังจากการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

1.2.2 นักศึกษาที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ มีทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจดีกว่ากลุ่มควบคุม ที่ได้รับกิจกรรมแนะแนวแบบปกติ

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 **แบบการวิจัย** เป็นการศึกษาเชิงกึ่งทดลอง มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมวัดก่อนและหลังการทดลอง

1.3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะเทคโนโลยีการประมงและทรัพยากรทางน้ำ ปีการศึกษา 2558 ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 118 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะเทคโนโลยีการประมงและทรัพยากรทางน้ำ ปีการศึกษา 2558 ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม จากนักศึกษา ที่มีระดับทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลางลงมา แล้วสุ่มอย่างง่ายเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 15 คนเท่ากัน

1.4 เครื่องมือการวิจัย

- 1.4.1 แบบวัดทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ
- 1.4.2 ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ
- 1.4.3 กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ
- 1.4.4 แบบวัดความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

1.5 สถิติที่ใช้/การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้/การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที

1.6 สรุปผลการวิจัย

- 1.6.1 นักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวมีคะแนนทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- 1.6.2 นักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวมีคะแนนทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุม หลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 1.6.3 นักศึกษากลุ่มทดลองมีความพึงพอใจที่มีต่อการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก

2. อภิปรายผล

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่านักศึกษาที่ได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวมีคะแนนทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 อาจเนื่องมาจาก ผู้วิจัยได้สร้างชุดกิจกรรมแนะแนวอย่างถูกต้องตามขั้นตอนและหลักวิชาการของพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการตัดสินใจ การแยกแยะประเด็นปัญหา การแสวงหาทางเลือก การทำการตัดสินใจ และการประเมินผล โดยคำนึงถึงการสร้างการเรียนรู้เชิงประสบการณ์แก่นักศึกษา ผ่านการเล่นเกม การแสดงบทบาทสมมติ การฝึกประสบการณ์จากการใช้กรณีศึกษา (Case Study) ชุดกิจกรรมแนะแนวจึงสามารถพัฒนาทักษะชีวิตของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สมร ทองดี และ ปราณี รามสูต (2555, น. 9-51) กิจกรรมแนะแนวที่ใช้เทคนิควิธีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์จะสนับสนุนโอกาสให้ สร้างองค์ความรู้ แสวงหาทักษะ พัฒนาค่านิยมอันพึงประสงค์จากประสบการณ์ตนเอง ทำให้ผู้รับบริการรู้สึกเป็นเจ้าของความรู้และข้อมูลที่ได้เรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้อภิปรายอย่างทั่วถึงในด้านเนื้อหาสาระ หรือฝึกทักษะต่างๆ ในการดำเนินกิจกรรม มีการยกตัวอย่างกรณีศึกษาที่อยู่ใกล้ตัวให้นักศึกษาเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และ ผู้วิจัยได้มีกระบวนการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยคำนึงถึงหลักกิจกรรมกลุ่ม เพื่อสร้างให้นักศึกษามีความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม และได้รับความรู้และความสนุกสนานในเวลาเดียวกันซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ จันท์ ชุมเมืองปัก (2547, น. 567) กิจกรรมกลุ่มเป็นสื่อกลางที่จะเพิ่มพูนประสิทธิภาพของการทำงานเป็นกลุ่ม สมาชิกกลุ่มจะสามารถเข้าใจและรู้จักตนเอง รู้จักการทำงานเป็นทีมและมีความกระตือรือร้นใน

การทำงานร่วมกันมากยิ่งขึ้น โดยจำเป็นต้องสร้างความไว้วางใจ ความประทับใจ และความคาดหวังที่ดีต่อกัน

ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับ วิทยา รอบคอบ (2556, น. 86) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะชีวิตโดยกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาบ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในตำบลหนองไฮ อำเภอเมืองศรีสะเกษ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ Action research โดยเน้นทักษะชีวิตด้าน การตระหนักรู้และ เห็นคุณค่าในตนเอง การคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา การจัดการกับอารมณ์และความเครียด การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น มีกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว ประชากรคือนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนจินดาวิทยาคาร จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนจินดาวิทยาคาร จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 40 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างด้านทั่วไป ด้านพฤติกรรมเสี่ยง ด้านทักษะชีวิต แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และ กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ที่จัดโดยการอบรมจากวิทยากรภายนอก และการบูรณาการในวิชาเรียน และจัดกิจกรรมค่ายทักษะชีวิต เป็นเวลา 6 ชั่วโมง สถิติที่ใช้คือ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และการวัดค่าที่ Paired Sample t-test ผลการทดลองพบว่า ทักษะชีวิตของนักเรียนมากกว่าก่อนเข้าร่วมการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสอดคล้องกับ มีริเยม ชุนสุวรรณ (2554:76) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 40 คน ใช้การสุ่มแบบกลุ่ม จำนวน 1 ห้องเรียน โดยมีเครื่องมือในการทดลองคือ ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านสังคม กิจกรรมแนะแนวอื่นๆ และแบบวัดทักษะชีวิตด้านสังคม สถิติที่ใช้ในการทดลองคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง ผลการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวทักษะชีวิตด้านสังคมมีทักษะชีวิตด้านสังคมสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวทักษะชีวิตด้านสังคมมีทักษะชีวิตด้านสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ แก้วใจ สิทธิศักดิ์ (2551, น. 81) ที่ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้อาอมเฟตตามีนในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตในด้าน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การปฏิเสธโดยไม่เสียสัมพันธภาพกับเพื่อน โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 48 คน จาก 2 โรงเรียน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 24 คน จับคู่ให้มีลักษณะคล้ายคลึงกัน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมพัฒนาทักษะชีวิต จำนวน 5 ครั้งๆ ละ 60-90 นาที กลุ่มควบคุมไม่ได้รับโปรแกรม เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ โปรแกรมพัฒนาทักษะชีวิต แบบวัดพฤติกรรมการป้องกันการใช้อาอมเฟตตามีน แบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แบบวัดทักษะการตัดสินใจ แบบวัดทักษะการแก้ปัญหา และแบบวัดทักษะการปฏิเสธ โดยเก็บข้อมูลก่อนการทดลอง หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ และระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ ใช้สถิติ Repeated ANOVA และ สถิติการทดสอบค่าที่ Independent t-test ผลการทดลองพบว่าค่าเฉลี่ย

คะแนนพฤติกรรมการใช้สารแอมเฟตามีนในกลุ่มทดลองหลัง การทดลอง 1 สัปดาห์ และ 4 สัปดาห์ สูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการใช้สารแอมเฟตามีนในกลุ่มทดลองหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ และ 4 สัปดาห์ สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวมีคะแนนทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุม หลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 อาจเนื่องมาจาก นักศึกษากลุ่มทดลองมีส่วนร่วมในกิจกรรมแนะแนว จำนวน 12 กิจกรรม กิจกรรมละ 50 นาที และมีการทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม ที่มีการเล่นเกม การอภิปราย และ การสอนจากอาจารย์ ซึ่งได้ฝึกฝนทักษะต่างๆ เช่น ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการใช้เครื่องมือในการตัดสินใจ ฝึกการทำงานเป็นทีม และการระดมสมอง ตลอดจนการเข้าร่วมกิจกรรม ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับกิจกรรมแนะแนวแบบปกติ ไม่มีการใช้เทคนิคและกิจกรรมใดๆ จึงทำให้นักศึกษากลุ่มทดลอง มีทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ องค์การสหประชาชาติ United Nations (2009, p. 3, 2009, p. 2) ในการจัดกิจกรรมควรที่จะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด มีกิจกรรมที่หลากหลายเช่น การทำงานเป็นกลุ่มย่อย และเป็นคู่ การระดมสมอง การแสดงบทบาทสมมติ เกม และการโต้ว่าที่ ควรมีสถานการณ์ที่พวกเขาจะเลือกในการฝึกฝนทักษะต่างๆ ที่มี และนำทักษะนั้นไปใช้กับเพื่อนและกับสมาชิกในครอบครัวโดยจัดกิจกรรมในศูนย์เยาวชน และมีการจัดกิจกรรมที่ครอบคลุมไปถึงด้านจิตวิทยา และด้านสังคม โดยผลของการจัดกิจกรรมได้ช่วยให้เยาวชนที่เข้าร่วม สามารถเผชิญหน้ากับปัญหาได้ดีขึ้น โดยการส่งเสริมให้มีทักษะทางสังคม ทักษะการคิดและการต่อรอง และผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมแนะแนวโดยคำนึงถึงผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยสอดคล้องกับคำกล่าวของ องค์การอนามัยโลก (World Health Organization 1997: 5) ได้อธิบายว่าการจัดการศึกษาเกี่ยวกับทักษะชีวิต และการส่งเสริมการศึกษาด้านทักษะชีวิต นั้น มีพื้นฐานบนผู้เรียนเป็นสำคัญกล่าวคือขึ้นอยู่กับสภาพสังคมที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ทั้งด้านวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ โปรแกรมในการจัดการศึกษาไม่ควรให้เพียงสารสนเทศเท่านั้นหากแต่ควรนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมและสังคมของผู้เรียน เพื่อนำไปสู่พัฒนาการที่ดีของผู้เรียน และวิธีการสอนควรมีพื้นฐานบนประสบการณ์ของผู้เรียนและการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่นและผลที่มาจากพฤติกรรมตามทฤษฎีการเรียนรู้สังคมของแบนดูรา

ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับ วโรชา คล้ายแจ้ง (2552, น. 150) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเพศศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และเปรียบเทียบผลการเรียนระหว่างนักเรียนที่ใช้การเรียนการสอนโดยใช้ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหากับนักเรียนที่ใช้การเรียนการสอนแบบปรกติ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย กรุงเทพมหานคร จำนวน 70 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง เป็นกลุ่มทดลอง 35 คน และกลุ่มควบคุม 35 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการให้แผนกรเรียนรู้โดยใช้ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา และกลุ่มควบคุมได้รับการเรียนการสอนปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนกรจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะการชีวิตด้านการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา แบบทดสอบความรู้เรื่องเพศศึกษา แบบสอบถามเจตคติเรื่องเพศศึกษา และแบบวัดทักษะการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา สถิติที่

ใช้ในการทดลองคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการทดลองพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศศึกษาของกลุ่มทดลองหลังการทดลองมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศศึกษาของกลุ่มทดลองหลังการทดลองมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสอดคล้องกับ สกลวรรณเจริญศรี (2550, น. 193) ได้ศึกษาทักษะชีวิตและการสร้างโมเดลกลุ่มฝึกรวมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างมีสองกลุ่ม กลุ่มแรกเป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงปีที่ 1 และ 2 สังกัดสำนักงานการอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,196 และ กลุ่มที่สองคือนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงปีที่ 2 วิทยาลัยพานิชยการธนบุรี จำนวน 24 คน สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จำนวน 24 คน เป็นกลุ่มทดลอง 12 คน และกลุ่มควบคุม 12 คน กลุ่มทดลองได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกรวมใดๆ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดทักษะชีวิต และใช้ชุดฝึกรวม โมเดลกลุ่มฝึกรวม ใช้สถิติวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล โดยใช้สถิติ f-test การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่และการทดสอบภายหลัง Post Hoc Test และค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตโดยรวม และรายองค์ประกอบก่อนการทดลอง และระยะติดตามผล ด้วยวิธี LSD ผลการทดลองพบว่า ทักษะชีวิตของกลุ่มทดลองโดยรวมรายองค์ประกอบ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทักษะชีวิตระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยรวมรายองค์ประกอบ ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังมีความสอดคล้องกับ โรเทน (Roaten, 2004, p. 103) ได้ศึกษาผลของการพัฒนาการช่วยเหลือด้านอาชีพ ต่อทักษะการตัดสินใจด้านอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นการทดลองแบบ วัดผล ก่อนและหลังการทดลองโดยมีกลุ่มควบคุม โดยมีกลุ่มทดลองจำนวน 84 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 69 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจเลือกอาชีพที่พัฒนาขึ้นจากแบบวัด the Career Decision Scale (CDS), My Vocational Situation (MVS, and the Career Development Inventory (CDI) และโปรแกรมการสอนทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจทางอาชีพ ที่สอนในชั้นเรียนแนะแนว และ นักเรียนบางคนได้รับบริการให้การปรึกษาแบบเดี่ยว สถิติที่ใช้ในการทดลองคือ Mixed Factor MANOVA แบบวัดซ้ำ ผลการทดลองพบว่ามีนัยสำคัญต่อ ทักษะทางการเลือกอาชีพของนักเรียนในกลุ่มทดลอง

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าความพึงพอใจที่มีต่อการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 อาจเนื่องมาจากชุดกิจกรรมแนะแนวตอบสนองความต้องการของนักศึกษา เพราะในช่วงการศึกษาในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาเองนั้นได้เผชิญกับความท้าทายต่างๆ มากมาย โดยผ่านทาง การเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวนักศึกษาจึงสามารถพัฒนาทักษะในการตัดสินใจ จนสามารถเข้าใจตนเองและปัญหาที่เผชิญอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของสมร ทองดี และปราณี รามสูต (2555, น. 9-20) ผู้รับบริการแนะแนวมีการพัฒนาตนเอง ป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่และการปรับตัวในสังคม จนกล่าวได้ว่ากิจกรรมแนะแนวจะสร้างความสมบูรณ์ในคน ให้รู้จักตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเอง เข้าใจ และยอมรับตนเอง และผู้อื่น มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีคุณธรรมจริยธรรม

และสามารถสร้างความสมานฉันท์ เพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ และนักศึกษาได้เห็นคุณค่าของการเข้าร่วมกิจกรรมและแนวว่าเป็นกิจกรรมนอกหลักสูตรที่หาไม่ได้ในมหาวิทยาลัยที่นักศึกษาจะนำเอาความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการดำเนินชีวิตของนักศึกษาได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2546, น. 246) การให้บริการแนะแนวแก่วัยรุ่นสมควรที่จะมีการจัดเป็นกลุ่มเพราะ การรวมกลุ่มจะเปิดโอกาสให้แสดงความรู้สึกในใจต่างๆออกมา อีกทั้งยังมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดความรู้สึกกับสมาชิกในกลุ่ม เรียนรู้ทักษะการสื่อสารและทดลองทำในสิ่งที่ไม่กล้าหรือไม่แสดงออก และพัฒนาปฏิสัมพันธ์ต่อกันโดยสามารถเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้มากยิ่งขึ้น

ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับ สุพัตรา วัฒนรัตน์, วัลภา สบายยิ่ง และปรีชา วิหคโต (2554, น. 1) ได้ศึกษาผลของการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเบ็ญจมมานูสรณ์ จังหวัดจันทบุรี โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเบ็ญจมมานูสรณ์ จังหวัดจันทบุรี ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กลาง และต่ำ จำนวน 30 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ กิจกรรมกลุ่ม 12 กิจกรรม แบบทดสอบวุฒิภาวะทางอาชีพ ที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .78 และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม สถิติที่ใช้ได้แก่ การหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่าชุดกิจกรรมแนะแนวมีประสิทธิภาพ 89.95/89.17 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน นักเรียนมีระดับของวุฒิภาวะทางอาชีพสูงขึ้นที่ระดับ .05 และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และมีความสอดคล้องกับ สุอาภา มหิงษาเดช (2555) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความมีน้ำใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านดอนอระราง ปีการศึกษา 2555 จำนวน 30 คน โดนการสุ่มอย่างง่าย โดยมีเครื่องมือวิจัยประกอบด้วย ชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความมีน้ำใจ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 และการทดสอบค่าที ผลการทดลองพบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมแนะแนวอยู่ที่ระดับ 86.00/87.33 และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีระดับความพึงพอใจในระดับมาก

นอกจากนี้ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับ ยุพาพรรณ ศิริอ้าย (2557, น. 83) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียดของเด็กกำพร้ามูลนิธิห้วยไคร้เด็กกำพร้า เชียงใหม่ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กกำพร้ามูลนิธิห้วยไคร้เด็กกำพร้า จำนวน 16 คนที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงละสุ่มอย่างง่ายสองกลุ่ม เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คนเท่ากัน โดยใช้เครื่องมือในการทดลองคือ ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด แบบวัดทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด และความเครียด และแบบวัดความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด สถิติที่ใช้ในการทดลองคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย การทดสอบวิลค็อกสัน และการทดสอบแมนนิตนีย์ ผลการทดลองพบว่าเด็กกำพร้าที่ได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะ

ชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียดมีคะแนนสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองที่ระดับ .05 เด็กกำพร้ากลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียดสูงกว่ากลุ่มควบคุม หลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ความพึงพอใจต่อการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียดในระดับมาก

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ผู้ที่นำกิจกรรมแนะแนวไปใช้ ควรศึกษาหลักการ ขั้นตอน ตลอดจนวิธีการ ดำเนินกิจกรรมอย่างละเอียด รวมทั้งควรมีประสบการณ์

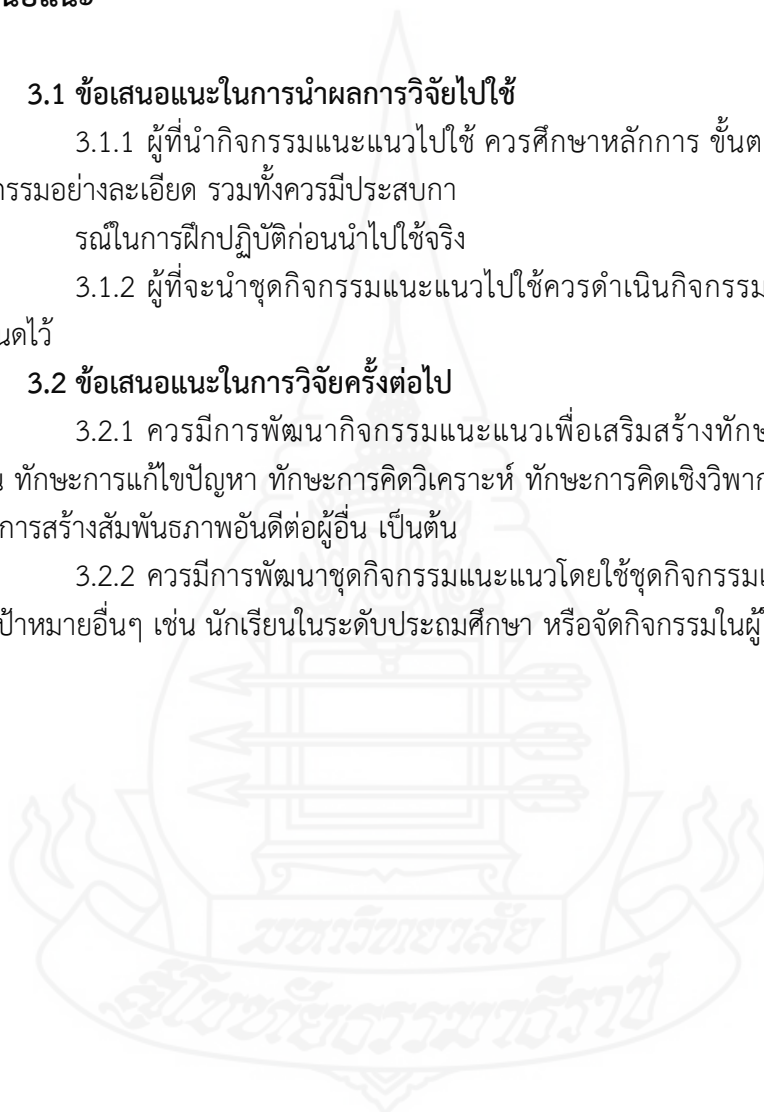
รณในการฝึกปฏิบัติก่อนนำไปใช้จริง

3.1.2 ผู้ที่จะนำชุดกิจกรรมแนะแนวไปใช้ควรดำเนินกิจกรรมตามแผนกิจกรรมที่ ผู้วิจัยกำหนดไว้

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการพัฒนากิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในด้านอื่น ๆ เพิ่มขึ้นเช่น ทักษะการแก้ไขปัญหา ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะการสื่อสาร และทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีต่อผู้อื่น เป็นต้น

3.2.2 ควรมีการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวไปประยุกต์ ใช้ในกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ เช่น นักเรียนในระดับประถมศึกษา หรือจัดกิจกรรมในผู้ใหญ่วัยทำงาน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ จินหน่อ. (2553). การใช้กิจกรรมการแนะแนวเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตด้าน การจัดการ เรียน เวลา และความสัมพันธ์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- แก้วใจ สิทธิศักดิ์. (2551). ผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตต่อพฤติกรรมการป้องกัน การใช้สารแอมเฟตามีนในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. (วิทยานิพนธ์ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ขวัญยืน มูลศรี. (2548). การสร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3). (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- จรรยา ลากศิริอนันต์กุล. (2543). การพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นผ่านชุมชนนักเรียนบ้านโป่ง ราชบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- จันทร์ ชุมเมืองปัก. (2547). กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ใน เอกสารการสอนชุดวิชาหลักการเรียนรู้และ เทคนิคการฝึกอบรม. หน่วยที่ 12. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- จอมขวัญ อร่ามกชกร. (2544). ผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตต่อการรับรู้ความสามารถของ ตนเองในการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสของนักเรียนหญิงวิทยาลัยอาชีวศึกษา เชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- ชุตินเตร อาษากิจ. (2552). ผลของโปรแกรมการปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริง ต่อการพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและทักษะการตัดสินใจของเด็กไร้สัญชาติ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ทิพย์สุดา โกยวาณิชย์ ประชา อินัง และดลดาว ปุณณานนท์. (2556). ผลของการปรึกษากลุ่ม ตามหลักโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของวัยรุ่น. วารสาร ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 24(2), 47-61.
- ธนพัชร แก้วปฎิมา. (2547). การพัฒนาแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ธมลวรรณ เหล่าวิทยานุรักษ์. (2545). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางสังคม ทักษะ ชีวิตด้านจิตพิสัย และพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

- นพวรรณ วงศ์วิชัยวัฒน์. (2547). การพัฒนาทักษะชีวิตในการปฏิบัติตนให้รอดพ้นจากปัญหาสังคม โดยใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- นฤมล ชำนิ, นิตยา เลิศสมพร, และ วิฑูรย์ สิริประเสริฐศิลป์. (2551). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโสนพิทยาคม อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร. (การศึกษาอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- นันทการ อิมผ่อง. (2552). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวควบคู่กับโปรแกรมดนตรีคลาสสิกที่มีผลต่อความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- นิธิตา หงษ์ขำ. (2549). การพัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิตระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา.
- บุษกรณีย์ สุวรรณรัตน์. (2554). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมขยันหมั่นเพียร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจะนะชนูปถัมภ์ จังหวัดสงขลา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- บุษกร อรรถโกมล. (2549). ผลของโปรแกรมทักษะชีวิตต่อการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ปวีณา ยอดสิน. (2551). ผลของการใช้โปรแกรมการแนะแนวการศึกษาและอาชีพตามทฤษฎีการตัดสินใจของเกแลตต์ ต่อการพัฒนาการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ผกามาศ ไชยวิสุทธิกุล. (2557). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อกระเป๋าเลียนแบบแบรนด์เนมของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร” วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ, 5(1), 97-115.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2546). การพัฒนาทักษะการให้บริการปรึกษา. ใน ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิตการแนะแนว. หน่วยที่ 5. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- พรทิพย์ ชื่นในเมือง. (2554). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.

- เพ็ญนภา กลุณภาดล. (2557). คุณภาพชีวิตครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นในจังหวัดชลบุรี. *Journal of Education Burapha University*, 25(1), 64–74.
- เพียงเพ็ญ เอี่ยมลลอ. (2542). ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการพัฒนาทักษะชีวิตในเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ภัทรภร รัตนวงศ์เจริญ. (2547). ประสิทธิภาพของโปรแกรมสุขศึกษาโดยการพัฒนาทักษะชีวิตที่มีต่อพฤติกรรมการป้องกันการเสพยาบ้า ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ภูมิภัทร ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. (2547). ผลของโปรแกรมแนะแนวกลุ่มต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและเปลี่ยนแปลงคคติดต่อ พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของเด็กและเยาวชนชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชนบ้านมุขิตา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- มีเรียม ชื่นสุวรรณ. (2554). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, กรุงเทพฯ.
- ยุพาพรรณ ศิริอ้าย. (2557). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด มุลินธิห้วงใยเด็กกำพร้า อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- รุ่งริชา โพธิ์ไต้. (2552). ผลของการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ฤกษ์ฤดี เสนเรือง. (2549). ความสามารถในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 ที่เรียนโดยวิธีอภิปัญญา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- วโรชา คล้ายแจ้ง. (2552). ผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเพศศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วารี คชศิลา. (2546). การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.

- วิทยา รอบคอบ. (2556). *การพัฒนาทักษะชีวิตโดยกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาสูบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในตำบลหนองไฮ อำเภอเมืองศรีสะเกษ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- วิทยา หล่อศิริ. (2556). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาและการตัดสินใจสำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรีในสถาบันการพลศึกษา*. (ดุขุฎีนิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขุฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- สกล วรเจริญศรี. (2550). *การศึกษาทักษะชีวิต และการสร้างโมเดลกลุ่มฝึกรบม เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนวัยรุ่น*. (ดุขุฎีนิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขุฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สัจจา ทาโต. (2550). *การมีเพศสัมพันธ์ก่อนเวลาอันควรของวัยรุ่นไทย*. *วารสารพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 1(2), 19.
- สมเดช มุงเมือง. (2555). *ทักษะชีวิต Gen 1032*. เชียงราย: สุตรไพศาลบิวเดอร์.
- สมร ทองดี และปราณี รามสุด. (2555). *แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว*. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา*. หน่วยที่ 9. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- สุพัตรา ถนอมรัตน์. (2554). *ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเบ็ญจมมานูสรณ์ จังหวัดจันทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- สุริยัน อ้นทองทิม. (2527). *พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของกลุ่มวัยรุ่นชาย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย*. *วารสารการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 7, 88-92
- สุรียาพร ชูเลิศ. (2550). *การพัฒนาเครื่องมือวัดทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาอุตสาหกรรมของ วิทยาลัยเทคนิค สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา.
- สุอาภา มหิงษาเดช. (2555). *การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความมีน้ำใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- เสาวภา ไพทยวัฒน์. (2546). *ทักษะชีวิตกับการดำรงตนในสังคม*. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาทักษะชีวิต*. หน่วยที่ 1. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศิลปศาสตร์.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559*. สืบค้นจาก http://www.odd.go.th/files/FilesFolders/Documents/475ef649-a2a1-4355-a038-106c03f1476a__O.pdf
- อมรรัตน์ อุ๋นจิตร. (2547). *ผลของการใช้โปรแกรมการแนะแนวการศึกษาและอาชีพตามแบบพุทธปัญญาสารสนเทศต่อการพัฒนาการรู้คิดแห่งตนและความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.*
- อลิสสา กรุณะสุวรรณ. (2552). *ผลของชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกพานิชยการ วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.*
- อัจฉรา อินโต. (2551). *ผลของกลุ่มจิตศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการตัดสินใจเชิงจริยธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.*
- อารีพรรณ อะทะวงษา. (2553). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย จังหวัดเชียงราย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.*
- อุญณี ลิลตผลาน. (2551). *การวิจัยและพัฒนาแบบฝึกทักษะการตัดสินใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารเวลา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย: การประยุกต์ใช้ทฤษฎีเกม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.*
- อุรปริย์ เกิดในมงคล. (2557). *การศึกษาและพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความหวังทางการศึกษาของนักเรียนวัยรุ่น. (ดุขฎีนิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.*
- Alberta Curriculum Branch. (1986). *Health and Personal Life Skills: Curriculum Guide*. Alberta, Canada.
- Ansell, Dorothy, Joan Morse, Kimberly A. Nollan, and Ray Hoskins. (2004). *Life Skills Guidebook*. Seattle, WA, USA.
- Beers, Peter J., Henry P.A. Boshuizen, Paul A. Kirschner, and Wim H. Gijsselaers. (2006). *Common Ground, Complex Problem and Decision Making. Group Decision and Negotiation, 15, 529–56.*
- Bloisi, Wendy, Curtis Cook, and Phillip L Hunsaker. (2003). *Ethical Problem-Solving and Decision-Making*. In *Management and Organizational Behaviors: European Edition*. Vol. 2003. Liverpool, England: Better world book Ltd.

- Botvin, Gilbert, and Lori Wolfgang Kantor. (2000). Preventing Alcohol and Tobacco Use through Life Skills Training: Theory, Methods, and Empirical Findings. *Alcohol Research & Health*, 24(4), 250–57.
- Briones, Judith. (2007). *A Stress Management and Coping Skills Classroom Guidance Program for Elementary School Students*. (Dissertation of Doctor of Philosophy, Graduate School of Education). Texas A&M University. Texas, USA:
- Carson, Sarah A. (2010). *Life Skills Development and Transfer through High School Sport Participation: How Life Lessons Are Taught and Brought to Life*. (Dissertation of Doctor of Philosophy in Kinesiology). Michigan State University, Michigan, USA:
- Chachtman, Zipora, Merav Levy, and Judy Leichtentritt. (2005). “Impact of Life Skills Training on Teachers’ Perceived Environment and Self-Efficacy.” *The Journal of Educational Research*. 98,3(January - February): 144-154
- Courtney, Mark, Andrew Zinn, and Erica Zielewski. (2008). *Evaluation of the Life Skills Training Program, Los Angeles County, California: Final Report*. Washington, D.C., USA: U.S. Department of Health and Human Services, Administration for Children and Families.
- Elkins, Irene J., Matt McGue, Steve Malone, and William G. Iacono. (2004). The Effect of Parental Alcohol and Drug Disorders on Adolescent Personality. *American Journal of Psychiatry*, 161(4), 670–676.
- Elster, Arthur B., and Michael E. Lamb. (2013). *Adolescent Fatherhood*. Hillsdale, New Jersey, USA: Lawrence Erlbaum Associates.
- Emergency Management Institute. (2005). *Decision Making and Problem Solving: Independent Study*. MA, USA.
- Hahn, Ellen J., Melody Power Noland, Mary Kay Rayens, and Dawn Myers Christie. (2002). Efficacy of Training and Fidelity of Implementation of the Life Skills Training Program. *The Journal of School Health*, 72(7), 282-387.
- Hanbury, Clare. (2008). *The Life Skill Handbook: An Active Learning Handbook for Working with Children and Young People*. Cambridge, United Kingdom.
- Hanbury, Clare, and Tina Malti. (2011). *Monitoring and Evaluating Life Skills for Youth Development: Volume 1 the Guideline*. Zurich, Switzerland: Jacob Foundation.
- Hendricks, Pat. (1998). List of Life Skill Definitions and Components. In *4-H Life Skill Inventory: Targeting Life Skills Model*. Iowa, USA: Iowa State University.

- Hess, James D., and Arnold C. Bacigalupo. (2011). Enhancing Decisions and Decision-Making Processes through the Application of Emotional Intelligence Skills. *Management Decision*, 49(5), 710–21.
- Holder, Shanna Marie. (2010). *Leadership and Decision-Making Life Skills Development in Mississippi 4-H Shooting Sports Participants*. (Thesis Master of Science in Agriculture Information Science Education). Department of Human Sciences, Mississippi State University, USA.
- Hoy, Wayne K., and John C. Tarter. (2004). *Administrator Solving the Problem of Practice: Decision-Making Concepts, Case, and Consequence*. (2nd ed.). USA: Pearson Education.
- Kanjana Punyapet. (2005). *Effectiveness of the Life Skills Development Program on Heterosexual Relationship among Pratomsuksa 5 Students in Bangkok Metropolis*. (Thesis Master of Science in Public Health Public Health Nursing Faculty of Graduate Studies) Mahidol University, Thailand.
- Kupersmidt, Janis B., Tracy M. Scull, and Jessica W. Benson. (2012). Improving Media Message Interpretation Processing Skills to Promote Healthy Decision Making About Substance Use: The Effects of the Middle School Media Ready Curriculum. *Journal of Health Communication*, 17(5), 546–563.
- Lilly, Philip G. (2006). *Decision-Making Training for Church Survival at Frist Baptist Church Dayton*. (Dissertation of Doctor Degree of Ministry United Theological Seminary). Ohio, USA.
- Lorentzen, Brenda L. (2008). *Effect of Family Group Decision Making in a Voluntary Family Maintenance Program*. (Dissertation of Doctor of Philosophy in Social Welfare) Graduate Division, University of California, Berkeley.
- Lunenburg, Fres C. (2010). The Decision Making Process. *National Forum of Educational Administration and Supervision Journal*, 27, 1–12.
- Lynch, Courtney Jane. (2007). *Exploring the Implementation of a Life Skills Training Program for Adolescents in the Texas Foster Care System*. (Dissertation of Doctor of Philosophy) the Graduate School of the University of Texas at Austin.
- Pan American Health Organization. (2001). *Life Skills Approach to Child and Adolescent Healthy Human Development*. Washington D.C., USA.
- Roaten, Gail Ann Kelley. (2004). *The Effect of a Career Development Intervention on the Career Decision-Making Skills of High School Students*. (Dissertation of Doctor of Philosophy). The Graduate School of Education, Texas A&M University.

- Shea, Peter. (2011). *Life Skills Development in Junior Secondary Students from Hong Kong with Specific Learning Difficulties*. (Clinical Dissertation of Doctor of Psychology, The California School of Professional Psychology). Alliant International University, Hong Kong
- Smith, Edward A., John D. Swisher, and Judith R. Vicary. (2004). Evaluation of Life Skills Training and Infused-Life Skills Training and Infuse-Life Skills Training in a Rural Setting: Outcomes at Two Years. *Journal of Alcohol and Drug Education*, 48(1), 51-70.
- Starkel, Rebecca L. (2007). *Effect of Decision Making Training on Jury Performance*. (Apply Social Psychology programs, Faculty of the Graduation School). Loyola University, USA.
- Stott, Kathryn A. (2004). An Evaluation of a Service-Learning Approach to Assist in Achieving the Goals of a Comprehensive Guidance Program. (Dissertation of Doctor of Philosophy Department of Counseling Psychology and Special Education) Brigham Young University, USA.
- Sumaj Kitisurakulchai. (2008). *Development of Life Skill and Morality with Buddhist Model Applied to Prevention of Drug Abuse: A Case Study in Secondary Level Schools in Nakhon Pathom Province*. (Thesis Master of Arts in Addictionology Faculty of Graduate Studies). Mahidol University, Thailand.
- Swizer, Anne C. (2009). *Assessing Changes in High School Students' Environmental Decision Making Skills: Some Methodological Contributions*. (Dissertation of Doctor of Philosophy in Education) University of Michigan, USA.
- United Nations. (2003). *Life Skills Training Guide for Life Skills Training Guide for HIV/AIDS and Substance Use Prevention*. New York, USA.
- _____. (2004). *World Youth Report 2003*. New York, USA.
- _____. (2005). *World Youth Report 2005: Young People Today, and in 2015*. New York, USA.
- _____. (2009). *Strengthening Life Skills for Positive Youth Health Behaviors: An Overview and Discussion Paper*. Bangkok, Thailand.
- Williamson, Daria. (2006). *The Effect of a Career Education Mini-Course on the Career Decision-Making Skills of High School Students*. (Dissertation of Doctor of Education) University of West Georgia, USA.
- World Health Organization. (2003). *Skills for Health: Skills-based health education including life skill, An important component of a Child -Friendly/Health-Promoting School*. In Information Series on School health. Geneva, Switzerland.

World Health Organization. (1999). *Partners in Life Skills Education*. In United Nations Inter-Agency Meeting. Geneva, Switzerland.

_____. (1997). *Program on Mental Health: Life Skills Education in Schools*. Geneva, Switzerland.

Yuen, Man-Tak. (2003). *Life Skills Development and Comprehensive Guidance Program: Theories and Practice*. Hong Kong, China.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

1. นางไพรดา วาร์นาโด
 วุฒิการศึกษา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (จิตวิทยาการปรึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 ตำแหน่ง นักจิตวิทยาคลินิก
 สถานที่ทำงาน ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2. นางยุพาพรรณ ศิริอ้าย
 วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา)
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
 ตำแหน่ง นักกิจกรรมบำบัด
 สถานที่ทำงาน ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3. นางพรสวรรค์ ภัทรบรรพต
 วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา)
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
 ตำแหน่ง ครูแนะแนว
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ที่ 23 จังหวัดพิษณุโลก

4. นายจักรดุลย์ มนต์รีกุล ณ ออยุธยา
 วุฒิการศึกษา 2557 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา)
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
 ตำแหน่ง ครูแนะแนว
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนบางปะอิน “ราชานุเคราะห์ 1” จังหวัดอยุธยา

5. นางจารุวรรณ แสงด้วง
 วุฒิการศึกษา 2556 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา)
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
 ตำแหน่ง ครู กศ. 1
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนสวนบุญโญปถัมภ์ จังหวัดลำพูน

ภาคผนวก ข
เครื่องมือวิจัย

แบบวัดทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

คำชี้แจง

1. แบบวัดมีจำนวนทั้งหมด 42 ข้อ
2. ขอให้ท่านโปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อว่าตรงกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นกับท่านมากน้อยเพียงใด

3. ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งแบ่งเป็นระดับดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงน้อยที่สุด

4. ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
เมื่อฉันต้องทำการตัดสินใจฉันมีความสุข		✓			

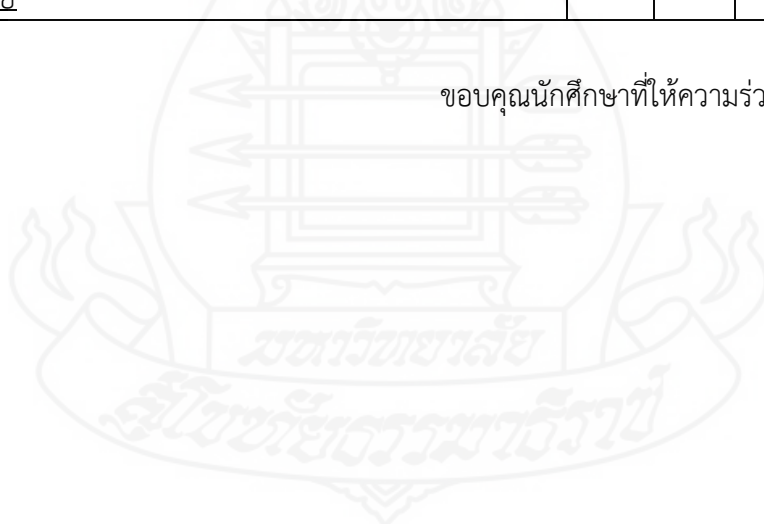
5. คำตอบที่ท่านตอบไม่มีคำตอบใดผิดหรือถูก ให้ตอบทุกข้อ หากขาดข้อใดข้อหนึ่งจะทำให้แบบวัดนี้ไม่สมบูรณ์และไม่สามารถนำไปวิเคราะห์ได้

ข้อ	หัวข้อ	ระดับความเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การรวบรวมข้อเท็จจริง						
1	ก่อนที่จะตัดสินใจสิ่งใดฉันจะต้องมีข้อมูลมากพอเสียก่อน					
2	ในการตัดสินใจฉันจะนึกถึงเป้าหมายในชีวิตก่อน					
3	ก่อนที่จะตัดสินใจอะไรลงไปฉันต้องหาเหตุผลก่อน					
4	เมื่อมีเรื่องที่ยากที่จะต้องตัดสินใจฉันรู้ว่าฉันจะสามารถปรึกษาใคร					
5	ฉันตัดสินใจอะไรหุนหันพลันแล่น					
6	ฉันไม่สามารถจัดอันดับความสำคัญได้ว่าควรทำอย่างไรก่อนหลัง					
7	เป็นเรื่องที่ยากที่ฉันจะสามารถตระหนักถึงความต้องการของผู้อื่นก่อนการตัดสินใจ					
การแยกประเด็นปัญหาที่ต้องตัดสินใจ						
8	เมื่อฉันยังไม่รู้สาเหตุของปัญหาฉันจะยังไม่ตัดสินใจแก้ไขปัญหา					
9	ฉันมองปัญหาอย่างรอบด้านเสมอ					
10	เมื่อปัญหาใดเกิดขึ้นบ่อยครั้งฉันรู้ว่าปัญหานั้นต้องได้รับการแก้ไข					
11	เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นฉันจะทราบว่าจะอะไรเป็นสาเหตุของปัญหานั้น					
12	ฉันเชื่อว่าเมื่อมีปัญหาต้องรีบแก้ไขเพื่อไม่ให้ปัญหานั้นบานปลาย					
13	หากปราศจากหลักฐานฉันก็ไม่ปักใจเชื่อเรื่องอะไรเลย					
14	บ่อยครั้งที่ฉันตัดสินใจฉันทำตามอารมณ์ความรู้สึก					
การหาทางเลือก						
15	ฉันใช้ความคิดในการสร้างทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหา					
16	ฉันรับฟังความคิดเห็นของคนรอบข้างก่อนที่จะทำการแก้ไขปัญหา					
17	เมื่อคนรอบข้างเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหานั้นรับฟังด้วยดี					

ข้อ	หัวข้อ	ระดับความเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การหาทางเลือก						
18	ฉันยินดีรับฟังเมื่อผู้อื่นตำหนิในแนวทางการแก้ปัญหาของฉัน					
19	ความเห็นของผู้อื่นที่เสนอแนวทางแก้ไขปัญหามีค่าต่อฉัน					
20	ฉันใช้วิธีการระดมสมองเพื่อเลือกแนวทางแก้ไขปัญหา					
21	ฉันมีวิธีการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย					
22	ฉันไม่ชอบให้คนอื่นแนะนำฉันในการทำสิ่งต่างๆ					
23	ฉันไม่รับฟังความคิดเห็นใหม่ๆที่ฉันไม่เคยได้รับรู้มาก่อน					
24	ฉันไม่รู้ว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นเมื่อตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหาแบบนั้น					
25	เมื่อมีหลายคนตัดสินใจแก้ไขปัญหาร่วมกันทำให้เสียเวลา					
26	ฉันไม่ชอบการทำงานเป็นกลุ่ม เพราะคิดว่ามากคนก็มากความ					
การตัดสินใจ						
27	ฉันตระหนักถึงความจำเป็นในการพิจารณาทางเลือกที่หลากหลายก่อนการตัดสินใจ					
28	ฉันคำนึงถึงผลกระทบของแต่ละทางเลือกก่อนตัดสินใจ					
29	เมื่อทางเลือกใดอาจเกิดผลในทางลบฉันจะไม่เลือกทางนั้น					
30	ฉันนึกถึงผู้ที่อาจจะได้รับผลกระทบก่อนเสมอในการตัดสินใจเลือกแนวทางนั้น					
31	ฉันคาดคะเนถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นได้จากการแก้ไขปัญหานั้น					
32	ฉันคิดถึงข้อดีและข้อเสียที่เกิดขึ้นก่อนการตัดสินใจแก้ไขปัญหา					
33	หากแนวทางใดมีเหตุผลที่ดีกว่าแนวทางอื่นฉันจะเลือกทางนั้น					

ข้อ	หัวข้อ	ระดับความเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การประเมินผล						
34	ฉันเห็นผลที่ได้รับจากการตัดสินใจ					
35	ฉันเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นกับแผนการที่วางไว้					
36	ฉันรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผลหลังจากได้รับผลจากการตัดสินใจ					
37	ฉันประเมินผลของการตัดสินใจที่เกิดขึ้นได้					
38	ฉันมีความสุขเมื่อการตัดสินใจเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้					
39	ฉันสามารถประเมินว่าได้ถึงผลที่เกิดขึ้นว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้					
40	เมื่อพบว่าผลที่ออกมาจากการตัดสินใจไม่เป็นอย่างที่หวังฉันพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง					
41	ฉันประเมินผลของการตัดสินใจอย่างมีสติ					
42	การที่จะยอมรับว่าตัดสินใจผิดพลาดเป็นเรื่องที่ <u>น่าอาย</u>					

ขอบคุณนักศึกษาที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ค

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

กิจกรรมที่ 1

1. ชื่อกิจกรรม ปฐมนิเทศ: จุดเริ่มต้นของการตัดสินใจ
2. ระยะเวลาที่ใช้ 50 นาที
3. แนวคิด

การสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาด้วยกันเองและกับอาจารย์ ทำการรู้จักนักศึกษาเป็นรายบุคคล แล้วชี้แจงวัตถุประสงค์ และบอกกติกาของการเข้าร่วมกลุ่ม ช่วยให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน จะทำให้เกิดความคุ้นเคยกัน และทำให้กิจกรรมแนวสำเร็จตามวัตถุประสงค์ (Emergency Management Institute. (2005:1.1). Decision Making and Problem Solving: Independent Study. MA, USA.)

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 4.1 เพื่อนักศึกษาสามารถบอกถึงวัตถุประสงค์ของการร่วมกิจกรรมได้
- 4.2 เพื่อนักศึกษาสามารถอธิบายกติกาของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มได้

5. สื่อ อุปกรณ์

5.1 กำหนดการเข้าร่วมกิจกรรม	จำนวน	15	ชุด
5.2 กระดาษเปล่า พร้อม ดินสอ	จำนวน	15	ชุด
5.3 ป้ายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม	จำนวน	15	ชุด
5.4 โหมมพรหม	จำนวน	1	ใบ
5.5 ใบงาน ที่ 1	จำนวน	15	ชุด

6. ขั้นตอนกิจกรรม

6.1 ชี้นำสู่กิจกรรม

6.1.1 อาจารย์ แนะนำตนเองและกล่าวต้อนรับนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมทุกคน

6.1.2 เกมนำสู่กิจกรรม เกมเรื่องจริงหรืออภินิยาย ให้นักศึกษาเขียน 3 ข้อเกี่ยวกับตนเอง โดยมี 1 ข้อที่เป็นความจริง และอีก 2 ข้อที่ไม่ใช่ความจริงที่ออกไปในทางตลกขบขัน หลังจากนั้น ให้แต่ละคนทายคนที่อยู่ใกล้ตัวให้ถูก ว่าข้อใดคือความจริง เมื่อครบ 5 ข้อแล้วให้นั่งลง หลังจากทุกคนนั่งลงแล้วให้ เลือกออกมา 2-3 คนเพื่อแสดงเรื่องจริงหรืออภินิยายของนักศึกษา

6.2 ขั้นตอนกิจกรรม

6.2.1 ให้นักศึกษานั่งล้อมกันเป็นวงกลม อธิบายว่า “การที่ทุกคนมารวมกันในครั้งนี้ นอกจากประโยชน์ที่ได้รับจากการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันแล้วกิจกรรมกลุ่มนี้จะก่อให้เกิดจุดเริ่มต้นมิตรภาพแก่กันและกัน เป็นโครงข่ายเหมือนใยแมงมุม วันนี้อยู่ระหว่างที่เรารู้จักกันเราจะสานสายใยแห่งความผูกพัน”

จากนั้นให้นักศึกษาคนแรกโยนโหมมพรหมไปหาคนที่อยู่ฝั่งตรงกันข้าม พร้อมกับถามคำถามที่เตรียมไว้คนละ 1 คำถาม เกมนี้ฝึกให้เขาคิดหาเหตุผลในการตัดสินใจ (ดูจากใบงาน ที่ 1) จากนั้นเมื่อตอบคำถามแล้วให้ โยนไปหาอีกคนหนึ่ง ถามคำถามและโยนไปมาเรื่อยๆเป็นใยแมงมุมจนครบทุกคน

6.2.2 อธิบายถึงจุดประสงค์ของการจัดกิจกรรมแนะแนวในครั้งนี้ แจกกำหนดการจัดกิจกรรมแนะแนว บอกถึงสิ่งที่นักศึกษาจะได้รับจากการเข้าร่วม แบ่งกลุ่ม เป็นสี่กลุ่มและให้นักศึกษาระดมความคิดที่จะร่างกฎระเบียบของการร่วมกิจกรรมนี้ และมีข้อตกลงร่วมกันว่า “เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมครบ 12 ครั้งจะได้รับใบประกาศฯ” จากนั้นให้นักศึกษาทบทวนกฎร่วมกัน และหากเห็นด้วยให้นักศึกษาทุกคนลงชื่อ ตีตกระดาษนี้ไว้ในห้องจัดกิจกรรม

6.3 ขั้นสรุป

6.3.1 เน้นให้นักศึกษา ตระหนักถึง ความสำคัญของมิตรภาพ และการสร้างเครือข่าย เพื่อช่วยเหลือกันและกัน และการที่เรารู้จักใครบางคนในรายละเอียดของเขาอาจจะช่วยเขาได้ ขอความร่วมมือให้เข้าร่วมกิจกรรมให้ครบทุกครั้ง ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาอย่างแน่นอน

7. การประเมินผล

- 7.1 สังเกตความสนใจ ความตั้งใจในการรับฟังรับฟัง ชักถาม และการตอบคำถาม
- 7.2 สังเกตการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

ใบงานที่ 1

คำชี้แจง: ให้นักศึกษาใช้คำถามที่ให้มานี้เพื่อใช้ในการเล่นเกม

เกม สายใยความผูกพัน

1. ถ้าเกิดไฟไหม้ ของสามอย่างที่จะหยิบออกมาคืออะไร เพราะอะไร
2. หากไปรับประทานอาหารที่บ้านแฟนเป็นครั้งแรกและตักเจอแมลงวันในแกงคุณจะทำอย่างไร เพราะอะไร
3. ถ้าย้อนเวลากลับไปแก้ไขอดีตได้จะแก้ไขอะไร เพราะอะไร
4. ถ้าคุณมีอำนาจแก้ไขปัญหาในโลกได้ คุณจะแก้ปัญหาใด เพราะอะไร

กิจกรรมที่ 2

1. **ชื่อกิจกรรม** การรวบรวมข้อเท็จจริง: ข้อมูลสำหรับการตัดสินใจ

2. **ระยะเวลาที่ใช้** 50 นาที

3. **แนวคิด**

ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจเป็นทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตในทุกช่วงวัย การเรียนรู้ทักษะนี้และการรู้จักกระบวนการการตัดสินใจ เป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจที่ประสบความสำเร็จ และ ในการทำการตัดสินใจจำเป็นต้องมีข้อมูลครบถ้วนในเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ ในกิจกรรมนี้ นักศึกษาจะเรียนรู้ถึงข้อมูลที่จำเป็นว่าข้อมูลใดบ้างที่ต้องรวบรวมก่อนการตัดสินใจ (Emergency Management Institute. (2005: 2.12). Decision Making and Problem Solving: Independent Study. MA, USA.)

4. **จุดประสงค์การเรียนรู้**

4.1 เพื่อให้ นักศึกษาสามารถอธิบาย ความหมาย ความสำคัญของทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจได้

4.2 เพื่อให้ นักศึกษาสามารถ บอกกระบวนการการตัดสินใจที่ประสบความสำเร็จได้

4.3 เพื่อให้ นักศึกษาสามารถ บอกข้อมูลที่จำเป็นในการตัดสินใจ และ รู้ถึงแหล่งข้อมูลที่จะนำมาประกอบการตัดสินใจ สามารถนำข้อมูลที่จำเป็นมาใช้ในการตัดสินใจได้

5. **สื่อ อุปกรณ์**

5.1 ใบความรู้ ที่ 1, 2 จำนวน 15 ชุด

5.2 ใบงาน ที่ 1, 2 จำนวน 15 ชุด

6. **ขั้นตอนกิจกรรม**

6.1 **ขั้นนำสู่กิจกรรม** ให้นักศึกษา 5 นาที แจกกระดาษ และดินสอ เล่าเรื่องต่อไปนี้ให้ฟัง “นักศึกษาต้องไปทำงานบนเกาะแห่งหนึ่งเป็นเวลา 1 ปี มีกฎว่า นักศึกษาสามารถนำ เพลงไปฟังได้ 1 เพลง หนังสือไปด้วย 1 เล่ม และ ของมีค่า 1 ชิ้น นักศึกษาจะเอาสิ่งใดไป เพราะอะไร” เมื่อหมดเวลา ให้แต่ละคนมีโอกาสได้บอกว่าจะนำส่งใดไปด้วย อธิบายว่า เรื่องสำคัญๆในชีวิต จำเป็นต้องใช้กระบวนการ หรือ วิธีการในการตัดสินใจ

6.2 **ขั้นดำเนินกิจกรรม**

6.2.1 อธิบายถึงความสำคัญ และความหมายของ การตัดสินใจตาม ใบความรู้ที่ 1, 2 และ ใบงาน ที่ 1, 2 แจกตารางในการวางแผนให้กับนักศึกษา อธิบายที่ละขั้นตอนถึงการวางแผนเป้าหมายระยะสั้นและระยะยาว จากนั้นให้นักศึกษา 20 นาที เพื่อกำหนดข้อมูลลงใน ตารางการวางแผน ให้นักศึกษาออกมาอธิบายกับกลุ่มถึงเป้าหมายจำนวน 3-4 คน

6.2.2 สอบถามนักศึกษว่าในแต่ละวันมีการตัดสินใจอย่างไรบ้าง และในสถานการณ์ที่ยากลำบากมีขั้นตอน หรือกระบวนการ การตัดสินใจอย่างไร สอบถามนักศึกษาจำนวน 2 คนว่ามีวิธีการอย่างไร จากนั้น อธิบาย POWER Model ตามใบงาน

จากนั้นให้นักศึกษา จับคู่ ฝึกการใช้ POWER Model ในการตัดสินใจ จากตัวอย่างที่ให้ ในใบงานที่ 2 ให้เวลา 10 นาที จากนั้นให้กลับมาในกลุ่มใหญ่ และอภิปรายถึงการใช้ POWER Model ในการตัดสินใจ

6.3 ขั้นสรุป

6.3.1 ให้นักศึกษานั่งเป็นวงกลม อาจารย์กล่าวกับนักศึกษาจากนั้นอาจารย์อธิบายว่าการที่มีเป้าหมายที่ชัดเจน มีค่านิยมที่แน่นอน จะช่วยในการตัดสินใจที่ง่ายขึ้น และการตัดสินใจตามกระบวนการ POWER Model เป็น ขั้นตอนการตัดสินใจที่ช่วยให้ผู้ตัดสินใจมีการตัดสินใจที่มีคุณภาพ และการประยุกต์สิ่งที่เราเรียนรู้ กับชีวิตของตน

6.3.2 ให้นักศึกษาได้มีโอกาสพูดที่ละคน จากนั้นนัดหมายการร่วมกิจกรรมแนะแนวครั้งต่อไป

7. การประเมินผล

7.1 สังเกตความสนใจ ความตั้งใจในการรับฟังรับฟัง ชักถาม และการตอบคำถาม

7.2 สังเกตการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

ใบความรู้ที่ 1

“เป้าหมายชีวิต”

1. เป้าหมายชีวิตระยะสั้น

คือเป้าหมายที่มีระยะเวลาที่จะสิ้นสุดเป็นช่วงเวลาสั้นๆ ประมาณ 6 เดือน ยกตัวอย่างเช่น

“ฉันจะทำบ้านให้สะอาดและเป็นระเบียบ”

“ฉันต้องสอบชิงทุนการศึกษาให้ได้”

“ฉันจะเล่นเพลงที่ฉันชอบด้วยกีตาร์ให้ได้”

2. เป้าหมายชีวิตระยะยาว

เป็นเป้าหมายของชีวิตที่อยากจะทำให้สำเร็จในช่วงระยะเวลา 1 ปี หรือมากกว่านั้น ยกตัวอย่างเช่น

“ฉันจะตั้งใจเรียนให้จบเพื่อประกอบอาชีพในฝันของฉัน”

“ฉันจะตั้งใจทำงานเพื่อให้เจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน”

“ฉันจะหารายได้พิเศษช่วงปิดเทอม”

ในใบงานนักศึกษาจะได้รับ ตารางเป้าหมาย ซึ่งจะช่วยให้ นักศึกษาสามารถเน้นถึงการมีเป้าหมายที่ถูกต้องเพื่อใช้ในการตัดสินใจ กระบวนการตั้งเป้าหมายประกอบไปด้วย

การแยกแยะเป้าหมาย เป็นการแยกแยะว่าเป้าหมายใดเป็นเป้าหมายระยะสั้นหรือเป้าหมายระยะยาว ยกตัวอย่างเช่น การสอบให้ผ่าน คือเป้าหมายระยะสั้นโดยให้ระยะเวลาจากเริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดเป็นตัวตัดสิน

การตระหนักถึงคุณค่าของการบรรลุเป้าหมาย ในการวางแผนชีวิตนั้นการที่เห็นว่าสิ่งที่พยายามนั้นมีคุณค่าเพียงใดก็เป็นแรงจูงใจให้พยายามเพื่อบรรลุเป้าหมายนั้นได้ เช่น

“หากฉันสอบผ่านฉันจะได้เกรดที่ดี ซึ่งส่งผลกับการขอทุนการศึกษา และ การขอทุนเรียนต่อต่างประเทศ”

การตระหนักถึงอุปสรรคที่ขัดขวาง การรู้ล่วงหน้าถึงอุปสรรคที่จะมาถึงระหว่างการทำตามเป้าหมาย จะช่วยให้หาวิธีการเพื่อแก้ไขอุปสรรคที่มาขัดขวางได้ และทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้ในที่สุด เช่น “ถ้าฉันไม่เข้าเรียน หรือไม่ท่องตำรา ฉันจะได้คะแนนสอบไม่ดี” หรือ “ถ้าฉันทำกิจกรรมหรือ เที่ยวเล่นมากเกินไป จนไม่มีเวลาอ่านหนังสือ จะทำให้ไม่สามารถ สอบผ่านด้วยคะแนนที่สูงได้”

การค้นหาสิ่งที่ต้องทำเพื่อจะบรรลุเป้าหมาย เป็นปัจจัยสำคัญเพราะจะช่วยให้การกระทำของเรายังอยู่ในทางไปสู่จุดมุ่งหมาย เช่น “ฉันต้อง เรียนภาษาให้มากกว่านี้เพื่อจะสามารถสอบผ่าน เพื่อไปเรียนที่ต่างประเทศช่วงปิดเทอม”

ค้นหาแรงบันดาลใจ ในการพยายามทำตามแผนการเพื่อบรรลุเป้าหมาย อาจจะมีช่วงเวลาที่ยืดออก การรู้จักแหล่งที่มาของแรงบันดาลใจ จะทำให้สามารถบรรลุเป้าหมาย แม้เกิดอุปสรรค เช่น “พ่อ และแม่ รอคอยเห็นความสำเร็จของเรา” หรือ “หากฉันมีความรู้ด้านภาษามีประสบการณ์การทำงานในต่างประเทศ จะทำให้โอกาสในการทำงานเป็นวิศวกรในบริษัทหรือองค์กรที่มีชื่อเสียง”

แผนปฏิบัติการ การวางแผนจำเป็นต้องมีแผนปฏิบัติการหรือ Action Plan เพื่อเปลี่ยนจากความคิด เป็นการกระทำ โดยเขียนแผนการออกมาเป็นขั้นตอน เรียงตามลำดับก่อนหลัง ยกตัวอย่างเช่น “อันดับแรกต้องทำตารางการอ่านหนังสือ ลงทะเบียนเรียน และอ่านหนังสือวันละ สามชั่วโมง จนกว่าจะถึงวันสอบ”

กำหนดเวลาแล้วเสร็จ การมีกำหนดเวลาที่แน่นอนช่วยให้การทำตามแผนเป็นไปได้ด้วยดี และเป็นแรงกระตุ้นอีกทางให้ ทำตามแผนที่วางไว้ เช่น “จะมีการสอบในอีกสามเดือนดังนั้นฉันจะบรรลุเป้าหมายนี้วันที่..... (เขียนวันที่จะต้องสอบลงในช่องว่าง)

ใบความรู้ที่ 2

ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

ความหมาย และ ความสำคัญ

ทักษะชีวิตคือ ความสามารถของบุคคลในการปรับตัวกับสภาพแวดล้อม โดยมีพฤติกรรมในทางที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อสามารถดำเนินชีวิตได้ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีความสามารถในการจัดการกับสถานการณ์รอบตัวได้ถูกต้องเหมาะสม และเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตได้อย่างมีความสุข

ทักษะการตัดสินใจ เป็นทักษะที่ช่วยให้เผชิญกับการตัดสินใจต่างๆ เกี่ยวกับชีวิต ความสามารถในการรับรู้สาเหตุทางเลือก สามารถวิเคราะห์ถึงข้อดีและข้อเสียของทางเลือก ได้อย่างเหมาะสม

การตัดสินใจมีความสำคัญอย่างมากในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพราะการตัดสินใจที่เหมาะสมและดีที่สุด เป็นสิ่งที่ช่วยรักษาชีวิต การงานและทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ที่ทำการตัดสินใจ

กระบวนการการตัดสินใจ

ในชีวิตประจำวันเราทุกคนต่างตัดสินใจตลอดเวลา เช่น เสื้อผ้าที่จะสวมใส่ อาหารที่จะรับประทาน หรือตัดสินใจจะทำอะไรหรือ กับใคร ในสถานการณ์ที่การตัดสินใจยากลำบากนั้น จำเป็นต้องมีกระบวนการซึ่งมีดังต่อไปนี้

ขั้นตอนในการทำการตัดสินใจ

1. รู้ถึงปัญหา อะไรคือสาเหตุ และ ทำไมจึงเกิดขึ้น
2. พิจารณาทางเลือกที่หลากหลาย หาทางเลือกที่มากกว่า หนึ่งวิธีเพื่อแก้ปัญหา
3. พิจารณาถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากแต่ละทางเลือก ว่ากระทบกับตนเอง ครอบครัว เพื่อน และบุคคลอื่นอย่างไร
4. เลือกทางออกที่ดีที่สุด
5. นำทางเลือกไปสู่การปฏิบัติ

โดยแต่ละขั้นตอนสามารถอธิบายได้โดยใช้อักษรย่อ P.O.W.E.R. Model

P = PROBLEM ปัญหา ขั้นที่ 1 หยุดและพุดถึงปัญหา

O = OPTIONS ทางเลือก ขั้นที่ 2 คิดถึงทางเลือก ที่จะทำให้ ยิ่งทางเลือกมากเท่าไร ก็จะดีมากเท่านั้น

W = WEIGH ชั่งน้ำหนัก ขั้นที่ 3 มองหาสิ่งที่ดีๆ และชั่งน้ำหนักกับสิ่งที่ไม่ดี เทียบกับเป้าหมายและค่านิยม

E = ELECT เลือก ขั้นที่ 4 เลือก ทางเลือกที่ดีที่สุด ขอคำแนะนำกับคนที่เคารพนับถือ เพื่อหาทางออก โดยทางออกนั้นยังคงรักษาค่านิยม และเป้าหมายที่มี

R = REFLECT สะท้อน ขั้นที่ 5 สะท้อนหรือคิดว่าจะเกิดอะไรขึ้นจากการตัดสินใจ ว่าเป็นทางเลือกที่ดีหรือไม่ เรียนรู้อะไรจากการตัดสินใจในครั้งนั้น

(Emergency Management Institute. (2005:2.13). Decision Making and Problem Solving: Independent Study. MA, USA.)

(Bloisi, Wendy, Curtis Cook, and Phillip L Hunsaker. (2003). “Ethical Problem-Solving and Decision-Making.” In Management and Organizational Behavior: European Edition. Vol. 2003. Liverpool, England: Better world book Ltd.)

ใบงานที่ 1

คำชี้แจง : ให้นักศึกษาเขียนเป้าหมายระยะสั้นและระยะยาวของตนเองในตารางที่กำหนดให้

เป้าหมายระยะสั้น	เป้าหมายระยะยาว
ผลจากการบรรลุเป้าหมายนี้คือ	ผลจากการบรรลุเป้าหมายนี้คือ
อุปสรรคที่พบ	อุปสรรคที่พบ
สิ่งที่ต้องทำ	สิ่งที่ต้องทำ
แรงบันดาลใจของฉัน	แรงบันดาลใจของฉัน
แผนการปฏิบัติ - ขั้นตอน	แผนการปฏิบัติ - ขั้นตอน
วันที่สิ้นสุด	วันที่สิ้นสุด

ใบงานที่ 2

คำชี้แจง: ให้นักศึกษาฝึกการใช้ POWER Model ในการตัดสินใจ จากตัวอย่างจากนั้นให้กลับมายังกลุ่มใหญ่ และอภิปรายถึงการใช้ POWER Model ในการตัดสินใจ

สถานการณ์จำลองเพื่อฝึกการตัดสินใจ

ชาวี อายุ 20 ปี เพิ่งแต่งงาน เขาและภรรยายังเรียนในมหาวิทยาลัย เขาอยากจะทำธุรกิจครอบครัวด้วยการมีลูก แต่ก็อยากเรียนให้จบ และมีงานทำก่อน หากนักศึกษาเป็นชาวีจะมีการตัดสินใจอย่างไร เพราะอะไรจึงต้องตัดสินใจแบบนี้

กิจกรรมที่ 3

1. ชื่อกิจกรรม การรวบรวมข้อเท็จจริง: คิครอบด้านเพื่อการตัดสินใจ
2. ระยะเวลาที่ใช้ 50 นาที
3. แนวคิด

ในการตัดสินใจที่ประสบความสำเร็จนั้นจำเป็นที่ผู้ตัดสินใจจะต้องมีข้อมูลที่เพียงพอในการตัดสินใจ โดยการรวบรวมข้อมูลจำเป็นต้องรวบรวมอย่างมีวิธีการ รวมถึงการเข้าถึงแหล่งข้อมูล การบันทึกข้อมูล และการสร้างเกณฑ์ความสำเร็จเพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจ (Emergency Management Institute. (2005:2.18). Decision Making and Problem Solving: Independent Study. MA, USA.)

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 4.1 เพื่อให้นักศึกษาสามารถอธิบายข้อมูลที่จำเป็นในการตัดสินใจได้
- 4.2 เพื่อให้นักศึกษาสามารถบอกถึงวิธีการในการรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นในการตัดสินใจได้

5. สื่อ อุปกรณ์

5.1 หนังสือพิมพ์รายวันฉบับเดียวกัน	จำนวน	4	ฉบับ
5.2 ใบความรู้ ที่ 1	จำนวน	15	ฉบับ
5.3 ใบงาน ที่ 1, 2	จำนวน	15	ฉบับ

6. ขั้นตอนกิจกรรม

6.1 ขั้นนำสู่กิจกรรม

6.1.1 แบ่งกลุ่มนักศึกษาออกเป็น 4 กลุ่มเท่าๆ กัน แจกหนังสือพิมพ์ ฉบับเดียวกันให้แต่ละกลุ่ม

6.1.2 อาจารย์ บอกกติกาว่า ให้นักศึกษาหาบทความ หรือโฆษณา เมื่อหาเจอแล้วให้ถือหน้านั้นวิ่งมาตรวจคำตอบ ถ้าตอบถูกได้ 1 คะแนน เมื่อถามคำถามครบ 10 คำถาม ทีมที่ชนะได้รางวัล

6.1.3 อาจารย์บอกกับนักศึกษาว่า การจะทำสิ่งใดก็ตามจำเป็นต้อง มีข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องรวดเร็ว

6.2 ขั้นดำเนินกิจกรรม

6.2.1 แจกใบความรู้ที่ 1. อาจารย์ยกตัวอย่างสถานการณ์จำลองที่ 1 และสอบถามนักศึกษาเพื่อทบทวนเนื้อหาในกิจกรรมที่ผ่านมาว่า ขั้นตอนในการตัดสินใจในสถานการณ์นี้คืออะไร

6.2.2 ใช้ใบความรู้เพื่อสอนนักศึกษาเกี่ยวกับความจำเป็นและการสร้างเกณฑ์และอธิบายตามใบความรู้ถึง การรวบรวมข้อมูล

6.2.3 อาจารย์ยกตัวอย่างสถานการณ์จำลองที่ 2 แล้วให้นักศึกษาช่วยกัน ตอบคำถามว่า

1. ในแต่ละสถานการณ์ ข้อมูลใดเป็นข้อมูลที่จำเป็น ในสถานการณ์นั้น
2. จะสามารถหาข้อมูลได้จากแหล่งใด
3. ข้อมูลใดบ้างที่จำเป็น และ ไม่จำเป็น

6.2.4 แจกใบงานที่ 2 ให้นักศึกษาจับคู่และสนทนาถึง สถานการณ์จำลองที่ 3 ให้เวลาในการสนทนา 5 นาที เมื่อนักศึกษาเติมข้อมูลในตารางแล้ว จากนั้นอาจารย์ถามถึง สิ่งที่ได้จากการสนทนา

6.2.5 อาจารย์อธิบายถึงประโยชน์ของการสร้างเกณฑ์เพื่อการติดตามผลการตัดสินใจ

6.3 ชั้นสรุป

6.3.1 อาจารย์ยกตัวอย่างการตัดสินใจที่ กระทำโดยมีข้อมูลที่ไม่ถูกต้องครบถ้วนจนทำให้เกิด ความเสียหาย

7. การประเมินผล

7.1 ใบงาน ตาราง การรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ

7.2 สังเกตจากความตั้งใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรม

ใบความรู้ที่ 1

การรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ

การรวบรวมข้อมูลในการตัดสินใจนั้นประกอบไปด้วยขั้นตอนต่างๆดังนี้

การพิจารณาว่าต้องการข้อมูลอะไรบ้าง

แยกแยะถึงแหล่งข้อมูล

ติดต่อกับแหล่งข้อมูล เพื่อหาข้อมูลที่มีอยู่แล้ว และเตรียมการเข้าไปติดต่อ หรือหาข้อมูล

พบกับแหล่งข้อมูล การเยี่ยมชม การสัมภาษณ์ หรือ สืบค้นข้อมูล

ทบทวนข้อมูลที่ได้มา และวิเคราะห์ว่าข้อมูลใดที่ขาดหายไป

ตรวจสอบข้อมูลที่ซ้ำกันและ ทำการประเมินผล

ยกตัวอย่างสถานการณ์สมมติเมื่อ นักศึกษา ต้องทำการตัดสินใจ ว่าควรที่จะไปศึกษาต่อต่างประเทศ ในช่วงปิดเทอมหรือไม่ นักศึกษาสามารถประยุกต์ใช้ ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลดังนี้

การพิจารณาว่าต้องการข้อมูลอะไรบ้าง ในการที่ต้องเดินทางไปศึกษาภาษาอังกฤษ ในต่างประเทศ ข้อมูลที่นักศึกษาควรรวบรวม ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การเข้าประเทศ ที่พัก การเดินทาง สถาบันสอนภาษาที่จะไป สภาพภูมิอากาศ วัฒนธรรม ตารางการเรียน กิจกรรมยามว่าง ปัญหาที่น่าจะเจอ แหล่งช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา เป็นต้น

แยกแยะถึงแหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูลที่สามารถให้ข้อมูลได้ อาจจะเป็น บุคคล บริษัทตัวแทน (Agency) ผู้ที่เคยเดินทางไปแล้ว และแหล่งข้อมูลในอินเทอร์เน็ต

ติดต่อกับแหล่งข้อมูล เพื่อหาข้อมูลที่มีอยู่แล้ว และเตรียมการเข้าไปติดต่อ หรือหาข้อมูล ในขั้นตอนนี้ นักศึกษาอาจจะต้องโทรไปนัดหมายกับบุคคล หรือบริษัทที่เป็นแหล่งข้อมูล หรือการหา เว็บไซต์ที่สามารถให้ข้อมูลได้

พบกับแหล่งข้อมูล การเยี่ยมชม การสัมภาษณ์ หรือ สืบค้นข้อมูล เข้าพบกับแหล่งข้อมูลตามที่นัดหมายและเตรียมคำถามตามข้อมูลในข้อที่ 1 หรือหากสืบค้นในอินเทอร์เน็ต พยายามหาข้อมูลตามที่ได้เตรียมคำถามมา

ทบทวนข้อมูลที่ได้มา และวิเคราะห์ว่าข้อมูลใดที่ขาดหายไป ในการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆที่ หลากหลายนั้น ขั้นตอนต่อไปคือการนำข้อมูลมา วิเคราะห์เพื่อดูว่าข้อมูลใดที่ขาดหายไปข้อมูลใดเป็น ข้อมูลใหม่ ที่ควรทำให้กระจ่าง

ตรวจสอบข้อมูลที่ซ้ำกันและ ทำการประเมินผล ทำการตัดข้อมูลที่ซ้ำกันออกและ ประเมินว่าข้อมูลมีมากพอในการทำการตัดสินใจหรือไม่ หากไม่พอ เริ่มกระบวนการรวบรวมข้อมูลเพื่อตัดสินใจใหม่อีกรอบ

การสร้างเกณฑ์ความสำเร็จ

สร้างเกณฑ์ความสำเร็จ แม้ว่าสถานการณ์จะเปลี่ยนไปก็ตามแต่ ความสำเร็จของการแก้ปัญหาควรวัดที่ ระยะเวลา คุณภาพ และ ปริมาณ ที่ได้วางแผนไว้ตั้งแต่ต้น เพื่อให้เป็น เกณฑ์เปรียบเทียบสมรรถนะ (Benchmark) เพื่อวัด และเปรียบเทียบกับผลที่เกิดขึ้นจริง (Hanbury, Clare, and Tina Malti. (2011). *Monitoring and Evaluating Life Skills for Youth Development: Volume 1 the Guideline*. Zurich, Switzerland: Jacob Foundation.)

ใบงานที่ 2

คำชี้แจง: ให้นักศึกษาใช้ตารางที่กำหนดให้เพื่อรวบรวมข้อมูลในการตัดสินใจตามสถานการณ์จำลองที่กำหนดให้

ตาราง การรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ

หัวข้อ	ข้อมูล
ข้อมูลที่ต้องการ	
แหล่งข้อมูลของฉัน	
การติดต่อกับแหล่งข้อมูลของฉัน	

กิจกรรมที่ 4

1. ชื่อกิจกรรม การแยกประเด็นปัญหาที่ต้องตัดสินใจ: แยกแยะปัญหา
2. ระยะเวลาที่ใช้ 50 นาที
3. แนวคิด

ความสามารถในการแยกแยะปัญหาเป็นปัจจัยสำคัญในการ ประสบความสำเร็จในการตัดสินใจ ดังนั้นเครื่องมือต่างๆจะช่วยให้การแยกแยะปัญหาเพื่อ ให้การตัดสินใจได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (Emergency Management Institute. (2005: 2.13). Decision Making and Problem Solving: Independent Study. MA, USA.)

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 4.1 นักเรียนสามารถ บอกถึงวิธีการแยกแยะปัญหาได้
- 4.2 นักเรียนสามารถอธิบายถึงสภาพของปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขได้

5. สื่อ อุปกรณ์

- 5.1 ความรู้ ที่ 1 จำนวน 15 ชุด
- 5.2 ใบงานที่ 1, 2 จำนวน 15 ชุด

6. ขั้นตอนกิจกรรม

6.1 ชี้นำสู่กิจกรรม

6.1.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น กลุ่มๆ 6 คน จากนั้น ให้นักศึกษาดูกิจกรรมในใบงานที่ 1 เกมหลงทางกลางทะเล โดยใช้เวลา 5 นาทีพยายามคิดว่าควรจะนำสิ่งใดติดตัวไปด้วย 15 ชิ้น โดยรอบแรกให้นักศึกษาเรียงลำดับจากสิ่งของที่ให้ ในใบงาน โดยทำเองเป็นรายบุคคลก่อน จากนั้นให้เวลาอีก 15 นาทีให้นักศึกษาระดมความคิดเป็นกลุ่ม จากนั้นอาจารย์เฉลยคำตอบ และให้บวคคะแนน เพื่อหาทีมที่ชนะ และบอกนักเรียนว่า ในการทำการตัดสินใจนั้น เราจำเป็นต้องพิจารณาให้รอบด้านก่อนที่จะทำการตัดสินใจ และการตัดสินใจเป็นทีมนั้นจะทำให้เรามีมุมมองที่ใหม่ละทำให้มีประสิทธิภาพในการตัดสินใจมากกว่าการตัดสินใจเองคนเดียว

6.2 ขั้นตอนกิจกรรม

6.2.1 อาจารย์ แจกใบความรู้และใบงาน จากนั้นอธิบายการแยกแยะประเด็นปัญหา ให้นักศึกษา โดยยกตัวอย่าง การตัดสินใจ

ชลธิดาอายุ 17 ปี เธอเรียนเปียโนมาตั้งแต่อายุ 5 ขวบ ด้วยความที่เธอต้องซ้อมเปียโนทุกวันตอนเย็นเป็นเวลาหลายชั่วโมง เธอพลาดการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมหลายงานจนเธอตัดสินใจจะเลิกเรียนเปียโน เมื่อเธอปรึกษากับแม่ แม่กลับบอกว่าให้เธอเลือกเองและหากเลิกเล่นเปียโนในตอนนี้สักวันหนึ่งชลธิดาจะต้องเสียใจ ชลธิดาอยากจะทำอะไรก็แล้วแต่ เธอมีทางเลือกอะไรอีกบ้างในชีวิตเธอ

ที่มา: Utah Education Network (1: 2015)

6.2.2 ถามนักเรียนถึง ปัญหาที่มีอยู่ ตามตัวอย่างที่ยกมา เพื่อรอกองแบบสอบถาม ที่ละข้อตามขั้นตอน

6.2.3 จากนั้นแบ่งนักศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม ให้ฝึกการแยกแยะประเด็นปัญหา โดยให้เวลา 20 นาที

6.3 ขั้นสรุป

6.3.1 ให้นักศึกษานั่งเป็นวงกลม อาจารย์กล่าวกับนักศึกษาว่าวันนี้เราเรียนรู้ข้อมูลมากมาย เราพบกันหลายครั้งวันนี้อยากทบทวนว่าเราเรียนรู้อะไรกันมาแล้วบ้าง เราสามารถประยุกต์สิ่งที่เราเรียนรู้ กับชีวิตของเราได้อย่างไร

6.3.2 ให้นักศึกษาได้มีโอกาสพูดที่ละคน จากนั้นนัดหมายการร่วมกิจกรรมแนะแนวครั้งต่อไป

7. การประเมินผล

7.1 ใบงาน ตาราง การรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ

7.2 สังเกตจากความตั้งใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรม

ใบความรู้ที่ 1

การแยกแยะประเด็นปัญหา

การแยกแยะประเด็นปัญหา เป็นขั้นตอนที่สำคัญ และยากที่สุด ในกระบวนการตัดสินใจ ผลของการตัดสินใจที่จะเกิดขึ้นล้วนแต่มาจากการ แยกแยะและ เข้าถึงปัญหาที่เกิดขึ้น

ความหมายของปัญหาคือ สถานการณ์ หรือสภาพ ของคนหรือองค์กร ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเป็นสภาพที่ไม่พึงปรารถนาของคนในองค์กร

ในการแยกแยะสภาพของปัญหานั้น จำเป็นต้องแยกกันให้ออกระหว่าง ปัญหา และทางแก้ปัญหา ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งของการแยกแยะปัญหาคือ อธิบายปัญหาด้วย การใช้คำพูดของการแก้ปัญหา ไม่ใช่ตัวปัญหา บางครั้งการที่คิดว่าได้ทำให้ปัญหาชัดเจนนั้นอาจเป็นการ สร้างปัญหาใหม่ขึ้นมา

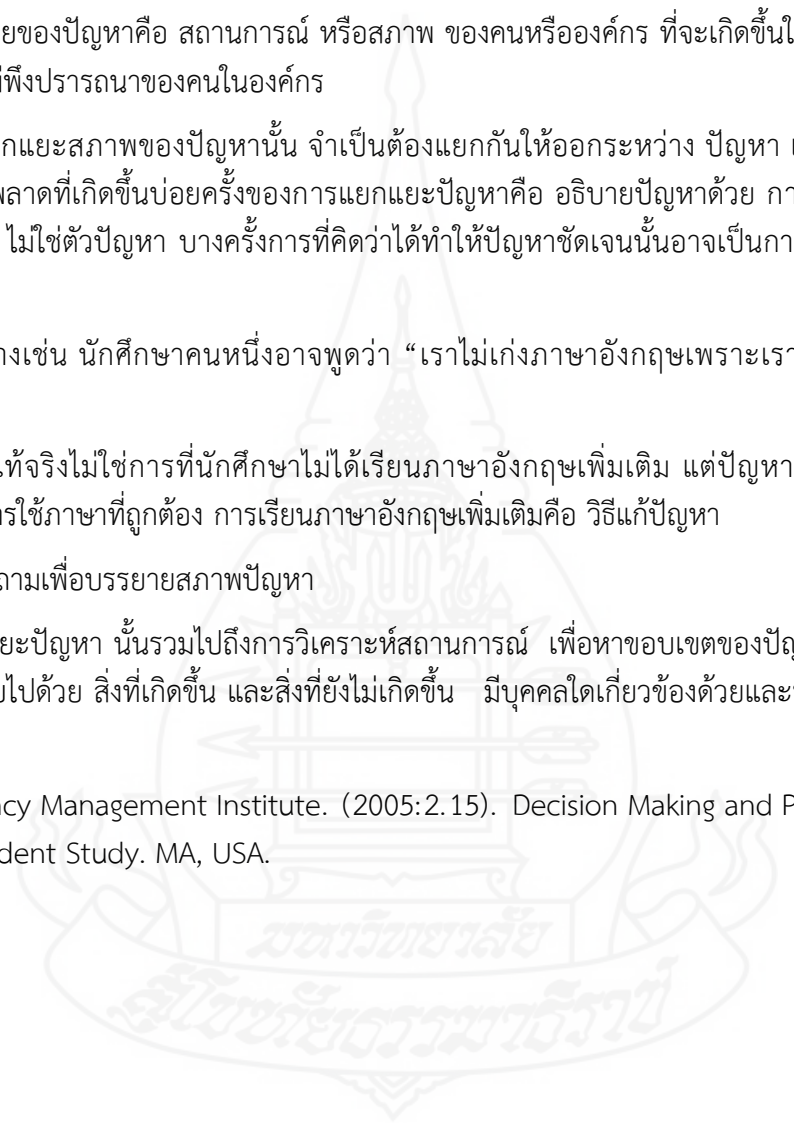
ยกตัวอย่างเช่น นักศึกษาคนหนึ่งอาจพูดว่า “เราไม่เก่งภาษาอังกฤษเพราะเรา ไม่ได้เรียนภาษาเพิ่มเติม”

ปัญหาที่แท้จริงไม่ใช่การที่นักศึกษาไม่ได้เรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติม แต่ปัญหาคือ นักศึกษาขาดพื้นฐานการใช้ภาษาที่ถูกต้อง การเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติมคือ วิธีแก้ปัญหา

แบบสอบถามเพื่อบรรยายสภาพปัญหา

การแยกแยะปัญหา นั้นรวมไปถึงการวิเคราะห์สถานการณ์ เพื่อหาขอบเขตของปัญหา แบบสอบถามนี้ประกอบไปด้วย สิ่งที่เกิดขึ้น และสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น มีบุคคลใดเกี่ยวข้องด้วยและบุคคลที่รับผิดชอบคือใคร

Emergency Management Institute. (2005:2.15). Decision Making and Problem Solving: Independent Study. MA, USA.

ใบงานที่ 1

เกมหลงทางในทะเล

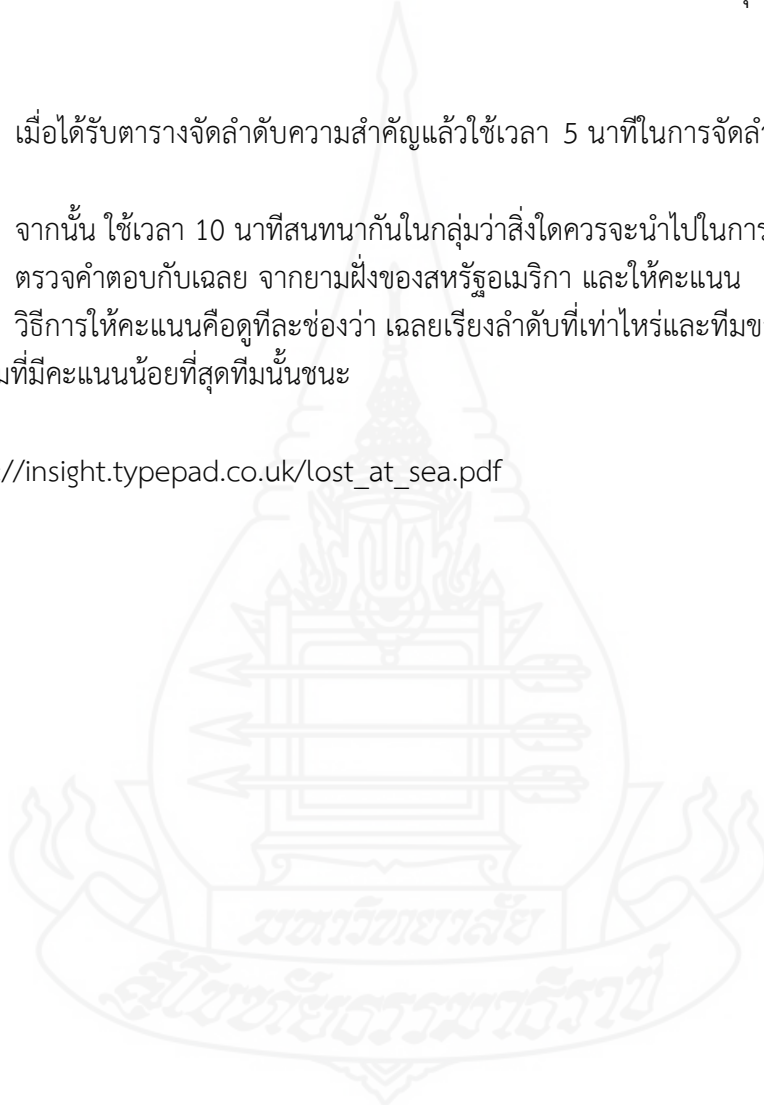

คำชี้แจง: ให้นักศึกษาทำกิจกรรมตามโจทย์ที่กำหนดให้และรวมคะแนนเมื่อสิ้นสุดกิจกรรม

กติกา

1. เมื่อได้รับตารางจัดลำดับความสำคัญแล้วใช้เวลา 5 นาทีในการจัดลำดับความสำคัญของตนเอง
2. จากนั้น ใช้เวลา 10 นาทีสนทนากันในกลุ่มว่าสิ่งใดควรจะนำไปในการเดินทางด้วย
3. ตรวจสอบคำตอบกับเฉลย จากยามฝั่งของสหรัฐอเมริกา และให้คะแนน
4. วิธีการให้คะแนนคือดูที่ช่องว่างว่า เฉลยเรียงลำดับที่เท่าไรและทีมของตนได้เรียงลำดับที่เท่าไร ทีมที่มีคะแนนน้อยที่สุดทีมนั้นชนะ

ที่มา http://insight.typepad.co.uk/lost_at_sea.pdf

ตารางเรียงลำดับ

สิ่งของ	ลำดับของ ฉับ	ลำดับของ กลุ่ม	เฉลี่ย	คะแนนที่ได้
เครื่องวัดระยะทางหาเส้นรุ้งและเส้น แวง				
กระจกโกนหนวด				
มุ้ง				
น้ำจืด 25 ลิตร				
อาหารพร้อมรับประทานของทหาร				
แผนที่ของมหาสมุทร				
เบาะรองนั่งที่ล่อน้ำได้				
น้ำมัน 10 ลิตร				
วิทยุทรานซิสเตอร์				
ผ้าใบขนาด 10X10 เมตร				
ยากันฉลาม				
สุรา 80 ดีกรี				
เชือกไนลอน 15 เมตร				
ซ็อกโกแลตสองถัง				
ชุดอุปกรณ์ตกปลา				

เฉลย

สิ่งของ	เฉลย	เหตุผล
เครื่องวัดระยะทางหาเส้นรุ้งและเส้นแวง	15	ใช้ไม่เป็น
กระจกโกนหนวด	1	สะท้อนแสงเพื่อขอความช่วยเหลือ
มุ้ง	14	ไม่มียุงในทะเล
น้ำจืด 25 ลิตร	3	ดื่มเพื่อป้องกันการขาดน้ำ
อาหารพร้อมรับประทานของทหาร	4	อาหารประทังชีวิต
แผนที่ของมหาสมุทร	13	ไม่มีประโยชน์ถ้าไม่มีเข็มทิศและเครื่องวัด
เบาะรองนั่งที่ลอยน้ำได้	9	เป็นอุปกรณ์ชูชีพได้
น้ำมัน 10 ลิตร	2	จุดไฟบนน้ำเพื่อขอความช่วยเหลือ
วิทยุทรานซิสเตอร์	12	ไม่มีสถานีวิทยุที่สามารถรับสัญญาณได้
ผ้าใบขนาด 10X10 เมตร	5	คลุมวัสดุและห่มคนเพื่อกันน้ำ
ยากันฉลาม	10	กันฉลาม
สุรา 80 ดีกรี	11	ล้างแผล แต่หากดื่มจะทำให้กระหายน้ำ
เชือกไนลอน 15 เมตร	8	มัดวัสดุ แต่ไม่สำคัญมาก
ซีอิ้วโกแลตสองลิ้ง	6	อาหารสำรอง
ชุดอุปกรณ์ตกปลา	7	ไม่รับประกันว่าจะได้ปลา แต่ค้นเบ็ดมา ทำเป็นเสาเต็นท์ได้

ใบงานที่ 2

แบบสอบถามเพื่อบรรยายสภาพปัญหา

คำชี้แจง : ให้นักศึกษาใช้แบบสอบถามที่ให้เพื่อใช้ในการช่วยบรรยายปัญหา

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	อธิบาย (ถ้ามี)
1. นี่เป็นปัญหาใหม่หรือไม่			
2. ฉันมีข้อเท็จจริงครบถ้วนหรือไม่			
3. ข้อมูลที่มีถูกต้องเชื่อถือได้หรือไม่			
4. จะเกิดอะไรขึ้นถ้าไม่มีการจัดการอะไรเกี่ยวกับเรื่องนี้			
5. มีข้อมูลอะไรบ้างเกี่ยวกับปัญหานี้			
6. มีข้อมูลใดที่ต้องรวบรวมเพิ่มเติม			
7. ใครเป็นผู้ทำการตัดสินใจ			

กิจกรรมที่ 5

1. **ชื่อกิจกรรม** การแยกแยะประเด็นปัญหาที่ต้องตัดสินใจ: วิธีในการตัดสินใจ
2. **ระยะเวลาที่ใช้** 50 นาที
3. **แนวคิด**

ในการวิเคราะห์ถึงปัญหานั้นผู้ทำการตัดสินใจจำเป็นต้องรู้จักและคุ้นเคยกับวิธี ในการทำการตัดสินใจ เพื่อการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ Emergency Management Institute. (2005:2.19). Decision Making and Problem Solving: Independent Study. MA, USA.

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 4.1 นักศึกษาสามารถอธิบายถึงการใช่วิธีในการวิเคราะห์ปัญหาได้
- 4.2 นักศึกษาสามารถอธิบายถึงการเลือกใช้วิธีให้ถูกต้องตามสถานการณ์ต่างๆได้

5. สื่อ อุปกรณ์

- 5.1 ใบความรู้ ที่ 1 จำนวน 15 ชุด
- 5.2 ใบงาน ที่ 1 จำนวน 15 ชุด

6. ขั้นตอนกิจกรรม

6.1 ชี้นำสู่กิจกรรม

- 6.1.1 ให้นักศึกษานั่งเป็นวงกลม ให้นักศึกษาคนแรกพูดถึงสระหรือพยัญชนะ 1 อย่าง
- 6.1.2 คนต่อเติมตัวอักษรหรือต่อไป คนต่อไปเติมเรื่อยๆจนเป็นประโยคที่สมบูรณ์
- 6.1.3 บอกกับนักศึกษาว่า การที่ใช้ความพยายามในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่หลากหลายจะช่วยให้นักศึกษาแก้ไขปัญหาได้ดีขึ้น

6.2 ขั้นดำเนินกิจกรรม

- 6.2.1 อธิบายถึงวิธีการใช้ตารางจัดลำดับความสำคัญ จากนั้นให้นักศึกษาสนทนาถึงปัญหาของการใช้บริการห้องแนะแนว และอาจารย์เติมข้อมูลลงในช่องว่างเป็นตัวอักษรแก่นักศึกษา
- 6.2.2 อธิบายถึงการใช่วิธี SWOT และอธิบายวิธีการใช้ กับนักศึกษา
 - 1) อาจารย์ยกตัวอย่างห้องแนะแนวที่กำหนดให้และวิเคราะห์ SWOT ในแต่ละด้านให้นักศึกษา พร้อมทั้งถามคำถาม
 - 2) อาจารย์สอบถามนักศึกษาในแต่ละด้านเพื่อประเมินความเข้าใจ
- 6.2.3 หลังจากใช้วิธีที่กำหนดให้ทั้งสองแบบแล้วสอบถามกับนักศึกษาว่าปัญหาใดมีความสำคัญมากที่สุดที่จะต้องเอาใจใส่และแก้ไขปัญหาก่อนเป็นอันดับแรก

6.3 ขั้นสรุป

- 6.3.1 อธิบายถึงการแยกแยะปัญหาโดยการใช้วิธีและการนำไปใช้ และสนทนาสรุปว่าปัญหาในการใช้ห้องแนะแนวคืออะไร

7. การประเมินผล

- 7.1 การตอบคำถามของนักศึกษา
- 7.2 การสังเกตความสนใจและความร่วมมือของนักศึกษา

ใบงานที่ 1

การวิเคราะห์ปัญหา

การวิเคราะห์สภาพปัญหาที่มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องจัดลำดับความสำคัญ และหาสาเหตุของปัญหา การระดมสมองก็มีส่วนในการแก้ไขปัญหายกตัวอย่างปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องแนะแนวแห่งหนึ่ง

ในการบริการของห้องแนะแนวผู้บริหารได้กังวลถึงคุณภาพ จึงใช้เทคนิคในการวิเคราะห์ปัญหา โดยเริ่มจากการระดมสมอง โดยการเชิญผู้ใช้บริการจำนวนหนึ่งมาและสอบถามคำถามว่า “ในความคิดของคุณ อะไรคือปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพด้านการบริการห้องแนะแนวนี้มีอยู่” ให้ความเวลาในการคิดถึงปัญหาและ แจ้งกับผู้ใช้บริการให้ตอบได้โดยอิสระโดยไม่มีข้อใดผิดหรือถูก

จากนั้นให้แต่ละคนบอกถึงแนวความคิดของเขา จดบันทึกคำตอบบนกระดาษใบใหญ่ๆ เพื่อทุกคนจะได้เห็นและเพิ่ม เติมคำตอบได้เรื่อยๆ จากนั้นสอบถามกับผู้ร่วมกิจกรรมในคำตอบที่ยังไม่กระจ่าง หลังจากเขียนเป็นข้อๆแล้วสนทนากันถึงแต่ละปัญหาด้วยกันกับทีมงาน จากกิจกรรมข้างต้นปรากฏว่าได้มีปัญหาดังนี้

วันอังคาร และ พฤหัสบดี ตอนบ่าย ไม่มีนักเรียนเลย

มีเก้าอี้ไม่เพียงพอให้นั่งรอ

บริเวณทางเข้ามีคนเข้าออกมากและเสียงจอแจ

การให้บริการล่าช้า

มีอาจารย์แนะแนวไม่เพียงพอ

ผู้รับบริการต้องรอเป็นเวลานาน

ไม่ให้ความเคารพกับนักศึกษา

หลังจากนั้นนำข้อมูลจากการระดมสมองมาลงในตารางการจัดลำดับความสำคัญ เพื่อจัดอันดับว่าปัญหาใดมีความสำคัญเร่งด่วนที่สุด โดยตามตารางต่อไปนี้

ปัญหา	ความถี่	ความสำคัญ	รวมคะแนน

(World Health Organization. (1997:24). Program on Mental Health: Life Skills Education in Schools. Geneva, Switzerland.)

วิธี SWOT

Strengths	Weaknesses
Opportunities	Threats

ที่มา <http://pestleanalysis.com/wp-content/uploads/2013/12/SWOT-Analysis-examples.png> ค้นคืน 23 สิงหาคม 2558

การวิเคราะห์ สวอต (SWOT Analysis) หรือในชื่อไทยชื่ออื่นเช่น การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ หรือ การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม เป็นวิธีการประเมินสถานการณ์สำหรับองค์กร หรือโครงการ ซึ่งช่วยผู้บริหารกำหนดจุดแข็งและจุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายในโอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก ตลอดจนผลกระทบที่มีศักยภาพจากปัจจัยเหล่านี้ต่อการทำงานขององค์กร

เทคนิคนี้ อัลเบิร์ต ฮัมฟรี (Albert Humphrey) ได้ชื่อว่าเป็นผู้ริเริ่มแนวคิดนี้โดยนำเทคนิคนี้มาแสดงในงานสัมมนาที่มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด

คำว่า "สวอต" หรือ "SWOT" นั้นมาจากตัวย่อภาษาอังกฤษ 4 ตัว ได้แก่

S มาจาก Strengths หมายถึง จุดเด่นหรือจุดแข็ง ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายใน เป็นข้อดีที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในบริษัท เช่น จุดแข็งด้านส่วนประสม จุดแข็งด้านการเงิน จุดแข็งด้านการผลิต จุดแข็งด้านทรัพยากรบุคคล บริษัทจะต้องใช้ประโยชน์จากจุดแข็งในการกำหนดกลยุทธ์การตลาด

W มาจาก Weaknesses หมายถึง จุดด้อยหรือจุดอ่อน ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายใน เป็นปัญหาหรือข้อบกพร่องที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในต่างๆ ของบริษัท ซึ่งบริษัทจะต้องหาวิธีในการแก้ปัญหาเหล่านั้น

O มาจาก Opportunities หมายถึง โอกาส ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก เป็นผลจากการที่สภาพแวดล้อมภายนอกของบริษัทเอื้อประโยชน์หรือส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กร โอกาสแตกต่างจากจุดแข็งตรงที่โอกาสนั้นเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายนอก แต่จุดแข็งนั้นเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายใน นักการตลาดที่จะต้องเสาะแสวงหาโอกาสอยู่เสมอ และใช้ประโยชน์จากโอกาสนั้น

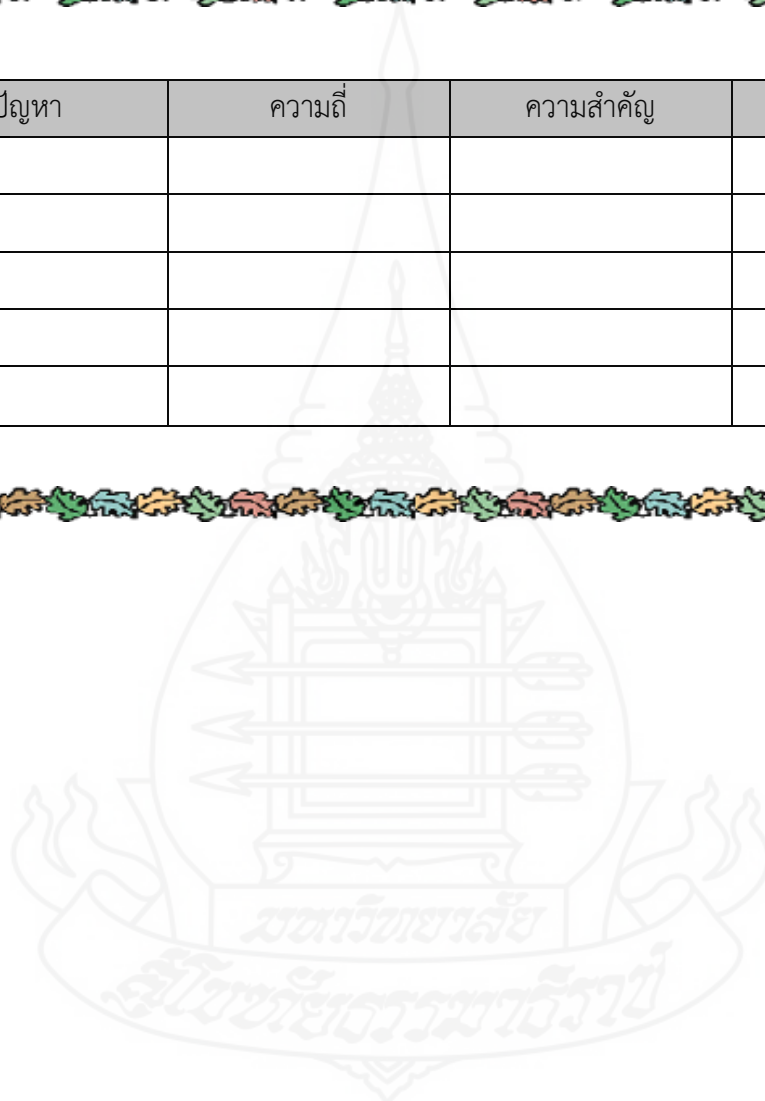
T มาจาก Threats หมายถึง อุปสรรค ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก เป็นข้อจำกัดที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งธุรกิจจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์การตลาดให้สอดคล้องและพยายามขจัดอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้ได้จริง

ใบงานที่ 1

คำชี้แจง: ให้นักศึกษานำข้อมูลจากการระดมสมองมาลงในตารางการจัดลำดับความสำคัญ เพื่อจัดอันดับว่าปัญหาใดมีความสำคัญเร่งด่วนที่สุด โดยตามตารางที่กำหนดให้

ปัญหา	ความถี่	ความสำคัญ	รวมคะแนน

กิจกรรมที่ 6

1. **ชื่อกิจกรรม** การแสวงหาทางเลือก: ระดมความคิดพิชิตปัญหา
2. **ระยะเวลาที่ใช้** 50 นาที
3. **แนวคิด**

ในการแสวงหาทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหาจำเป็นต้องมีวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการแสวงหาทางเลือก ที่หลากหลายเพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจ Emergency Management Institute. (2005: 2.30). Decision Making and Problem Solving: Independent Study. MA, USA.

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 4.1 นักเรียนสามารถอธิบายถึงวิธีการระดมความคิดจากสมาชิกภายในกลุ่มได้
- 4.2 นักเรียนสามารถประเมินว่าจะใช้วิธีใดในการแก้ปัญหาได้

5. สื่อ อุปกรณ์

5.1 กระดาษแข็งขนาดเท่ากับนามบัตร	จำนวน 5-6 ใบ
5.2 ใบความรู้ ที่ 1	จำนวน 15 ชุด
5.3 ใบงาน ที่ 1	จำนวน 15 ชุด

6. ขั้นตอนกิจกรรม

6.1 ชี้นำสู่กิจกรรม

6.1.1 ให้นักศึกษาแสดงบทบาทสมมติ ในสถานการณ์ที่นักศึกษาพบว่าตนเองตั้งห้องที่ไม่พึงประสงค์และพยายามหาทางออกเพื่อการแก้ปัญหา

6.1.2 หลังจากการแสดงบทบาทสมมติให้นักศึกษาช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่านักศึกษาที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์นั้นสามารถมีทางออกได้อย่างไรบ้าง

6.2 ขั้นดำเนินกิจกรรม

6.2.1 แจกใบความรู้ ที่ 1 แก่นักศึกษา และอธิบายกับนักศึกษา ถึงกระบวนการแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหา ว่าประกอบไปด้วย

1. การสร้างหรือคิดหาวิธีการแก้ปัญหา
2. การประเมินวิธีแก้ปัญหา

6.2.2 อธิบายวิธีการแสวงหาทางออก โดยวิธีการระดมสมอง (Brain storming) ตาม ใบความรู้ที่ 2

6.2.3 อธิบายถึงกรณีศึกษา แก่นักศึกษาคร่าวๆ

6.2.4 ให้นักศึกษาจับกลุ่ม และใช้กรณีศึกษาที่ให้มีมา ในการแสวงหาและ ประเมินผลวิธีการแก้ปัญหา

6.3 ขั้นสรุป

6.3.1 อธิบายให้นักศึกษาเข้าใจถึงการใช้องค์มือและวิธีการในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนย้ำถึงความสำคัญของการประเมินผลของทางออกในวิธีแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยเครื่องมือที่เหมาะสม

7. การประเมินผล

7.1 การมีส่วนร่วมในกิจกรรม

7.2 ความสนใจในการซักถาม และ การตอบคำถาม

ใบงานที่ 1

การระดมสมอง

การระดมสมองเป็นวิธีการที่นิยมในการหาทางออกกับปัญหา สร้างมุมมองที่ใหม่ๆ และหลากหลาย ช่วยให้สมาชิกกลุ่มมีบทบาทในการแสวงหาทางออก ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเห็นด้วยกับวิธีการแก้ปัญหา และช่วยให้สมาชิกในกลุ่มผูกมัดในการแก้ปัญหาร่วมกัน

วิธีการระดมสมองที่มีประสิทธิภาพ ต้องดำเนินการตามกติกา ดังนี้

1. มีคนหนึ่งที่จดบันทึกความเห็นของการระดมสมอง อาจจะใช้กระดานหรือกระดาษแผ่นใหญ่ๆ
2. อธิบายปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างละเอียด และลงไปในรายละเอียดทุกอย่าง ของปัญหา
3. แจ้งให้ทุกคนในกลุ่มว่าทุกความคิดเห็น มีคุณค่าขอให้ออกความเห็นให้มากที่สุด
4. ให้เวลากับสมาชิกกลุ่มได้มีเวลานึกถึงความเห็นของตัวเอง
5. ให้ทุกคนมีส่วนร่วมไม่มีใครมากเกินไปหรือน้อยเกินไป
6. กระตุ้นให้พยายามต่อยอดแนวความคิด หรือนำความคิดเดิมมาต่อความคิดใหม่
7. สนับสนุนความกระตือรือร้น การไม่มีอคติต่อกัน
8. ขอความคิดเห็นจากทุกคน แม้แต่ความคิดที่เหมือนเป็นไปได้
9. ไม่ใช้เวลานานมากเกินไป และหากมีแนวความคิดมากพอ ให้ลงไปในรายละเอียด

(United Nations. (2003: 35). Life Skills Training Guide for Life Skills Training Guide for HIV/AIDS and Substance Use Prevention. New York, USA.)

ใบงานที่ 1

ทางออกของคุณคืออะไร

คำชี้แจง: ให้นักศึกษาฝึกการระดมสมองเพื่อแก้ไขปัญหาด้วยสถานการณ์สมมติที่กำหนดให้

ในเมืองหนึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา มีประชากรที่เริ่มเข้าสู่วัยชรา และมีบ้านพักคนชราอยู่แห่งหนึ่งที่อยู่ห่างจากชุมชน ในฤดูหนาวที่มีหิมะตกอย่างรุนแรง จนเสาไฟฟ้าล้ม และความหนาวเย็นยิ่งทวีความรุนแรง เวลา 23.00 น. หน่วยงานบรรเทาสาธารณภัยได้รับแจ้งเหตุว่า บ้านพักคนชราที่อยู่ห่างออกไป ซึ่งมีคนชราพักอยู่จำนวน 250 คน มีคนชราที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ประมาณ 80 คน เครื่องปั่นไฟของบ้านพักคนชราก็ไม่สามารถใช้งานได้ ในขณะที่รอความช่วยเหลือ ผู้อำนวยการบ้านพักคนชราได้ให้คนชราที่มีอาการป่วยมารวมกันในห้องประชุมใหญ่ และใช้ผ้าห่มเพื่อให้ความอบอุ่น ซึ่งจะกันความหนาวเย็นได้ไม่นาน เพราะกลางดึกอุณหภูมิจะลดลงกว่านี้

กิจกรรมที่ 7

1. **ชื่อกิจกรรม** การแสวงหาทางเลือก: ระดมสมองประลองปัญหา
2. **ระยะเวลาที่ใช้** 50 นาที
3. **แนวคิด**

ในการแสวงหาทางเลือกนั้นจำเป็นต้องมีวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการแสวงหาทางเลือก ที่หลากหลายเพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจ ที่หลากหลายด้วยวิธีการที่มากพอในการทำการตัดสินใจ Emergency Management Institute. (2005:2.35). Decision Making and Problem Solving: Independent Study. MA, USA.

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 4.1 นักศึกษาสามารถระบุถึงกระบวนการระดมความคิดได้
- 4.2 นักศึกษาสามารถอธิบายถึงเทคนิคของการระดมความคิดได้
- 4.3 นักศึกษาสามารถบอกถึงการเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆได้

5. สื่อ อุปกรณ์

- 5.1 ใบความรู้ที่ 1 จำนวน 15 ชุด
- 5.2 ใบงานที่ 1, 2, 3 จำนวน 15 ชุด

6. ขั้นตอนกิจกรรม

6.1 ขั้นนำสู่กิจกรรม

6.1.2 แจกใบงานที่ 1 ให้แก่นักศึกษา ให้เวลานักศึกษา 5 นาที ให้เติมรูปที่กำหนดให้เป็นรูปร่างต่างๆ นำรูปร่างต่างๆ มาแสดงให้สมาชิกในชั้นเรียนเห็น คนที่ได้รูปร่างมากที่สุดได้รับรางวัล

6.1.2 จากนั้นอธิบายให้นักศึกษาเข้าใจว่าการค้นหาทางออกในการแก้ปัญหาจำเป็นอย่างไรที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์

6.2 ขั้นดำเนินกิจกรรม

6.2.1 ให้นักศึกษาดูใบความรู้ ที่ 1 วิธีการระดมสมองแบบกลับด้าน อธิบายถึงวิธีการใช้การระดมสมองแบบกลับด้าน

6.2.2 ให้นักศึกษาทดลองใช้วิธีระดมสมองตาม ตัวอย่างในใบงานที่ 2

6.2.3 ให้นักศึกษาดูใบความรู้ที่ 2 วิธีการระดมสมองแบบวงล้ออนาคต อธิบายถึงวิธีการใช้การระดมสมองแบบวงล้ออนาคต

6.2.4 ให้นักศึกษาทดลองใช้วิธีระดมสมองตาม ตัวอย่างในใบงานที่ 3

6.3 ขั้นสรุป

6.3.1 อธิบายให้นักศึกษาเข้าใจถึงการใช้ทักษะการคิดสร้างสรรค์และการคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นในอนาคต จากนั้นเล่าเรื่อง การก่อตั้งกิจการของบริษัท FedEx ของนาย Smith ให้นักศึกษาฟังถึงการตัดสินใจที่ผิดพลาดของอาจารย์ และการตัดสินใจเข้าสู่ธุรกิจจนเป็น บิดาแห่งการขนส่งสินค้าในเวลาข้ามคืน

ที่มา <http://www.achievement.org/autodoc/page/smi0bio-1> ค้นคืน 1 กันยายน 2557

7. การประเมินผล

- 7.1 จากการศึกษาทำแบบฝึกหัดในใบงาน
- 7.2 ความร่วมมือในการทำกิจกรรม

ใบความรู้ที่ 1

การระดมสมองแบบกลับด้าน

การระดมสมองแบบกลับด้าน หรือ Convert Brain Storming คือ วิธีการอีกอย่างในการระดมสมอง เพื่อหาแนวทางหรือวิธีการที่สร้างสรรค์ วิธีการในการตั้งคำถาม แทนที่จะถามคำถามว่า “เราจะแก้ปัญหานี้อย่างไร” เปลี่ยนเป็น “ฉันทำให้ปัญหานี้เกิดขึ้นได้อย่างไร” หรือ แทนที่จะถามว่า “เราจะบรรลุเป้าหมายที่เราตั้งไว้ได้อย่างไร” เปลี่ยนเป็น “เราจะต้องทำอย่างไรเพื่อเราจะไม่บรรลุเป้าหมาย หรือทำอย่างไรเพื่อจะล้มเหลว”

วิธีการใช้

กลับคำถามหรือข้อสงสัยด้วย

1. “ฉันทำให้ปัญหานี้เกิดขึ้นได้อย่างไร” หรือ
2. “เราจะต้องทำอย่างไรเพื่อเราจะไม่บรรลุเป้าหมาย หรือทำอย่างไรเพื่อจะล้มเหลว”

เมื่อได้คำตอบมาให้กลับคำตอบเป็นหัวข้อที่ต้องการประเมินความเป็นไปได้ว่าจะแก้ปัญหานี้อย่างแท้จริงหรือไม่

ตัวอย่างเช่น

ห้องสมุดแห่งหนึ่งมีนักศึกษามาใช้บริการเป็นจำนวนมากและมีการบ่นเกี่ยวกับการบริการเป็นอย่างดี หัวหน้าบรรณารักษ์จึงทำการระดมสมองโดยใช้วิธีการระดมสมองแบบกลับ โดยตั้งคำถามว่า

“เราจะทำให้นักศึกษาไม่มีความพึงพอใจในการบริหารงานของห้องสมุดเราได้อย่างไร”

ผลของการระดมสมองได้ความคิดเห็นดังนี้

เอาเก้าอี้ออกจากห้องสมุด

ลิมโทรบอกกำหนดคืนหนังสือ

ให้นักศึกษารอที่ลานจอดรถก่อนห้องสมุดเปิด

นิทานนักศึกษาให้นักศึกษาอีกคนได้ยิน

จากนั้นในการระดมสมองกลับเป็นแนวทาง ที่ต้องปฏิบัติ เช่น

เอาเก้าอี้ออกจากห้องสมุด เปลี่ยนเป็น จัดให้มีเก้าอี้เพียงพอ

ลิมโทรบอกกำหนดคืนหนังสือ เปลี่ยนเป็น โทรนัดคืนหนังสือล่วงหน้า 1 วัน

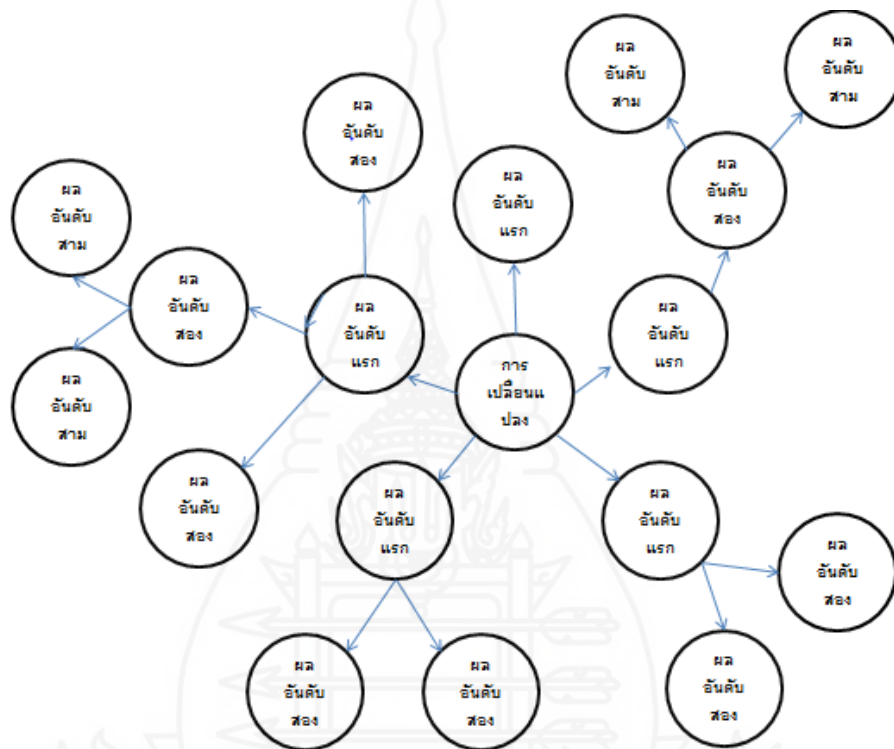
ให้นักศึกษารอที่ลานจอดรถก่อนห้องสมุดเปิด เปลี่ยนเป็น เปิดประตูให้นักศึกษามารถด้านในบริเวณต้อนรับก่อนเวลาเปิดห้องสมุด30 นาที

นิทานนักศึกษาให้นักศึกษาอีกคนได้ยิน เปลี่ยนเป็น ไม่พูดถึงนักศึกษาในแง่ร้ายไม่ว่าเวลาใดก็ตาม

(World Health Organization.(1997:57). Programe on Mental Health: Life Skills Education in Schools. Geneva, Switzerland)

การระดมสมองแบบวงล้ออนาคต

การระดมสมองแบบวงล้ออนาคตเป็นการแยกแยะผลที่เกิดขึ้นในอนาคตของแต่ละทางออกเป็นแนวทางที่ชี้ให้เห็นอนาคตของทางเลือกของแต่ละแนวทาง วิธีการนี้สร้างโดย Jerome Glenn ในปี 1972 และได้รับความนิยมในการศึกษาความเป็นไปได้ในอนาคต ตัวอย่างของการใช้วิธีการดังรูปตัวอย่าง

การนำวิธีการไปใช้

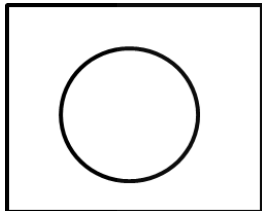
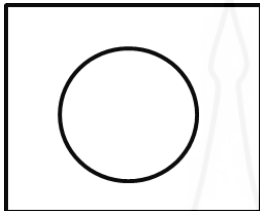
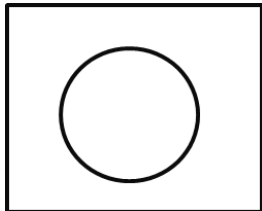
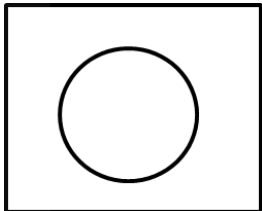
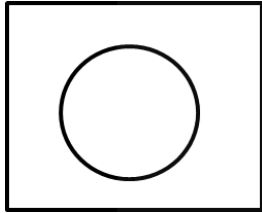
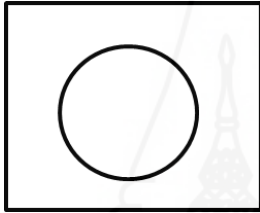
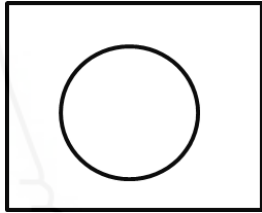
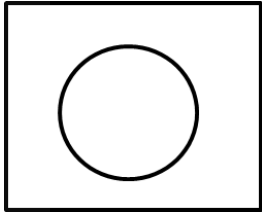
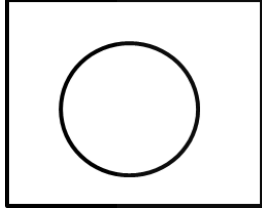
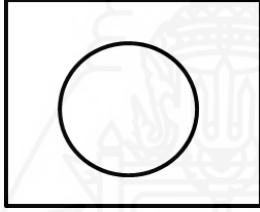
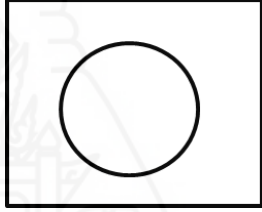
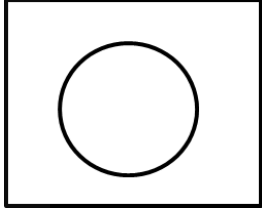
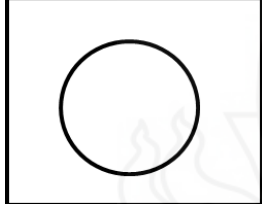
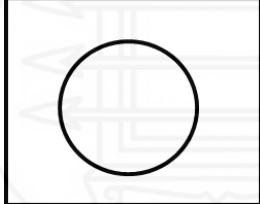

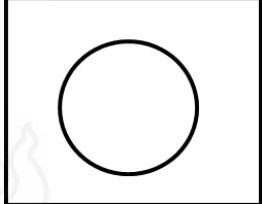
1. เขียนสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงไว้ในวงกลมกลางแผ่นกระดาษ โดยอาจจะเป็น ปรากฏการณ์ แนวโน้ม หรือ หนทางแก้ปัญหาที่เป็นไปได้
2. คิดถึงผลที่จะเกิดขึ้น ให้ได้หลากหลายวิธี ว่าสิ่งใดจะเกิดขึ้นเป็นอันดับแรกโดยมีผลโดยตรงจากการเปลี่ยนแปลง จากนั้นวาดวงกลมต่อจาก วงกลมตรงกลาง
3. อธิบาย ผลโดยอ้อมที่เกิดขึ้นจากผลโดยตรง และวาดวงกลมลงต่อจากผลที่เกิดขึ้นโดยตรง
4. เมื่อเขียนหนทางที่เป็นไปได้ทั้งหมดแล้วจะเป็นภาพโดยรวม ทั้งผลโดยตรงและผลทางอ้อม
5. การนำไปปฏิบัติ เมื่อผลที่ออกมาเป็นลบ วางแผนเพื่อรับมือกับปัญหา หากผลออกมาเป็นลบ ก็สามารถวางแผนเพื่อหาข้อได้เปรียบมากที่สุด

(World Health Organization.(1997:58). Program on Mental Health: Life Skills Education in Schools. Geneva, Switzerland)

ใบงานที่ 1

คำชี้แจง: ให้นักศึกษาแต่งเติมโดยใช้จินตนาการแต่ละรูปให้เป็นรูปภาพต่างๆ ในเวลาที่กำหนด

ใบงานที่ 2

กรณีตัวอย่าง

คำชี้แจง : จงใช้ตัวอย่างต่อไปนี้และทดลองใช้การระดมสมองแบบกลับด้าน เพื่อหาทางออก

นักศึกษาได้รับมอบหมายให้ออกร้านเพื่อขาย แยมมะยมกวน ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ จากกลุ่มเกษตรกรในชุมชนที่นักศึกษาเข้าไปทำงานด้วยที่งานกาชาด ประจำจังหวัด

เมื่อไปที่ซุ้มที่นักศึกษาได้รับมอบหมายให้ออกร้านพบว่าไม่มีไฟฟ้า และน้ำประปาเข้าถึงในซุ้มของนักศึกษา และซุ้มนั้นอยู่ลึกจนในสุดของพื้นที่จัดงาน

นักศึกษาแยมมะยมกวนมาจำนวน 1,000 ขวด และมีเวลาจัดกิจกรรม 5 วัน 5 คืน นักศึกษาจะแก้ไขสถานการณ์อย่างไรเพื่อให้ขายแยมมะยมกวนได้หมดตามที่รับปากกับกลุ่มเกษตรกร

ใบงานที่ 3

กรณีตัวอย่าง

คำชี้แจง: จงใช้ตัวอย่างของบุคคลต่อไปนี้และทดลองใช้การระดมสมองแบบวงล้ออนาคต เพื่อหาทางออก

เจนเป็นนักศึกษาปี 1 มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ระหว่างทางกลับบ้านเขาพบกับเด็กแรกเกิดคนหนึ่งเพศหญิง ถูกทิ้งข้างถังขยะ พ่อแม่ของเจนเสียชีวิตไปเมื่อตอนเธออยู่ มัธยมปลาย เธออยู่บ้านคนเดียวและมีรายได้จากการเก็บค่าเช่าห้องพักของพ่อแม่ที่ทิ้งมรดกไว้ให้

ที่มา <http://www.youtube.com/watch?v=wPtOm9UXfnU> ค้นคืนเมื่อ 1 กันยายน 2557

กิจกรรมที่ 8

1. **ชื่อกิจกรรม** การตัดสินใจ: ตัดสินใจให้ดี เพื่อชีวิตมีสุข
2. **ระยะเวลาที่ใช้** 50 นาที
3. **แนวคิด**

เมื่อได้ทางเลือกที่หลากหลายมาแล้ว กระบวนการที่สำคัญที่สุดคือการพิจารณาเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งโดยอาศัยวิธีการและเครื่องมือ ที่ช่วยให้การเลือกนั้นมีประสิทธิภาพ Emergency Management Institute. (2005: 2.38). Decision Making and Problem Solving: Independent Study. MA, USA.

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 4.1 นักศึกษาสามารถอธิบายวิธีการตัดสินใจเลือกได้
- 4.2 นักศึกษาสามารถอธิบายวิธีใช้เครื่องมือในการตัดสินใจเลือกได้

5. สื่อ อุปกรณ์

- 5.1 ใบความรู้ ที่ 1, 2 จำนวน 15 ชุด
- 5.1 ใบงาน ที่ 1, 2 จำนวน 15 ชุด

6. ขั้นตอนกิจกรรม

6.1 ขั้นนำสู่กิจกรรม

6.1.1 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 5 คน ให้แต่ละกลุ่มเลือกสิ่งของที่คิดว่า ดีที่สุด ใหญ่ที่สุด มีค่าที่สุดออกมา

6.1.2 จากนั้นให้แต่ละกลุ่มผลัดกันนำเสนอ สิ่งของที่เห็นว่าดีที่สุด ใหญ่ที่สุดและมีค่าที่สุดของทีมตนเอง และตัดสินกันว่าทีมใดเป็นฝ่ายชนะ

6.1.3 อธิบายให้นักศึกษาฟังว่า การตัดสินใจระหว่างทางเลือกที่หลากหลายนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมดังที่จะนำเสนอต่อไปนี้

6.2 ขั้นดำเนินกิจกรรม

6.2.1 บอกนักเรียนว่าเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการตัดสินใจ คือการเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่ง และอธิบายการตัดสินใจ โดยใช้ ตารางการหาทางออกที่ดีที่สุด

6.2.2 ให้นักศึกษาทดลองใช้ตารางทางออกที่ดีที่สุดกับตัวอย่างที่กำหนดให้ใน ใบงานที่ 1

6.2.3 อธิบายถึงการใช้เครื่องมือ วิเคราะห์หมวกหกใบ แก่นักศึกษา

6.2.4 ให้นักศึกษาทดลองใช้ เครื่องมือวิเคราะห์หมวกหกใบ ตามตัวอย่างที่ให้ในใบงานที่ 2

6.3 ขั้นสรุป

6.3.1 ให้ลองสรุปถึงการตัดสินใจโดยการมองปัญหาและทางออกอย่างรอบด้านโดยใช้วิธีการและเครื่องมือ

7. การประเมินผล

- 7.1 สังเกตจากความสนใจ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม
- 7.2 การซักถามและการตอบข้อสงสัย

ใบความรู้ที่ 1

ตารางทางออกที่ดีที่สุด

ตารางการหาทางออกที่ดีที่สุดนั้นเป็นเครื่องมือตรวจสอบจากความเป็นจริง (Reality Check) เพื่อประกอบการพิจารณา เพื่อเลือกทางออกที่ดีที่สุด ซึ่งในการเลือกทางออกที่ดีที่สุดนั้น ต้องคำนึงถึงปัจจัย ที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจ ได้แก่

ปัจจัยทางด้านการเมือง

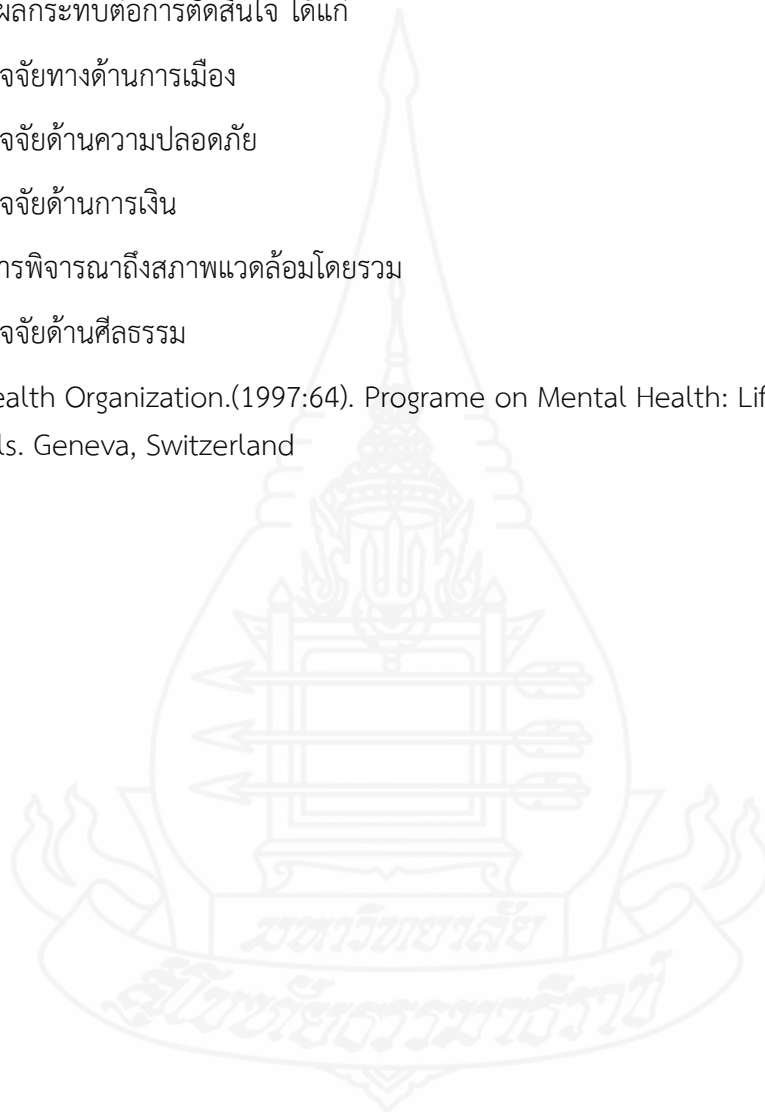
ปัจจัยด้านความปลอดภัย

ปัจจัยด้านการเงิน

การพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมโดยรวม

ปัจจัยด้านศีลธรรม

World Health Organization.(1997:64). Programe on Mental Health: Life Skills Education in Schools. Geneva, Switzerland

ใบความรู้ที่ 2

เครื่องมือวิเคราะห์หมวกหกใบ

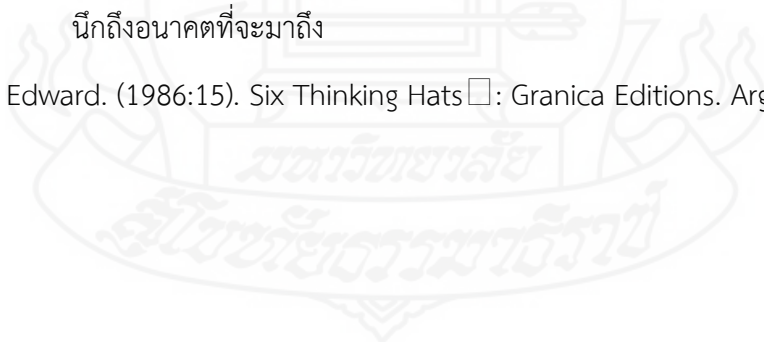
วิธีวิเคราะห์แบบหมวกหกใบ หรือ Six Thinking Hats ได้รับการคิดค้นโดย Edward de Bono ที่จะช่วยให้ผู้ใช้ได้ใช้กระบวนการคิดได้และมองเห็นสิ่งต่างๆในมุมมองที่แตกต่างออกไป 6 มุมมอง ดังนี้

หมวกสีขาว	ข้อเท็จจริง	มองถึงวัตถุประสงค์ และข้อมูลข่าวสาร
หมวกสีแดง	อารมณ์ความรู้สึก	มองถึงลางสังหรณ์ สัญชาติญาณ
หมวกสีดำ	การคิดเชิงวิพากษ์	มองถึงแง่การวิเคราะห์ การเข้ากับตรรกะ
หมวกสีเหลือง	สว่างใส	มองถึงแง่บวก
หมวกสีเขียว	ความคิดสร้างสรรค์	การเติบโต ความเป็นไปได้ แง่คิด
หมวกสีฟ้า	เยือกเย็น	กระบวนการ การจัดการ ภาพรวม การตัดสินใจ

โดยกระบวนการคิดแบบ หมวก 6 ใบนี้ มีกระบวนการคิดดังต่อไปนี้

หมวกสีขาว	การนำเสนอข้อเท็จจริงที่มีข้อมูลอยู่แล้ว
หมวกสีแดง	ถามถึงความรู้สึกเกี่ยวกับตัวเลือกที่คัดมา
หมวกสีดำ	คิดถึงข้อเสียเปรียบ หรือแง่ลบ
หมวกสีเหลือง	คิดถึงประโยชน์ที่จะได้รับ
หมวกสีเขียว	คิดถึงแนวคิดที่จะนำไปปฏิบัติ
หมวกสีฟ้า	นึกถึงอนาคตที่จะมาถึง

De Bono, Edward. (1986:15). Six Thinking Hats □: Granica Editions. Argentina.

ใบงานที่ 1

คำชี้แจง : จงใช้ตัวอย่างของบุคคลต่อไปนี้และทดลองใช้ ตารางทางออกที่ดีที่สุด

กรณีตัวอย่างที่ 1

อารียา เป็นเด็กสาวที่น่ารักมากๆ มีหน้าตา และผมที่สวยงาม แต่เธอไม่ค่อยมีความสุขกับรูปร่างของตนเอง เธอน้ำหนักมากกว่าเพื่อนประมาณ 5 กิโลกรัม เธอคิดว่าเพื่อนของเธอทำไมสวยกว่าฉัน ฉันอ้วนเกินไป ฉันอยากจะมีผมเหมือนพวกเขา มันไม่ยุติธรรมเลยที่พวกเพื่อนๆ ผมและฉันอ้วน

เมื่ออารียากลับบ้านเธอหิวข้าวมาก เธอกลายเป็นคนเลือกมากในการกิน ไม่ชอบอาหารเที่ยง แต่เธอเอาเงินไปซื้อขนมและน้ำอัดลมที่โรงเรียน เมื่อกลับบ้านเธอกินไอศกรีม กล่องใหญ่ด้วยความหิว

เธอมีทางเลือกอะไรบ้างในชีวิตเธอเพื่อจะสามารถลดน้ำหนักได้ มีทางเลือกด้านอาหารการกินอะไรอีกไหมที่เธอจะสามารถผอมอย่างที่ต้องการเป็น

ที่มา : Utah Education Network (1:2015)

ตารางทางออกที่ดีที่สุด

ทางออกของปัญหา ที่ 1.	รายละเอียด
ปัจจัยที่เป็นข้อจำกัด	
ปัจจัยทางการเมือง	
ปัจจัยด้านความปลอดภัย	
ปัจจัยด้านการเงิน	
การพิจารณา	
ปัจจัยด้านศีลธรรม	
อื่นๆ	
ทางออกของปัญหา ที่ 2.	รายละเอียด
ปัจจัยที่เป็นข้อจำกัด	
ปัจจัยทางการเมือง	
ปัจจัยด้านความปลอดภัย	
ปัจจัยด้านการเงิน	
การพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมโดยรวม	
ปัจจัยด้านศีลธรรม	
อื่นๆ	
ทางออกของปัญหาที่ 3.	รายละเอียด
ปัจจัยที่เป็นข้อจำกัด	
ปัจจัยทางการเมือง	
ปัจจัยด้านความปลอดภัย	
ปัจจัยด้านการเงิน	
การพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมโดยรวม	
ปัจจัยด้านศีลธรรม	
อื่นๆ	

ใบงานที่ 2

กรณีตัวอย่างที่ 2

คำชี้แจง: จงใช้ตัวอย่างของบุคคลต่อไปนี้และทดลองใช้ การวิเคราะห์แบบหมวก หกใบ

ไพโรจน์ ชอบแต่งตัวมากๆ กิจกรรมที่เขาชื่นชอบคือการไปเดินซื้อชุดใหม่ๆตามห้าง เขาอยากมีงานทำเพื่อซื้อชุดใหม่ๆที่เขาอยากได้ในวันเกิดเขาได้เงินเป็นของขวัญ 2,000 บาท เขามองเห็นกางเกงยีนราคา 1,800 บาท แต่เขาต้องการเสื้อ กางเกงขาสั้น และ กางเกงว้ายน้ำเพื่อ ไปเข้าค่ายช่วงปิดเทอมหากได้กางเกงตามที่เขายกได้เขาจะเท่ห้มาก ไพโรจน์จะตัดสินใจอย่างไร

กิจกรรมที่ 9

1. **ชื่อกิจกรรม** การตัดสินใจ: ทางเลือกของฉัน
2. **ระยะเวลาที่ใช้** 50 นาที
3. **แนวคิด**

บุคคลอาจมีลักษณะหรือวิธีการของการตัดสินใจที่แตกต่างกันตามบุคลิกภาพของแต่ละคน โดยประยุกต์ใช้แนวทางที่เหมาะสมเพื่อบรรลุผลของการตัดสินใจที่ดีที่สุด (Emergency Management Institute 2005: 3.4)

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 4.1 นักศึกษาสามารถบอกว่าคุณลักษณะ มีผลต่อการตัดสินใจได้
- 4.2 นักศึกษาสามารถบอกถึงบุคลิกภาพของตน และแนวทางการตัดสินใจของตนได้

5. สื่อ อุปกรณ์

- 5.1 ใบความรู้ ที่ 1 จำนวน 15 ชุด
- 5.2 ใบงาน ที่ 1 จำนวน 15 ชุด

6. ขั้นตอนกิจกรรม

6.1 ชี้นำสู่กิจกรรม

6.1.1 ให้นักศึกษาอาสาสมัครออกมาหน้าห้อง 5 คน จากนั้นให้ 5 คนนี้ออกไปนอกห้องก่อนและบอกว่าจะให้เข้ามาที่ละคน จากนั้นอาจารย์แสดงรูปร่างแบบต่างๆรายละเอียดไม่เยอะ จากนั้นให้คนแรกเข้ามาในห้องให้เวลาคนแรกสังเกตรายละเอียดและให้คนที่ 2 เข้ามา คนที่ 2 อธิบายรูปที่คนที่ 1 บอกโดยไม่ได้ดูรูปร่างนั้น ทำกับคนที่ 3 คนที่ 4 เมื่อคนที่ 5 เข้ามาในห้องให้เขาวาดรูปจากคำบอกเล่า

6.1.2 เปรียบเทียบรูปแรก กับรูปของคนที่ 5 อธิบายว่ากิจกรรมนี้ ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจถึงการใช้ความคิดและการที่ได้ยินแค่คำบอกเล่าจะไม่สามารถรู้ความจริงได้ถ้าไม่หาข้อมูลให้รอบด้าน

6.2 ขั้นตอนกิจกรรม

6.2.1 แจกผลการทดสอบบุคลิกภาพ MBTI ของนักศึกษาที่ทำการทดสอบในกิจกรรมครั้งที่ 1 และอธิบายถึงลักษณะของบุคลิกภาพต่างๆ

6.2.2 แจกใบความรู้ อธิบายถึงวิธีการตัดสินใจโดยคำนึงถึงลักษณะบุคลิกภาพให้กับนักศึกษา

6.2.3 ให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัดการตัดสินใจ ในใบงาน

6.3 ขั้นสรุป อธิบายให้นักศึกษาเห็นประโยชน์ของการมองปัญหาและทางออกให้รอบด้าน

7. การประเมินผล

- 7.1 สังเกตจากการทำกิจกรรมของนักศึกษา
- 7.2 การซักถาม การตอบข้อสงสัย และการตอบคำถาม

ใบความรู้ที่ 1

วิธีการตัดสินใจโดยคำนึงถึงลักษณะบุคลิกภาพ

ตามทฤษฎี บุคลิกภาพ ของคาร์ล จุงว่า แต่ละคนมีลักษณะที่แตกต่างกัน โดยได้รับมาจาก
บรรพบุรุษ ในการใช้ความคิด แรงผลักดัน และพลังพลังงานในบางสิ่งบางอย่าง

ซึ่งจุงได้อธิบายถึงจิตใจทั้งสองอย่างของบุคคลว่าประกอบด้วย

การรับข้อมูลข่าวสาร

การจัดการข้อมูล และการสรุป หรือการพิพากษา

การแบ่งมิติของบุคลิกภาพ แบ่งได้เป็น 4 มิติคือ

เปิดเผย แสดงตัว (Extroversion) - เก็บตัว (Introversion)

ใช้ประสาทสัมผัส (Sensing) - หยั่งรู้ (Intuition)

ใช้ความคิด (Thinking) - ใช้ความรู้สึก (Feeling)

ตัดสินใจ (Judgment) - รับรู้ (Perception)

ในการทดสอบบุคลิกภาพ แบบ MBTI นั้น จะแบ่งบุคลิกภาพออกเป็น 16 อย่างโดยใช้
ตัวอักษรภาษาอังกฤษ 4 ตัวเพื่อแทนแต่ละมิติ

อย่าเข้าใจผิดว่ามีบุคลิกภาพที่ถูกหรือผิด แต่ละแบบมีทั้งข้อดีและข้อเสียแตกต่างกัน
จุดประสงค์คือเพิ่มจุดเด่นและชดเชยจุดด้อย และมีมิติเหล่านี้เองที่จะช่วยในการตัดสินใจ

เมื่อได้ทำการทดสอบจะได้ผลการทดสอบเป็นตัวอักษรภาษาอังกฤษ 4 ตัว อักษรตัวที่ 2 และ
ตัวที่ 3 คือ มิติที่กล่าวถึงการนำไปประกอบการตัดสินใจ

แต่ละมิติมีลักษณะที่เฉพาะตัวและมีจุดอ่อนและจุดแข็งและแนวทางในการประกอบการ
ตัดสินใจดังนี้

ใช้ประสาทสัมผัส (Sensing) นิยมความมั่นคง มักจะตัดสินใจบนพื้นฐานของประสบการณ์ใน
อดีต ควรตั้งคำถาม เช่น อะไรคือข้อเท็จจริง งบประมาณ และ ผลประโยชน์ที่ได้รับ

หยั่งรู้ (Intuition) นิยมสิ่งแปลกใหม่ การตัดสินใจนิยมความแปลกใหม่ ช่วยให้เจอกับโอกาส
ใหม่ๆ ควรตั้งคำถาม เช่น แนวทางการตัดสินใจคืออะไร และทางออกต่างๆหมายความว่าอะไร

ใช้ความคิด (Thinking) นิยมประสิทธิภาพของงาน การตัดสินใจนิยม มีจุดหมาย และมี
ตรรกะ ควรตั้งคำถาม เช่น ข้อดี และข้อเสียคืออะไร อะไรทำให้เกิดปัญหา และผลที่ตามมาคืออะไร

ใช้ความรู้สึก (Feeling) นิยมความซื่อสัตย์ การตัดสินใจขึ้นอยู่กับทำให้เกียรติคนอื่นและ
ความต้องการ ของคนอื่น ควรตั้งคำถามเช่น มีผลกระทบต่อบุคคลอื่นอย่างไร

ในการตัดสินใจนั้นแต่ละคำถาม จะมีคำถามสองคำถามที่ตรงกับบุคลิกภาพของผู้ที่ทำการ
ตัดสินใจ แต่ควรถามทุกคำถามที่มีเพื่อการมองปัญหาในภาพรวม แต่ควรเน้นที่คำถามที่ตรงกับ
บุคลิกภาพของตนเอง

ใบงานที่ 1

กรณีตัวอย่าง

คำชี้แจง : จงใช้ตัวอย่างของบุคคลต่อไปนี้และทดลองใช้ การตัดสินใจตามบุคลิกภาพของตนเอง

มีเด็กกลุ่มหนึ่งเล่นกันอยู่ใกล้รางรถไฟ 2 ราง รางหนึ่งอยู่ระหว่างการใช้งาน ในขณะที่อีกรางหนึ่งไม่ได้ใช้งานแล้ว เด็ก หนึ่งคนเล่นบนรางที่ไม่ได้ใช้งาน เด็กที่เหลืออีกสิบคนเล่นบนรางที่ใช้ได้ดีเมื่อรถไฟแล่นมา พิศาลอยู่ใกล้ๆที่สับรางรถไฟ เขาสามารถเปลี่ยนรางไปให้รถไฟวิ่งไปยังรางที่ไม่ใช้งานได้ เพื่อช่วยชีวิตเด็กส่วนใหญ่ แต่หมายความว่าต้องสละชีวิตเด็กหนึ่งคนบนรางรถไฟ ถ้านักศึกษาเป็นไฟโรจน์ นักศึกษามีทางเลือกอย่างไรบ้าง

ที่มา : อุญญี ลิลตพसान (2551: 222)

กิจกรรมที่ 10

1. **ชื่อกิจกรรม** การประเมินผล: ตรวจตราเพื่อหาผล
2. **ระยะเวลาที่ใช้** 50 นาที
3. **แนวคิด** การวัดความสำเร็จขึ้นกับ สร้างเกณฑ์ความสำเร็จ แม้ว่าสถานการณ์จะเปลี่ยนไปก็ตามแต่ ความสำเร็จของการแก้ปัญหาควรวัดที่ ระยะเวลา คุณภาพ และ ปริมาณ ที่ได้วางแผนไว้ตั้งแต่ต้น เพื่อให้เป็น เกณฑ์เปรียบเทียบสมรรถนะ (Benchmark) เพื่อวัด และเปรียบเทียบกับผลที่เกิดขึ้นจริง (Hanbury, Clare, and Tina Malti. (2011: 42). Monitoring and Evaluating Life Skills for Youth Development: Volume 1 the Guideline. Zurich, Switzerland: Jacob Foundation.)
4. **จุดประสงค์การเรียนรู้**
 - 4.1 นักเรียนสามารถอธิบายถึงความหมายการสร้างเกณฑ์ความสำเร็จได้
 - 4.2 นักเรียนสามารถบอกถึงวิธีการสร้างเกณฑ์ความสำเร็จได้
5. **สื่อ อุปกรณ์**
 - 5.1 ใบงาน ที่ 1 จำนวน 15 ชุด
 - 5.2 ใบความรู้ ที่ 1 จำนวน 15 ชุด
6. **ขั้นตอนกิจกรรม**
 - 6.1 **ขั้นนำสู่กิจกรรม**
 - 6.1.1 ให้นักศึกษายืนเป็นวงกลม จากนั้นให้นักศึกษาเดินไปแทนที่นักศึกษาที่อยู่ตรงกันข้ามของตัวเอง
 - 6.1.2 อาจารย์อธิบายกับนักศึกษาว่าขั้นตอนต่อไปนักศึกษาต้องเอามือปิดตาแล้วเดินไปยังตำแหน่งเดิมของตนเอง เมื่อนักศึกษาเดินกลับให้สัญญาณเปิดตาได้
 - 6.1.3 เมื่อนักศึกษาเปิดตาจะพบว่าตนเองยืนกระจัดกระจายอย่างไม่เป็นระเบียบ
 - 6.1.4 อาจารย์อธิบายให้นักศึกษาฟังว่าทุกการตัดสินใจสมควรที่จะมีการประเมินผลอย่างรอบด้าน เพราะหากไม่เปิดตาแล้วจะไม่สามารถรู้ได้เลยว่าเราทำสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ เพียงพอเพียงใด และต้องดำเนินการอะไรต่อ
 - 6.2 **ขั้นดำเนินการกิจกรรม**
 - 6.2.1 อ่านสถานการณ์สมมติให้นักศึกษาฟังตามใบงานที่ 1 และอภิปรายกับนักศึกษาถึงสถานการณ์ของบุคคลสมมตินั้น
 - 6.2.2 สนทนาว่าเกณฑ์มาตรฐานความสำเร็จของสถานการณ์สมมติควรจะเป็นอย่างไรและประเมินตามเครื่องมือวัดที่ให้มาในใบงานที่1
 - 6.3 **ขั้นสรุป**
 - 6.3.1 อาจารย์เปรียบเทียบเกณฑ์ของแต่ละกลุ่มกับเกณฑ์ของสถานการณ์สมมติที่อาจารย์เตรียมมาไว้ก่อนแล้ว
7. **การประเมินผล**
 - 7.1 จากการสังเกตจากการซักถาม และการตอบคำถามของนักศึกษา
 - 7.2 ความสามารถในการทำเกณฑ์ได้อย่างถูกต้อง

ใบความรู้ที่ 1

เกณฑ์การตัดสินใจ

Bloisi, Cook, and Hunsaker (2003: 479) กระบวนการติดตามผล เป็นการดูข้อมูลที่มีว่า เข้ากับเกณฑ์ที่วางไว้หรือไม่ หากผล หรือสมรรถนะไม่ตรงตามเกณฑ์มาตรฐานที่วางไว้ ปัญหานั้น จำเป็นต้องนำมาแยกแยะและจัดการอีกครั้ง โดยเข้าสู่กระบวนการแก้ไขปัญหา

Hoy and Tarter (2004: 14-22) สร้างเกณฑ์สำหรับสถานการณ์ที่พึงประสงค์ (Establish criteria for satisfactory solution) ควรมีการตระหนักถึงเกณฑ์ขององค์กร ว่ามีการตั้งไว้หรือยัง เกณฑ์ที่วางไว้ดีพอหรือไม่ กระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่ต้องนำเอาแนวคิดในการแก้ปัญหาที่อยู่ในอุดมคติ มานำสู่การปฏิบัติที่เป็นไปได้ โดยการจัดอันดับว่าอยากได้ผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหา ออกมาอย่างไร และกำหนดขอบข่าย เป็นขีดจำกัดที่ผู้ทำการตัดสินใจจะสามารถทำได้มากเพียงไรตามกรอบที่วางไว้ และข้อจำกัดควรชัดเจน เพื่อผู้ที่ทำการตัดสินใจจะนำการประเมินผลของการตัดสินใจก่อนทำการตัดสินใจออกไป และเกณฑ์นี้ควรจะเข้ากันกับพันธกิจ (Mission) ขององค์กร

การสังเกตการณ์ (Monitoring) เป็นการติดตามแผนงานว่าทุกอย่างได้ดำเนินการตามแผนที่วางไว้หรือไม่ การติดตามและการรายงานผล และการให้ความเห็นย้อนกลับไปยังผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องแก่ผู้ดำเนินงาน เป็นส่วนหนึ่งในการประเมินผล

การประเมินผล (Evaluating) เป็นการประเมินถึงผลที่ตามมาจากการตัดสินใจทั้งกระบวนการ เพื่อประเมินความสำเร็จของการตัดสินใจ ประเมินความสำเร็จของแผนการที่วางไว้ ประเมินถึงปัญหาที่อาจจะตามมา

ใบงานที่ 1

สถานการณ์สมมติเกี่ยวกับการสร้างเกณฑ์

คำชี้แจง: ให้นักศึกษาอ่านสถานการณ์สมมติที่กำหนดให้และให้อภิปรายกันในกลุ่มเพื่อสร้างเกณฑ์มาตรฐานของการตัดสินใจ

สมปอง มีครอบครัวที่อบอุ่น มีลูก สามคน อายุ 1 ขวบ 3 ขวบ และ 4 ขวบ มีบ้านและรถยนต์ ภรรยาเป็นแม่บ้าน ที่บริษัทของเขาได้รับการเลื่อนตำแหน่งให้ทำหน้าที่เลขานุการผู้บริหาร และได้เงินเดือนเพิ่มอีก 10,000 บาท เขาได้รับความไว้วางใจมากให้ทำงานที่สำคัญๆหลายอย่าง เมื่อเวลาผ่านไป 6 เดือนมีบริษัทใหญ่ โทรศัพท์มาชักชวนไปทำงานด้วย และเสนอเงินเดือนที่มากกว่าเดิม 2-3 เท่า แต่เขาต้องไปทำงานต่างประเทศ เขามีทางเลือกอะไรบ้างและ เกณฑ์ความสำเร็จของเขาคืออะไร

ทางเลือกของสมปอง

เกณฑ์ความสำเร็จของสมปอง

เครื่องมือวัดระดับการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานความสำเร็จ

เกณฑ์ความสำเร็จ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
สำเร็จตามกรอบเวลา					
ใช้งบประมาณที่เหมาะสม					
เป็นไปตามเป้าหมาย					
ได้ผลตามที่ต้องการ					
ทุกฝ่ายพึงพอใจ					
ผลกระทบต่อผู้อื่น					
ภาพรวมเมื่อเทียบกับเกณฑ์					

กิจกรรมที่ 11

1. **ชื่อกิจกรรม** การประเมินผล: ทางที่ฉันเลือกเดิน
2. **ระยะเวลาที่ใช้** 50 นาที
3. **แนวคิด** การติดตามผล เป็นการดูข้อมูลที่มีว่าเข้ากับเกณฑ์ที่วางไว้หรือไม่ หากผล หรือสมรรถนะไม่ตรงตามเกณฑ์ที่วางไว้ ปัญหานั้นจำเป็นต้องนำมาแยกแยะและจัดการอีกครั้ง โดยเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจใหม่อีกรอบ (Hanbury, Clare, and Tina Malti. (2011: 42). Monitoring and Evaluating Life Skills for Youth Development: Volume 1 the Guideline. Zurich, Switzerland: Jacob Foundation.)
4. **จุดประสงค์การเรียนรู้**
 - 4.1 นักศึกษาสามารถอธิบายถึงกระบวนการการประเมินผลจากการตัดสินใจได้
 - 4.2 นักศึกษาสามารถประเมินผลจากการตัดสินใจได้
5. **สื่อ อุปกรณ์**
 - 5.1 ใบงาน ที่ 1, 1.1 จำนวน 15 ชุด
6. **ขั้นตอนกิจกรรม**
 - 6.1 **ขั้นนำสู่กิจกรรม**
 - 6.1.1 เตรียมสถานที่โดยการวางเก้าอี้หนึ่งตัวไว้ที่อีกฝั่งของห้องระยะห่างประมาณ 30 เมตรจากจุดเริ่มต้น
 - 6.1.2 ขออาสาสมัครสองคนจากนักศึกษา บอกกับนักศึกษาว่ากิจกรรมนี้จะแบ่งออกเป็นสองครั้งครั้งแรก นักศึกษาคนแรกจะต้องปิดตาแล้วเดินไปนั่งเก้าอี้ที่อยู่อีกฝั่งหนึ่งของห้อง ห้ามให้นักศึกษาคนอื่นบอกทาง ครั้งที่สองให้นักศึกษาปิดตาและให้เพื่อนอีกคนเดินไปข้างๆเพื่อบอกให้เดิน เลี้ยวซ้ายหรือขวา
 - 6.1.3 อาจารย์อธิบายกับนักศึกษาว่าเราจำเป็นต้องมีการนำทางและแผนที่การเดินทาง และกิจกรรมในวันนี้เราจะต้องมีแผนที่ดีและทำตามแผนอย่างฉลาด
 - 6.2 **ขั้นดำเนินกิจกรรม**
 - 6.2.1 อาจารย์ติดป้ายขนาดกระดาษ A4 บนผนังแต่ละด้าน บนกระดาษ เขียนตัวเลข 1 2 และ 3
 - 6.2.3 อ่านสถานการณ์สมมติให้นักศึกษาฟัง และอภิปรายกับนักศึกษาถึงสถานการณ์ของบุคคลสมมตินั้น และทางเลือกที่เราได้เลือก 3 ทางตามใบงานที่ 1
 - 6.2.4 ให้นักศึกษาที่เลือกทางเลือกที่ตนเองเห็นว่าเหมาะสมนั้นและเดินไปที่ป้ายกระดาษที่ตนเองเลือก เพื่อรวมกลุ่มกับนักศึกษาคนอื่นที่เลือก
 - 6.2.5 อาจารย์ให้นักศึกษาเปิดเฉลยที่อยู่ในซอง จากนั้นให้นักศึกษาคนหนึ่งอ่านให้เพื่อนฟังดังๆ และเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจนั้นกับเกณฑ์ตามแบบฟอร์มในใบงานที่ 2
 - 6.3 **ขั้นสรุป**
 - 6.3.1 อาจารย์เปรียบเทียบเกณฑ์ของแต่ละกลุ่มกับเกณฑ์มาตรฐานของสถานการณ์สมมติที่อาจารย์เตรียมมาไว้ก่อนแล้ว

7. การประเมินผล

7.1 การสังเกตความเข้าใจของนักศึกษา

7.2 ความสามารถในการประเมินตามเกณฑ์ได้อย่างถูกต้อง

ใบงานที่ 1

คำชี้แจง: ให้นักศึกษาใช้สถานการณ์จำลองที่กำหนดให้และทำการตัดสินใจตามขั้นตอน
ของการตัดสินใจ

สถานการณ์จำลอง

(ให้นักศึกษา)

นายนิติ ทำงานที่สำนักงานทนายความของต่างประเทศที่มีสำนักงานที่กรุงเทพฯ แห่งหนึ่ง ในตำแหน่งพนักงานส่งเอกสาร เมื่อทำงานได้ 1 ปี นายนิติสังเกตเห็นว่าทนายความมีรายได้ที่สามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้เป็นอย่างดี และรายได้ของนายนิติก็ไม่มากพอที่จะมีเงินเก็บ เมื่อนิติเลิกงานเขายังพอมือเวลาว่าง และเขาก็มีทักษะด้านภาษาอังกฤษ เขาอยากมีเงินที่มากขึ้น และสามารถเอาเวลาหลังเลิกงานในการหารายได้ และมีเงินเก็บอยู่ 50,000 บาท เมื่อเขาไตร่ตรองถึงการตัดสินใจนี้ ในประกาศรับสมัครงานของบริษัทที่เขาทำอยู่มีการรับสมัครเสมียนทนายหลายตำแหน่งและมีแนวโน้มจะเพิ่มจำนวนมากขึ้นตามจำนวนของลูกค้าที่มากขึ้น

เขาได้ค้นคว้าศึกษาจากบทความในอินเทอร์เน็ต สนทนากับผู้รู้หลายคน และอ่านหนังสือที่เกี่ยวข้องกับการทำงานจนเขาได้ทางเลือก 3 ทางคือ

1. นำเงินไปเรียนหลักสูตรระยะสั้น 1 ปี ด้านกฎหมายหลังเลิกงาน เพราะเขาเก่งภาษาเขาน่าจะสามารถเรียนทางอินเทอร์เน็ต เมื่อจบและได้ใบประกาศนียบัตรเขาจะสามารถย้ายแผนกไปทำงานเสมียนทนายได้

2. นำเงินไปเรียนปริญญาใบที่สองด้านกฎหมายจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช การเรียนที่ มสธ เป็นอีกทางออกหนึ่งเพราะเพื่อนร่วมงานหลายคนจบ นิติศาสตร์ จาก มสธ ด้วยค่าใช้จ่ายที่ไม่แพงมากและเขาอาจจะมีโอกาสช่วยกับเพื่อนที่เรียนและทนายความหลายๆคนเขาอาจจะได้งานที่ดีเมื่อเขาเรียนจบ

3. นำเงินไปเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเพื่อพัฒนาทักษะของตนเอง เพราะเขามีความสามารถเพียงระดับกลางเท่านั้น ยังขาดความสามารถในการเขียนการพูดแบบเป็นทางการ เมื่อเขาเก่งภาษาเขาจะสามารถมีงานที่ดีในอนาคตได้

เกณฑ์มาตรฐานของเขาคือ ต้องการอาชีพที่มั่นคงขึ้น เมื่อถูกให้ออกหรือมีทางเลือกที่ดีกว่าเขาสามารถหางานใหม่ได้ด้วยประสบการณ์และความสามารถที่มี มีรายได้เพิ่มมากขึ้น ต้องการเปลี่ยนแปลงในเวลาสั้น 6 เดือนหรือ 1 ปี ต้องการมีเงินเก็บเพื่ออนาคตของเขาเองและครอบครัว ต้องการอยู่กับครอบครัวอย่างใกล้ชิดไม่ต้องการทำงานต่างจังหวัด เขาต้องการวัดผลจาก

1. รายได้ที่เพิ่มขึ้น
2. ความพึงพอใจที่ได้จากการทำงาน
3. จำนวนเงินเก็บในบัญชีออมทรัพย์

ใบงานที่ 1.1

คำชี้แจง: เมื่อนักศึกษาใช้สถานการณ์จำลองที่กำหนดให้และทำการตัดสินใจตามขั้นตอนของการตัดสินใจแล้ว ให้นักศึกษาประเมินตามเกณฑ์มาตรฐาน

สถานการณ์จำลอง : เฉลยผลจากการตัดสินใจ
(ใส่ช่องเพื่อให้แต่ละกลุ่มเปิดเมื่ออาจารย์ให้สัญญาณ)

- นำเงินไปเรียนหลักสูตรระยะสั้นด้านกฎหมายหลังเลิกงาน
สมpongใช้เวลา 1 ปี หลังจากเรียนจบ สมpongใช้เงินไป 65,000 บาท แต่เขาได้เรียนรู้มากขึ้นจากการเรียน เมื่อได้รับใบประกาศนียบัตร เขาสมัครแจ้งความจำนงในการย้ายแผนกกับผู้บริหาร เมื่อผู้บริหารอนุมัติ ได้ทำงานที่เขาเรียนมาโดยตรง แม้จะยากแต่ก็ท้าทายความสามารถมาก เมื่อมีการพิจารณาเงินเดือนเขาได้เงินเดือนเพิ่มขึ้น 25%
- นำเงินไปเรียนปริญญาใบที่สองด้านกฎหมายจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สมpongเรียนจบภายใน 4 ปี เขาใช้เวลามากกว่าที่ประเมินไว้ เขาสอบตกบางวิชาเพราะ ไม่มีเวลาอ่านหนังสือ ค่าใช้จ่ายในการเรียน ประมาณ 40,000 บาท เขาสอบได้ใบอนุญาตว่าความ และเป็นทนายความ เขาสมัครแจ้งความจำนงในการย้ายแผนกกับผู้บริหาร เมื่อผู้บริหารอนุมัติ ได้ทำงานที่เขาเรียนมาโดยตรง แม้จะยากแต่ก็ท้าทายความสามารถมาก เมื่อมีการพิจารณาเงินเดือนเขาได้เงินเดือนเพิ่มขึ้น 25% และเป็นที่ปรึกษากฎหมายในสำนักงานทนายความของเพื่อน ด้วยทักษะทางภาษาที่เขาได้มีลูกความชาวต่างชาติหลายคน
- นำเงินไปเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเพื่อพัฒนาทักษะของตนเอง
สมpongเรียนจบใน 6 เดือน ใช้เงินไป 40,000 บาท เขาได้คะแนน TOEIC 700 คะแนน เขาสมัครแจ้งความจำนงในการย้ายแผนกกับผู้บริหาร เมื่อผู้บริหารไม่อนุมัติ เขาทำงานส่งเอกสารเหมือนเดิม แต่เมื่อมีการพิจารณาเงินเดือนเขาได้เงินเดือนเพิ่มขึ้น 25% และได้ติดต่อกับลูกค้าที่เป็นชาวต่างชาติ

กิจกรรมที่ 12

1. ชื่อกิจกรรม ปัจฉิมนิเทศ: ก้าวต่อไป

2. ระยะเวลาที่ใช้ 50 นาที

3. แนวคิด

เมื่อนักศึกษามีทักษะในการตัดสินใจแล้วจำเป็นต้องนำทักษะนี้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการทำสิ่งต่างๆ

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

4.1 เพื่อให้ นักศึกษาสามารถระบุประโยชน์ของการร่วมกิจกรรมแนะแนวได้

4.2 เพื่อให้ นักศึกษาสามารถบอกแนวทางการนำหลักการตัดสินใจไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

5. สื่อ อุปกรณ์

5.1 แบบวัดทักษะชีวิตเพื่อการตัดสินใจ จำนวน 15 ชุด

6. ขั้นตอนกิจกรรม

6.1 ชี้นำสู่กิจกรรม

6.1.1 ให้แต่ละคนยืนเป็นวงกลมที่ใกล้ชิดกัน จากนั้นให้นักศึกษาคนหนึ่งยื่นมือขวาเข้ามาในวงกลมและ พูดถึงความยากลำบากที่นักศึกษาพบระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรม และมีสิ่งใดที่นักศึกษาชอบเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยการกล่าวว่า

“ฉันชอบกิจกรรมแนะแนวนี้เมื่อ”

“ฉันไม่ชอบกิจกรรมแนะแนวนี้เมื่อ”

6.1.2 หลังจากที่ทุกคนพูดจบทุกคนจะวางมือบนกันและกันต่อเป็นชั้นๆ จากนั้นอาจารย์อธิบายกับนักศึกษาว่าเมื่อเราเจอทั้งทุกข์และสุขมาร่วมตัวกันแต่มือที่มารวมกันในวันนี้คือสัญลักษณ์เพื่อแทนความเข้มแข็งและมิตรภาพของเรา

6.2 ขั้นตอนกิจกรรม

6.2.1 ให้นักศึกษาทำแบบวัดทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว

6.2.2 ให้นักศึกษาทำแบบวัดความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรม

7. ขั้นสรุป

7.1 ให้นักศึกษาได้พูดคุยเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรมและแนวทั้งหมดว่าจะสามารถนำไปใช้ในชีวิตของตนเองอย่างไร

7.2 ให้กำลังใจกับนักศึกษาในการทำการตัดสินใจที่มีหลักการและ กล่าวลากับนักศึกษา แจกใบประกาศนียบัตรแก่ผู้ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมครบ พร้อมถ่ายภาพร่วมกันเป็นที่ระลึก

ภาคผนวก ง
คุณภาพของเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ผลการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence)
ของแบบวัดทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					คะแนนรวม	ค่า IOC
	1	2	3	4	5		
1	1	1	1	1	0	4	0.8
2	1	1	0	0	1	3	0.6
3	0	0	1	1	1	3	0.6
4	1	1	1	1	1	5	1.0
5	1	1	1	0	1	4	0.8
6	1	1	0	0	1	3	0.6
7	1	1	0	1	1	4	0.8
8	1	1	1	0	1	4	0.8
9	1	1	1	1	1	5	1.0
10	0	1	1	1	1	4	0.8
11	1	1	1	1	1	5	1.0
12	1	1	1	0	1	4	0.8
13	1	1	1	0	1	4	0.8
14	1	1	1	0	1	4	0.8
15	0	1	1	1	1	4	0.8
16	1	1	1	1	1	5	1.0
17	1	1	0	1	0	3	0.6
18	0	1	1	1	1	4	0.8
19	1	1	1	1	1	5	1.0
20	1	1	1	0	1	4	0.8
21	1	1	1	1	1	5	1.0
22	1	0	1	1	1	4	0.8
23	1	1	1	1	1	5	1.0
24	1	1	1	1	0	4	0.8
25	1	1	1	1	0	4	0.8
26	1	1	1	1	1	5	1.0
27	1	1	1	1	1	5	1.0
28	1	1	1	1	1	5	1.0

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence)
ของแบบวัดทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ (ต่อ)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					คะแนนรวม	ค่า IOC
	1	2	3	4	5		
29	1	1	1	1	0	4	0.8
30	1	1	1	1	1	5	1.0
31	1	1	1	0	1	4	0.8
32	1	1	1	1	1	5	1.0
33	1	0	0	1	1	3	0.6
34	1	1	1	1	1	5	1.0
35	0	1	1	1	1	4	0.8
36	1	1	1	1	1	5	1.0
37	1	1	1	0	1	4	0.8
38	0	1	1	0	1	3	0.6
39	0	1	1	1	0	3	0.6
40	1	1	0	1	0	3	0.6
41	1	1	1	1	1	5	1.0
42	1	0	1	1	0	3	0.6

ผลการหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)
ของแบบวัดทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	.21
2	.39
3	.49
4	.65
5	.37
6	.22
7	.35
8	.57
9	.35
10	.41
11	.34
12	.40
13	.38
14	.47
15	.51
16	.58
17	.32
18	.41
19	.54
20	.27
21	.47
22	.58
23	.23
25	.60
26	.33
27	.45
28	.52

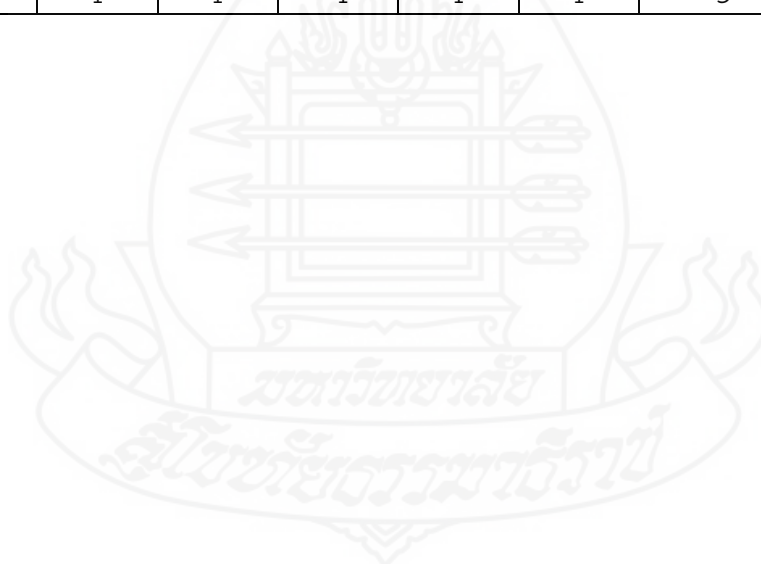
ผลการหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)
ของแบบวัดทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
29	.22
30	.44
31	.39
32	.54
33	.41
34	.37
35	.53
36	.57
37	.37
38	.49
39	.27
40	.41
41	.41
42	.34

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence)
ของชุดกิจกรรมเพื่อทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

กิจกรรมที่	ผู้เชี่ยวชาญ					คะแนนรวม	ค่าIOC
	1	2	3	4	5		
1	1	1	0	1	1	4	0.8
2	1	1	1	1	0	4	0.8
3	1	1	1	1	0	4	0.8
4	1	1	1	1	1	5	1
5	1	1	1	1	0	4	0.8
6	1	1	1	1	1	5	1
7	1	1	1	1	1	5	1
8	1	1	1	1	1	5	1
9	1	1	1	1	1	5	1
10	1	1	1	1	1	5	1
11	1	1	1	1	1	5	1
12	1	1	-1	1	1	3	0.6

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence)
ของแบบวัดความพึงพอใจต่อการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ					คะแนนรวม	ค่า IOC
	1	2	3	4	5		
1	1	1	1	1	0	4	0.8
2	1	1	1	1	1	5	1
3	1	1	1	1	1	5	1
4	1	1	1	1	1	5	1
5	1	1	1	1	1	5	1
6	1	1	1	1	1	5	1
7	1	1	1	1	1	5	1
8	1	1	1	1	1	5	1
9	1	1	1	1	1	5	1
10	1	1	1	1	1	5	1
11	0	1	1	1	1	4	0.8
12	1	1	1	1	1	5	1
13	1	1	1	1	1	5	1
14	1	1	1	1	1	5	1
15	1	1	1	1	0	4	0.8
16	0	1	1	1	1	4	0.8
17	0	1	1	1	1	4	0.8
18	0	1	1	1	1	4	0.8
19	0	1	1	1	1	4	0.8
20	0	1	1	1	1	4	0.8
21	1	1	1	1	1	5	1
22	1	0	1	1	1	4	0.8
23	1	1	1	1	1	5	1
24	1	0	1	1	1	4	0.8
25	1	0	1	1	1	4	0.8

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายอภิวัฒน์ บัวลอย
วัน เดือน ปีเกิด	13 พฤษภาคม 2527
ประวัติการศึกษา	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (พลศึกษา) สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตศรีสะเกษ พ.ศ. 2548 ศึกษาศาสตรบัณฑิต (การศึกษานอกระบบ) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2552 Paralegal Certificate, Ohio University 2557
สถานที่ทำงาน	บริษัท โอแอล ไพรวาท เคาน์ซิล จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ตำแหน่ง	Assistant to Lawyer (ผู้ช่วยทนายความ)

